

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežius Pranciškus MIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI: GERESNIO PASAULIO LINK Žinia 2014 m. Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga	2
KRISTUS YRA CENTRAS	4

Šventasis Sostas

PASTORACINIAI IŠŠŪKIAI ŠEIMAI EVANGELIZACIJOS KONTEKSTE Vyskupų sinodo 3-iosios neeilinės generalinės asamblėjos parengiamasis dokumentas	5
---	---

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Lietuvos vyskupų laiškas, skirtas prasidedantiems Šeimos metams ŠEIMA – TIKĖJIMO VARTAI	7
KRIKŠČIONIŲ BAŽNYČIŲ LIETUVOJE MEMORANDUMAS SKELBIANT 2014-UOSIUS ŠEIMOS METAIS	8

Homilijos

ŠVIESOS KELIAS / Viešpaties Apsireiškimas (Trys Karaliai)	9
PRIE JORDANO UPĖS KRANTŲ / Kristaus Krikštas (A)	10
JONO LIUDIJIMAS / 2 eilinis sekmadienis (A)	11
IŠGELBĖTI TIKĖJIMU / 3 eilinis sekmadienis (A)	12
SUSITIKIMO ŠVIESA / Kristaus Paaukojimas (Grabnyčios)	13

Bažnyčios dokumentai

Šventojo Tėvo Pranciškaus apaštališkasis paraginimas EVANGELII GAUDIUM Vyskupams, kunigams ir diakonams, pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams apie Evangelijos skelbimą šiandiniame pasaulyje (<i>Pradžia</i>)	15
---	----

Mintys

Diak. Nerijus Pipiras POPIEŽIAUS PRANCIŠKAUS PONTIFIKATO PASTORACINĖS KRYPTYS REMIANTIS BENDRŲJŲ AUDIENCIJŲ KATECHEZĖMIS	25
--	----

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	28
Tikėjimo metų užbaigimo išskilmės	29
Šeimos metų memorandumo viešas pristatymas	36
Mokslo ir krikščioniškojo tikėjimo sąsajos	37
Konferencija „Krikščioniškųjų vertybių sklaida ir žurnalistika“	40

2013 m. „Bažnyčios žinių“ turinys

Popiežius Pranciškus

Migrantai ir pabėgėliai: geresnio pasaulio link

Žinia 2014 m. Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga

Brangūs broliai ir seserys!

Mūsų visuomenės pasauliniu lygmeniu kaip niekada anksčiau išgyvena tarpusavio priklausomybės ir sąveikos procesus. Šie procesai, nors ir turi problemišku ar neigiamų elementų, skirti ne tik ekonominiams, bet ir politiniams bei kultūriniais aspektais pagerinti žmonių šeimos gyvenimo sąlygas. Kiekvienas asmuo priklauso žmonijai ir kartu su visa žmonių šeima dalijasi geresnės ateities viltimi. Šitai įkvėpė man šių metų [2014-ųjų] Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos temą: „Migrantai ir pabėgėliai: geresnio pasaulio link“.

Mūsų kintančiame pasaulyje didėjantis žmogaus mobilumo reiškinys išnyra kaip, pasak popiežiaus Benedikto XVI, „laikų ženklas“ (plg. Žinia 2006-ųjų metų Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga). Migracija dažnai atskleidžia valstybių ir tarptautinės bendrijos trūkumus bei spragas, tačiau, kita vertus, sykiu liudija žmonijos siekį gyventi vienybe gerbiant skirtumus, puoselėjant priėmimo bei svetingumo nuostata, įgalinančią teisingai dalytis žemės gėrybėmis, saugoti bei skatinti viso žmogaus kilnumą ir centriškumą.

Krikščionių akimis, migracijos reiškiniui, kaip ir kitai žmogiškajai tikrovei, būdinga įtampa tarp malonės bei atpirkimo paženklintos kūrinių grožio ir nuodėmės slėpinio. Greta solidarumo ir svetingumo, broliškumo ir supratingumo ženklų esama atmetimo, diskriminacijos, išnaudojimo, kančios ir mirties. Būtent tomis sąlygomis migracija ne tik yra priverstinė, bet ir reiškiasi įvairiais susirūpinimą keliančiais prekybos žmonėmis bei jų pavergimo būdais. „Vergiškas darbas“ šandien – įprastas dalykas! Vis dėlto, nepaisant kylančių problemų, pavojų bei sunkumų, daugelį migrantų įkvėpia pasitikėjimas ir viltis; jų širdis stipriai trokšta geresnės ateities ne tik sau, bet ir savo šeimoms bei artimiesiems žmonėms.

Ką reiškia kurti „geresnį pasaulį“? Šiuo posakiu nedaroma naivi aliuzija į abstrakčias idėjas ar nepasiekiamą tikrovę, tačiau veikia kreipiama į autentiško bei vientiso vystymosi paiešką, į pastangas kiekvienam laiduoti orias gyvenimo sąlygas, atsiliepti į teisėtus asmenų bei šeimų poreikius, gerbti, sergėti ir puo-

selėti Dievo mums dovanotą kūrinių. Garbingasis Paulius VI šiais žodžiais nusakė šiandienų žmonių siekius: „Patikimiau užsitikrinti maisto atsargas, sveikata, pastovų darbą; neengiamiems, pašalinus visas kliūtis, žeidžiančias žmogaus orumą, parodyti, ko jie verti; jie siekia daugiau nuveikti, būti labiau išsilavinę, vienu žodžiu, daugiau turėti, kad būtų vertingesni“ (*Populorum progressio*, 6).

Mūsų širdis trokšta „daugiau“, ne vien daugiau pažinti ar turėti, bet pirmiausia ir daugiau būti. Vystymosi nevalia susiaurinti iki paprasčiausio ekonominio augimo, dažnai siekiamo neatsižvelgiant į silpniausius ir bejėgius asmenis. Pasaulis pažangos keliu gali judėti tik pirmutinį dėmesį skirdamas asmeniui, kai asmuo skatinamas visapusiškai neužmirštant nė vieno, įskaitant ir dvasinį, matmens, kai iš akių neišleidžiamas nė vienas asmuo, įskaitant vargšus, kalinius, vargstančius ir ateivius (plg. 25, 31–46), kai įstengiamu nuo atmetimo kultūros pereiti prie susitikimo bei priėmimo kultūros.

Migrantai ir pabėgėliai nėra pėstininkai ant žmonijos šachmatų lentos. Tai – vaikai, moterys ir vyrai, dėl įvairių priežasčių paliekantys ar priversti palikti savo namus ir kupini to paties troškimo daugiau pažinti, turėti, tačiau pirmiausia daugiau būti. Iš vieno žemyno į kitą migruojančių, savo šalyse bei geografiniuose regionuose gyvenamąją vietą keičiančių žmonių kiekis išspūdingas. Šiuolaikiniai migraciniai srautai yra didžiausias žmonių, jei ne tautų, judėjimas istorijoje. Lydėdama migrantus ir pabėgėlius, Bažnyčia siekia suvokti migracijos priežastis ir sykiu stengiasi įveikti neigiamus padarinius bei daryti teigiamą įtaką migracinio judėjimo kilmės, tranzito ir kelionės tikslo bendruomenėms.

Deja, skatindami vystymąsi geresnio pasaulio link, negalime nutylėti to papiktinimo, kurį kelia įvairių atmainų skurdas. Smurtas, išnaudojimas, diskriminacija, marginalizacija, individualios bei kolektyvinės laisvės ribojimai – štai keli pagrindiniai įveiktino skurdo elementai. Šie aspektai dažnai lydi migracinį judėjimą, taip susiedami migraciją ir skurdą. Milijonai žmonių leidžiasi į migracines keliones bėgdami nuo vargo, persekiojimo ar tiesiog gelbėdami gyvybę ir dažnai, užuot patenkinę savo lūkesčius, susiduria su panieka, uždarumu, atmetimu bei kitomis, dar didesnėmis ir jų žmogiškąjį kilnumą žeidžiančiomis blogybėmis.

Migracijos tikrovė su savo globalizacijos epochoje išnyrančiais matmenimis verčia veikti naujai, teisingai ir veiksmingai, o šitai neįmanoma be tarptautinio bendradarbiavimo ir gilaus solidarumo bei atjautos

dvasios. Bendradarbiauti būtina įvairiais lygmenimis, pirmiausia pasitelkiant normas, ginančias bei skatinančias žmogaus asmenį. Popiežius Benediktas XVI nustatė šiuo atžvilgiu gaires pareiškdamas, kad „tokia politika plėtotina remiantis glaudžiu migrantų kilmės ir atvykimo šalių bendradarbiavimu, turi būti lydima atitinkamų tarptautinių normų, gebančių suderinti įvairias įstatymines tvarkas siekiant apsaugoti ir emigruojančių pavienių žmonių bei šeimų, ir visuomenių, į kurias emigruojama, poreikius ir teises“ (*Caritas in veritate*, 62). Išvien dirbiantis geresnio pasaulio labui šalys turi paslaugiai bei pasitikėdamos viena kitai padėti ir nekelti neįveikiamų kliūčių. Gera sinergija gali paskatinti valdančiuosius imtis socialinių ir ekonominių disbalansų bei nereguliuojamos globalizacijos, kuri yra viena iš migracijos priežasčių, kai individai yra labiau aukos, o ne veikėjai. Jokia šalis viena neįveiks sunkumų, susijusių su reiškiniu, kuris toks didelis, kad šiandien nėra žemyno, kuris būtų nepaliestas imigracijos ir emigracijos judėjimo.

Be to, svarbu pabrėžti, kad toks bendradarbiavimas prasideda kiekvienos šalies pastangomis savo teritorijoje sukurti geresnes ekonomines ir socialines sąlygas, kad emigracija nebūtų vienintelis pasirinkimas tiems, kurie trokšta taikos, teisingumo, saugumo ir visiškos pagarbos žmogaus kilnumui. Darbo galimybių sukūrimas vietinėse ekonomikose taip pat leistų išvengti šeimų persiskyrimo ir individams bei grupėms laiduotų stabilumą bei ramybę.

Kalbėdamas apie migrantų ir pabėgėlių tikrovę, galiausiai aikštėn iškelti norėčiau trečią elementą, svarbų statydamas geresnį pasaulį, būtent, išankstinio nusistatymo bei nesupratingumo migracijos atžvilgiu įveikimą. Migrantų, perkeltųjų asmenų, prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių atvykimas dažnai kursto vietinių gyventojų įtarumą ir priešišumą. Kyla baimė, kad visuomenė taps mažiau saugi, praras savo tapatybę bei kultūrą, kad padidės konkurencija ieškant darbo ar net atsiras naujų nusikalstamumo veiksmų. Socialinio komunikavimo priemonėms šioje srityje tenka didžiulė atsakomybė: jos privalo griauti stereotipus, tinkamai informuoti apie kai kurių klaidas, tačiau sykiu pabrėžti, kad didžiuma yra sąžiningi, dori ir geri žmonės. Visiems būtina pakeisti nuostatą migrantų ir pabėgėlių atžvilgiu – atsakyti gynybos ir baimės, abejingumo ir marginalizacijos nuostatos, galiausiai atitinkančios „atmetimo kultūrą“, ir pasiimti nuostata, grįsta „susitikimo kultūra“, kuri vienintelė geba statydinti teisingesnį ir broliškesnį pasaulį, geresnį pasaulį. Komunikavimo priemonės irgi pašauktos šitaip pakeisti savo nuostatas ir prisidėti prie laikysenos migrantų bei pabėgėlių atžvilgiu perkeitimo.

Priešais akis taip pat turiu Šventąją Šeimą iš Nazareto, kaip ji savo kelio pradžioje išgyveno atmetimo patirtį: Marija „pagimdė savo pirmąjį sūnų, suvystė jį vystyklais ir paguldė ėdžiose, nes jiems nebuvo vietos užėjoje“ (*Lk 2, 7*). Be to, Jėzus, Marija ir Juozapas patyrė, ką reiškia palikti savo šalį ir būti migrantais: pajutę valdžios ištroškusio Erodo keliamą grėsmę, buvo priversti bėgti ir prieglobsčio ieškoti Egipte (plg. *Mt 2, 13–14*). Tačiau motiniška Marijos ir atjaučianti Juozapo, Šventosios Šeimos sergėtojo, širdis visada išliko kupina tikėjimo, kad Dievas jų niekada neapleis. Jų užtarimu toks pat tikrumas visada teišlieka ir migranto bei pabėgėlio širdyje.

Bažnyčia, atsiliepianti į Kristaus priesaką: „Eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones“, pašaukta būti Dievo tauta, aprėpianti visas tautas ir visoms tautoms skelbianti Evangeliją, nes Kristaus veidas įspautas kiekvieno žmogaus veide! Būtent tai yra giliausia žmogaus kilnumo, visada gerbtino bei sergėtinio, šaknis. Žmogaus kilnumą pagrindžia ne veiksmingumo, našumo, socialinės klasės, etninės ar religinės priklausomybės kriterijai, bet tai, kad esame sukurti pagal Dievo paveikslą bei panašumą (plg. *Pr 1, 26–27*) ir kad esame Dievo vaikai: Dievo vaikas yra kiekvienas žmogus! Jame įspautas Kristaus paveikslas! Todėl privalu pirma patiems, o paskui padėti ir kitiems migrantus ir pabėgėlius laikyti ne tik problema, bet ir gerbtiniais bei mylėtiniais broliais ir seserimis, Apvaizdos mums teikiama proga prisidėti prie teisingesnės visuomenės, tobulesnės demokratijos, solidaresnės šalies, broliškesnio pasaulio ir atviresnės krikščioniškosios bendruomenės pagal Evangeliją statydamas. Migracija gali atverti Naujosios evangelizacijos galimybę, erdves augti naujai žmonijai, kurios provaizdis Velykų slėpinyje, – žmonijai, kuriai kiekviena svetima žemė yra tėvynė, o kiekviena tėvynė – svetima žemė.

Brangūs migrantai ir pabėgėliai! Nepraraskite vilties, kad jūsų irgi laukia saugesnė ateitis, kad atrasite ištęstą ranką, patirsite brolišką solidarumą ir draugystės šilumą! Visiems jums ir tiems, kurie savo gyvenimą bei jėgas skiria jums padėti, pažadu, jog jūsų neužmiršiu savo maldoje, ir iš visos širdies teikiu apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2013 m. rugpjūčio 5 d.

PRANCIŠKUS

Popiežius Pranciškus

Kristus yra centras

*Pamokslas užbaigiant Tikėjimo metus
per Kristaus Karaliaus iškilme*

Šv. Petro aikštė, 2013 m. lapkričio 24 d.

Šiandien Kristaus, Visatos Karaliaus, iškilme užbaigiami liturginiai ir popiežiaus Benedikto XVI paskelbti Tikėjimo metai. Į jį dabar krypsta nuoširdžios padėkos už šią dovaną kupinos mūsų mintys. Savo apvaizdinga iniciatyva jis suteikė mums progą iš naujo atrasti tikėjimo kelio, prasidėjusio mūsų Krikšto dieną, kai tapome Dievo vaikais bei broliais ir seserimis Bažnyčioje, grožį. Šio kelio galutinis tikslas yra susitikimo su Dievu pilnatvė. Kad įžengtume į laimę, kurios ilgisi mūsų širdis, pakeliui mus valo, kelia ir šventina Šventojo Dvasia.

Nuoširdžiai ir broliška sveikinu Rytų katalikų Bažnyčių patriarchus ir didžiuosius arkivyskopus. Ramybės palinkėjimas, kuriuo su jais pasikeisiu, pirmiausia reikš Romos vyskupo pripažinimą bendruomenių, pavyzdinčiai ištikimai ir dažnai brangia kaina išpažinusių Kristaus vardą.

Per juos šiuo gestu norėčiau pasiekti visus Šventojoje Žemėje, Sirijoje ir visuose Rytuose gyvenančius krikščionis ir perduoti taikos bei santarvės dovaną.

Girdėtų Biblijos skaitinių bendra tema yra *Kristaus centriškumas*. Kristus yra centre ir Kristus yra centras. Kristus yra kūrinių, tautos ir istorijos centras.

1. Antrajame skaitinyje apaštalas Paulius pateikia labai gilią Kristaus centriškumo viziją. Vadina jį *visos kūrinijos pirmgimiu*: visa sukurta jame ir jam. Jis – visa ko centras, pradas: Jėzus Kristus Viešpats. Dievas jam atidavė pilnatvę, viską, kad per jį visa sutaikintų (plg. *Kol 1, 12–20*). Kūrinių Viešpats ir sutaikinimo Viešpats.

Šiuo įvaizdžiu pasakoma, kad Jėzus yra kūrinių centras, ir mes, tikintieji, jei trokštame tikrai tokie būti, savo gyvenimu, mintimis, žodžiais ir darbais turime Jėzaus Kristaus centriškumą pripažinti bei priimti. Tik tada mūsų mintys bus krikščioniškos mintys, Kristaus mintys, mūsų darbai – krikščioniški darbai, Kristaus darbai. Tokio centro netekę, pakeitę jį kuo nors kitu, sulauksime tik žalos savo aplinkai bei pačiam žmogui.

2. Kristus yra ne tik kūrinių ir sutaikinimo centras, jis taip pat yra *Dievo tautos centras*. Kaip tik šiandien ir

čia jis yra tarp mūsų. Čia, dabar – žodyje, ant altoriaus, gyvas, tarp mūsų, savo tautoje. Tai mums rodoma pirmajame skaitinyje, kuriame pasakojama apie dieną, kai Izraelio giminės leidžiasi ieškoti Dovydo ir Viešpaties akivaizdoje patepa jį Izraelio karaliumi (plg. *2 Sam 5, 1–3*). Ieškodami idealaus karaliaus, tie žmonės ieškojo paties Dievo – Dievo, kuris būtų artimas žmogui, lydėtų jį kelyje, būtų jam brolis.

Kristus, karaliaus Dovydo palikuonis, kaip tik yra „*brolis*“, *apie kurį buriasi Dievo tauta*, kuris negailėdamas net savo gyvybės rūpinasi savo tauta, mumis visais. Jame mes esame viena, su juo susivienijusi, tuo pačiu keliu žengianti, ten pat keliaujanti tauta. Tiktai jis, centras, sudaro mūsų kaip tautos tapatybės esmę.

3. Galiausiai Kristus yra *žmonijos ir kiekvieno žmogaus istorijos centras*. Jam galime išsakyti savo džiaugsmus ir viltis, rūpesčius ir bėgštavimus, neatsiejamus nuo mūsų gyvenimo. Kai Jėzus yra centras, šviesa šviečia net tamsiausiomis mūsų gyvenimo akimirkomis; jis mums suteikia viltį, kaip gerajam plėšikui šiandienėje Evangelijoje.

Visiems iš Jėzaus tyčiojantis – „Jei tu žydų karalius – gelbėkis pats!“, – tas žmogus, gyvenime padaręs klaidų, bet dėl jų besigailintis, kreipiasi į Jėzų ir prašo: „Prisimink mane, kai ateisi į savo Karalystę!“ (*Lk 23, 42*). Ir Jėzus jam pažada: „Šiandien su manimi būsi rojuje“ (*43 eil.*), jo Karalystėje. Jėzus ištaria atleidimo, ne pasmerkimo žodį. Žmogui išdrįsus paprašyti atleidimo, Viešpats niekada nenuleidžia tokio prašymo negirdom. Šiandien galime pamąstyti apie savo istoriją, savo kelią. Kiekvienas iš mūsų turi savą istoriją: kiekvienas esame padarę klaidų, nuodėmių, patyrę laimingų ir tamsių akimirkų. Būtų gerai šią dieną peržvelgti savo asmeninę istoriją, pažvelgti į Jėzų ir nuoširdžiai bei tyliai jam vis kartoti: „Viešpatie, prisimink mane dabar, kai esi savo Karalystėje! Jėzau, prisimink mane, nes troškau būti geras, bet nepajėgiau: esu nusidėjėlis, esu nusidėjėlis. Bet prisimink mane, Jėzau! Juk gali mane prisiminti, nes esi centre, tikrai esi savo Karalystėje!“ Kaip gražu! Padarykim tai šiandien visi, kiekvienas savo širdyje, dar kartą: „Prisimink mane, Viešpatie, kuris esi centre, kuris esi savo Karalystėje.“

Jėzaus pažadas gerajam plėšikui teikia mums didelę viltį: juo parodoma, kad Dievo malonė visada smarkiai pranoksta tai, ko mes meldamiesi prašome. Viešpats visada dovanoja daugiau, yra toks dosnus: prašai tave prisiminti, o jis nuveda tave į savo Karalystę! Jėzus tikrai yra mūsų džiaugsmo bei išganymo troškimo centras. Visi drauge eikime šiuo keliu.

PASTORACINIAI IŠŠŪKIAI ŠEIMAI EVANGELIZACIJOS KONTEKSTE

*Vyskupų sinodo 3-iosios neeilinės generalinės
asamblėjos parengiamasis dokumentas*

I. Sinodas: šeima ir evangelizacija

Užduotį skelbti Evangeliją visai kūrinijai Viešpats tiesiogiai patikėjo savo mokiniams, ir Bažnyčia tą užduotį vykdo istorijoje. Mūsų laikais akivaizdi socialinė ir dvasinė krizė yra pastoracinis iššūkis, susijęs su Bažnyčios evangelizacine užduotimi šeimos, gyvybiškai svarbaus visuomenės ir bažnytinės bendruomenės branduolio, atžvilgiu.

Siūlyti Gerąją Naujieną apie šeimą tokiaime kontekste kaip niekada neatidėliotina ir būtina. Temos svarbą rodo tai, kad Šventasis Tėvas Vyskupų sinodui nustatė darbo planą, kurį sudaro du etapai: pirmasis etapas – 2014 m. neeilinė generalinė asamblėja, skirta *status quaestionis* apibrėžti ir vyskupų liudijimams bei pasiūlymams, kaip skelbti šeimoms Evangeliją ir kaip joms ja gyventi, surinkti; antrasis – 2015 m. eilinė generalinė asamblėja, kurioje bus ieškoma pavienių asmenų ir šeimų pastoracijos konkrečių gairių.

Šiandien iškilo prieš keletą metų dar negirdėtų problemų, pradedant paplitusiomis faktinėmis poromis, nesiekiančiomis santuokos ir kartais net apskritai atmetančiomis tokią mintį, ir baigiant tos pačios lyties žmonių, kuriems neretai leidžiama įsivaikinti vaikų, sąjungomis. Iš gausių naujų situacijų, reikalaujančių Bažnyčios dėmesio ir pastoracinių pastangų, pakaks paminėti skirtingoms konfesijoms ar religijoms priklausančių asmenų santuokas, šeimas su vienu iš tėvų, poligamiją, santuokas, susijusias su kraičiu, kartais laikomu nuotakos pirkimo kaina, kastų sistema, neįsipareigojimo kultūrą ir išankstinį nusistatymą, kad santuokos ryšys gali būti laikinas, Bažnyčiai priešiškas feminizmo atmainas, migracijos reiškinius ir šeimos sąvokos performulavimą, reliatyvistinį pliuralizmą santuokos atžvilgiu, žiniasklaidos įtaką liaudies kultūrai santuokos bei šeimos gyvenimo supratimo matmeniu, įstatymų projektus grindžiančias mąstymo tendencijas, nuvertinančias santuokinio ryšio tvarumą bei ištikimybę, surogatinės motinystės reiškinio plitimą, naujus žmogaus teisių aiškinimus. Bet pirmiausia įvardytina, kad bažnytinėje srityje apsilpo ar pranyko tikėjimas santuokos sakramentiškumu ir gydomąja sakramentinės atgailos galia.

Visa tai rodo, kad pasaulio episkopatas *cum et sub Petro* neatidėliotinai turi skirti dėmesio šioms iššūkiams. Jau vien pagalvojus, pavyzdžiui, apie tai, kad šiandien

daugybė vaikų bei jaunuolių, gimusių netvarkingose santuokose, niekada nemato sakramentus priimančių savo tėvų, pasidaro suprantama, kokius neatidėliotinus iššūkius evangelizacijai kelia dabartinė situacija, regima visose „globalinio kaimo“ dalyse. Šią tikrovę šiandien ypač atitinka didelis imlumas mokymui apie Dievo gailingumą bei švelnumą sužeistiems žmonėms geografiniuose bei socialiniuose paribiuose: todėl labai laukiama pastoracinių sprendimų šeimos atžvilgiu. Tad Vyskupų sinodo mintys šiomis temomis atrodo ir itin reikalingos bei neatidėliotinos, ir privalomos kaip ganytojų meilės jiems patikėtiesiems bei visai žmonių šeimai išraiška.

II. Bažnyčia ir Geroji Naujiena apie šeimą

Geroji Naujiena apie Dievo meilę skelbtina visiems gyvenantiems šia pamatine žmogiška sutuoktinių poros ir vaikų dovanai atviros bendrystės – šeimos patirtimi. Tikėjimo mokymas apie santuoką, kad pasiektų bei perkeistų širdis pagal Jėzų Kristų apreiškimą Dievo valią, pateiktinas veiksmingai bei suprantamai.

Čia apsiribojama esminėmis nuorodomis į biblinius tekstus apie santuoką ir šeimą. Tas pat pasakytina apie Magisteriumo dokumentus: prasminga apsiriboti Bažnyčios visuotiniu mokymu, papildomu keliais Popiežiškosios šeimos tarybos dokumentais. Sinode dalyvaujantiems vyskupams paliekama užduotis pacituoti atitinkamų savo vyskupiškųjų institucijų dokumentus.

Niekada įvairiausiose kultūrose netrūko aiškaus ganytojų mokymo ar konkretaus liudijimo tikinčių vyrų ir moterų, kurie labai skirtingomis sąlygomis gyveno Gerąją Naujieną apie šeimą kaip neįkainojama dovana savo ir savo vaikų gyvenimui. Įsipareigoti artimiausiam neeiliniam Sinodui įkvepia bei palaiko troškimas kuo veiksmingiausiai visiems skelbti šią žinią viliantis, kad „Bažnyčiai patikėtas apreiškimo lobis vis labiau“ pripildys „žmonių širdis“ (DV 26).

Dievo, Kūrėjo ir Atpirkėjo, planas

Biblinės žinios apie šeimą grožis kyla iš žmogaus sukurtumo pagal Dievo paveikslą ir panašumą (plg. *Pr* 1, 24–31; 2, 4b–25). Susaistyti neišardomo sakramentinio ryšio, sutuoktiniai gyvena meilės, tėvystės, motinystės ir savo, kaip Dievo kuriamojo darbo dalyvių, didžiausio kilnumo grožiu.

Su savo susivienijimo vaisiaus dovana jie prisiima atsakomybę už asmenų žmonijos ateičiai auginimą bei auklėjimą. Prokreacija vyras ir moteris, kupini tikėjimo, atsiliepia į pašaukimą būti Dievo bendradarbiais sergant kūrinią ir gausinant žmonių šeimą.

Palaimintasis Jonas Paulius II apaštališkajame paraginyje *Familiaris consortio* taip pakomentavo šį aspektą: „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą ir panašumą (plg. *Pr* 1, 26 ir t.); pašaukė jį į būtį iš meilės, kartu pašaukdamas meilei. Dievas yra meilė (*1 Jn* 4, 8) ir savyje išgyvena asmeninio bendravimo meilės paslaptį. Sukurdamas žmogų pagal savo paveikslą ir nepaliojama palaiškodamas jį būtyje, Dievas suteikia vyrui ir moteriai pašaukimą, taigi gebėjimą mylėti ir jausti atsakomybę už meilę ir šeimą (plg. *Gaudium et spes*, 12). Todėl meilė yra pagrindinis ir įgimtas kiekvieno žmogaus pašaukimas“ (*FC* 11).

Šis Dievo Kūrėjo planas, sujauktas gimtosios nuodėmės (plg. *Pr* 3, 1–24), istorijos tėkmėje reiškėsi išrinktosios tautos vingiais iki laiko pilnatvės, kai ne tik Dievo Sūnaus įsikūnijimu buvo patvirtinta Dievo išganingoji valia, bet ir atpirkimu dovanota malonė šiai valiai paklusti.

Dievo Sūnus, Žodis, kūnu tapęs (plg. *Jn* 1, 14) Mergelės Marijos iščiose, gyveno bei užaugo Nazareto šeimoje ir dalyvavo Kanos vestuvėse, kurių šventimą praturtino pirmuoju iš savo „ženklų“ (plg. *Jn* 2, 1–11). Džiugiai priėmė šeimišką savo pirmųjų mokinių svetingumą (plg. *Mk* 1, 29–31; 2, 13–17) ir Betanijoje paguodė sielvartaujančią savo draugų šeimą (plg. *Lk* 10, 38–42; *Jn* 11, 1–44).

Jėzus Kristus atkūrė santuokos grožį vėl iškeldamas priešais akis vientisą Dievo planą, dėl žmogaus širdies kietumo atsisakyta net Izraelio tautos tradicijoje (plg. *Mt* 5, 31–32; 19, 3–12; *Mk* 10, 1–12; *Lk* 16, 18). Grįždamas prie ištakų, Jėzus mokė sutuoktinių vienybės bei ištikimybės ir atmetė atstūmimą bei svetimavimą.

Kaip tik nepaprastu žmogaus meilės grožiu – meilės, įkvėptai išaukštintos jau Giesmių giesmėje ir pranašų Ozėjo (plg. 1, 2–3, 3) bei Malachijo (plg. 2, 13–16) reikalautu bei gintu santuokos ryšiu, – Jėzus patvirtino pirmąją vyro ir moters meilės kilnumą.

Bažnyčios mokymas apie šeimą

Ankstyvųjų krikščionių bendruomenėje šeima irgi rodosi kaip „namų Bažnyčia“ (plg. *KBK* 1655). Naujojo Testamento apaštališkųjų laišku „šeimos kodeksuose“ antikinio pasaulio didžioji šeima įvardijama kaip vyro ir žmonos, tėvų ir vaikų, turtingųjų ir vargšų solidarumo vieta (plg. *Ef* 5, 21–6, 9; *Kol* 3, 18–4, 1; *1 Tim* 2, 8–15; *Tit* 2, 1–10; *1 Pt* 2, 13–3, 7; taip pat plg. *Laiškas Filemonui*). Pirmiausia *Laiške efeziečiams* santuokinė vyro ir moters meilė laikoma dideliu slėpiniu, išreiškiančiu Kristaus ir Bažnyčios meilę pasaulyje (plg. *Ef* 5, 31–32).

Amžių tėkmėje ir pirmiausia Naujaisiais laikais iki mūsų dienų Bažnyčia nenuilstamai nuolatos ir vis išsa-

miau mokė apie šeimą bei ją pagrindžiančią santuoką. Viena iškiliausių ištara pateikta Vatikano II Susirinkimo pastoracinėje konstitucijoje *Gaudium et spes*. Aptariant kai kurias neatidėliotinas problemas, santuokos ir šeimos kilnumui skatinti čia skiriamas išstis skyrius, kuriame nusakoma jų vertė visuomenės statydinimui: „Šeima, kurioje įvairios kartos susitinka ir padeda viena kitai įgyti gilesnės išminties bei derinti asmens teises su kitais visuomeninio gyvenimo reikalavimais, sudaro visuomenės pamatą“ (*GS* 52). Ypač primygtinai krikščionybę išpažįstantys sutuoktiniai raginami puoselėti krikščionybės dvasingumą: „Galiausiai pačius sutuoktinius, sukurtus pagal gyvojo Dievo paveikslą ir tikrąją asmens sąrangą, tesieja viena su kitu meilės lygybė, dvasios darba ir abipusis šventumas, kad sekdami Kristumi, savo gyvenimo pradmeniu, savo pašaukimo džiaugsmis ir aukomis bei savo ištikima meile liudytų tą meilės slėpinį, kurį Viešpats apreiškė pasauliui savo mirtimi ir prisikėlimu“ (*GS* 52).

Mokymą apie santuoką ir šeimą Petro įpėdiniai praturtino ir po Vatikano II Susirinkimo, pirmiausia Paulius VI enciklika *Humanae vitae*, kurioje konkrečiai mokoma principų ir praktikos. Vėliau apaštališkajame paraginyje *Familiaris consortio* popiežius Jonas Paulius II išdėstė dieviškąjį planą, susijusį su pirmąją santuokinės meilės bei šeimos tiesa: „Vienintelė *vieta*, kur yra galimas toks visiškas atsidavimas, yra santuoka, kai yra santuokinės meilės sąjunga arba sąmoningas ir laisvas pasirinkimas, kai vyras ir moteris sudaro paties Dievo numatytą vidinę gyvenimo ir meilės bendriją (plg. *Gaudium et spes*, 48), ir tik šia prasme išryškėja šios bendrijos tikroji esmė. Santuokos institucija nėra nepagrįstas valdžios ar visuomenės kišimasis į svetimus reikalus nei kažkokios išorinės formos primetimas, bet vidinis reikalavimas santuokinės meilės, kuri viešai patvirtinama kaip vienintelė ir išskirtinė, šitaip išsaugant visišką ištikimybę Dievo Kūrėjo planams. Ta ištikimybė, nevaržanti asmens laisvės, apsaugo nuo visokio subjektyvumo ir reliatyvumo ir suteikia galimybę vadovautis Kūrėjo išmintimi“ (*FC* 11).

Šios pamatinės mintys toliau tęsiamos Katalikų Bažnyčios katekizme: „Santuokinę sąjungą, kuri vyrą ir moterį labai glaudžiai suvienija gyventi ir mylėti, nustatė ir savais įstatymais aprūpino Kūrėjas. Savo prigimtimi ši sąjunga yra skirta sutuoktinių gerovei ir vaikų gimdimui bei auklėjimui; tokiam pakrikštytųjų ryšiui Viešpats Kristus suteikė sakramento kilnumą (plg. Vatikano II Susirinkimas. *Gaudium et spes*, 48; Kanonų teisės kodeksas, 1055, 1)“ (*KBK* 1660).

Katekizme išdėstytas mokymas apima ir teologinius principus, ir dorovinį elgesį bei plėtojamas dviejuose skirtinguose skirsniuose: *Santuokos sakramentas* (1601–

1658) ir *Šeštas įsakymas* (2331–2391). Atidus šių katekizmo vietų skaitymas padeda šiuolaikiškai suvokti tikėjimo mokymą, remiantį Bažnyčios veikimą šiandienų iššūkių akivaizdoje. Bažnyčios pastoracija įkvėpimo semiasi iš santuokos, laikomos Dievo plano dalimi, tiesos: Dievas sukūrė vyrą ir moterį ir, atėjus laiko pilnatvei, Jėzuse apreiškė santuokinės meilės pilnatvę suteikdamas jai sakramento rangą. Sutarimu grįsta krikščioniškoji santuoka yra apdovanota sutuoktiniams tenkančiomis gėrybėmis bei užduotimis, bet sykiu neapsaugota nuo poveikio nuodėmės (plg. *Pr 3, 1–24*), galinčios padaryti gilių žaizdų bei sumenkinti sakramento kilnumą.

Neseniai paskelbtoje popiežiaus Pranciškaus enciklikoje *Lumen fidei* apie šeimą kalbama tikėjimo kontekste pažymint, „kokie tvirti saitai gali sieti žmones, kai tarp jų yra Dievas“ (*LF 50*). „Pirmutinė aplinka, kurioje tikėjimas

apšviečia žmonių miestą, yra šeima. Galvoje pirmiausia turiu tvarų santuokinį vyro ir moters ryšį. Jis gimsta iš jų meilės, kuri yra Dievo meilės ženklas ir artumas, iš pripažinimo bei priėmimo lytinio skirtingumo gėrio, leidžiančio sutuoktiniams susijungti į vieną kūną (plg. *Pr 2, 24*) ir duoti pradžią naujai gyvybei, kuri yra Kūrėjo gerumo, išminties ir meilės plano apraiška. Remdamiesi šia meile, vyras ir moteris gali pažadėti vienas kitam meilę aktu, aprėpiančiu visą jų gyvenimą ir daugeliu bruožų primenančiu tikėjimą. Pažadėti meilę visam laikui įmanoma tik atradus už kitus didesnę planą, kuris mus remtų ir leistų mylimam asmeniui dovanoti visą ateitį“ (*LF 52*). „Tikėjimas nėra nedrašių žmonių priebėga, priešingai, jis gyvenimą išplečia, įgalina atrasti didį pašaukimą, pašaukimą mylėti, ir laiduoja, kad ta meilė patikima, verta, kad jai save patikėtum, nes jos pagrindas – Dievo ištikimybė, tvirtesnė už visas mūsų silpnybes“ (*LF 53*).

Lietuvos vyskupų laiškas, skirtas prasidedantiems Šeimos metams

ŠEIMA – TIKĖJIMO VARTAI

2013 m. gruodžio 1 d., pirmasis advento sekmadienis

Brangieji, pradėdami naujus liturginius metus, esame vėl kviečiami leisti į tikėjimo kelionę. Kas yra tikėjimas? Tai – kiekvieno iš mūsų atsakas į Dievo troškimą susitikti su žmogumi. Tikėjimo metais popiežius Pranciškus mus ragino naujai atrasti tikėjimo spindesį savo gyvenime. Tikėjimo metų dovana tapo enciklika *Lumen fidei*, priminusi mums tikėjimo reikšmę ir jo brendimo sąlygas. Joje popiežius ypač pabrėžė, kad „pirmutinė aplinka, kurioje tikėjimas apšviečia žmonių miestą, yra šeima“ (*LF 52*).

Mes, Lietuvos vyskupai, šios popiežiaus Pranciškaus išvalgos padrašinti ir norėdami stiprinti šeimos bei gyvybės kultūrą Lietuvoje, paskelbėme šiuos naujus liturginius metus Šeimos metais. Esame drauge su popiežiumi įsitikinę, kad „šeima yra tikėjimo vartai“ – natūrali ir tuo pat metu ypatinga aplinka, kurioje žmogui dovanojamas tikėjimas ir kurioje jis bręsta. Dievas yra vyro ir moters santuokinio ryšio autorius. Jo dėka šis ryšys pagrindžiamas ir palaikomas. Popiežius Pranciškus sako, kad tvari vyro ir moters santuoka „gimsta iš jų meilės, kuri yra Dievo meilės ženklas bei artumas, iš pripažinimo bei priėmimo lytinio skirtingumo gėrio, leidžiančio sutuoktiniams susijungti į vieną kūną (plg. *Pr 2, 24*) ir duoti pradžią naujai gyvybei, kuri yra Kūrėjo gerumo, išminties ir meilės plano apraiška“ (*LF 52*). Tik tikėjimo apšviestas žmogus gali suvokti visą šio slėpinio grožį ir

turtingumą. Tikėjimas suteikia santuokiniam meilės ryšiui neapsakomos Dievo meilės patirtį, o vaikų atėjimas į šį pasaulį – bendrystės ir bendradarbiavimo su Kūrėju džiaugsmą. Tikėjimo šviesoje santuoka ir vaikų priėmimas išvystami kaip gyvenimas, pranokstantis paprastą vyro ir moters susitarimą gyventi kartu susidėjus ar vaikų pradėjimą tik kaip biologinį vyksmą. Tikėjimas suteikia visiškai naują prasmę santuokinio gyvenimo patirčiai. Todėl, anot popiežiaus Pranciškaus, „pažadėti meilę visam laikui įmanoma tik atradus už kitus planus didesnę planą, kuris mus remtų ir leistų mylimam asmeniui dovanoti visą ateitį. Tikėjimas tada padeda suvokti vaikų pradėjimo visą gelmę ir turtingumą, nes leidžia jame atpažinti Kūrėjo meilę, dovanojančią ir patikinčią mums naujo žmogaus slėpinį“ (*LF 52*). Tik taip suprasta santuoka sutuoktiniams ir jų vaikams tampa tikėjimo vartais į gilesnę Dievo bei šeimos misijos pasaulyje pažinimą.

Šeima yra tikėjimo židinio kurstytoja. Štai kodėl ją drašiai galime vadinti tikėjimo vartais, per kuriuos į susitikimą su Dievu žengia sutuoktiniai ir jų vaikai. Tėvas, motina ar vaiko globėjai yra pirmieji asmenys, perduodantys vaikučiumi tikėjimo slėpinį. Todėl šeima dar vadinama „namų Bažnyčia“, nes, pasak popiežiaus Pauliaus VI, „šeima, kaip ir Bažnyčia, reikia laikyti vieta, kurioje skelbiama Evangelija ir iš kurios ji sklinda“ (*Evangelii nuntiandi*, 71). Šeima yra tikėjimo lopšys naujai kartai, todėl tiek, kiek ji priima tikėjimą ir Evangeliją, tiek ji tampa ir „evangelizuojančia bendruomene“ (*Familiaris consortio*, 52). Jai tenka ypatingas uždavinys perduoti tikėjimą ne tik savo aplinkoje, bet ir visuomenėje, nes, pasak popiežiaus Pranciškaus, „krikščioniškosios šeimos yra šeimos misionierės“ (*popiežiaus Pranciškaus pamokslas per šv. Mišias Šv. Petro aikštėje 2013 m. spalio 27 d.*)

Rūpestis dėl šeimos visad buvo Bažnyčios dėmesio centre. Nors kai kurios problemos ne naujos, tačiau išsūkių šeimai šiandien taip padaugėjo, jog atėjo metas ginti negimusią gyvybę, šeimą, pagarbą moteriai ir vaikų teises. Pastaruoju metu besikartojantys raginimai peržiūrėti santuokos ir šeimos sąvokų turinį arba nustatyti, kada prasideda ir baigiasi žmogaus gyvybė, yra ne kas kita, kaip pavojingas socialinis eksperimentas. Sulyginti vyro ir moters santuoka pagrįsta šeima su įvairiais kartu gyvenančių asmenų dariniais reikštų pačios santuokos institucijos panaikinimą. Šeimos sandara kyla iš pačios žmogaus prigimties; teisė į šeimą – prigimtinė žmogaus teisė. Valstybinės valdžios galia turi būti ir toliau saistoma ir ribojama žmogaus prigimtinių teisių viršenybės. Šeimos prigimtis nepakliūva į žmonių sukurtos teisės reguliuojamą sferą. Atvirkščiai, valstybės valdžia turi tapti šios pagrindinės visuomenės ląstelės saugotoja. Vyro ir moters santuokos institucija rodo didelį žmonių kultū-

ros išsivystymą jos civilizacijos kelyje. Pagarba ir meilė šeimoje formuoja civilizuotos visuomenės stuburkaulį.

Šiais Šeimos metais ypatingai raginame krikščioniškas šeimas ir visus geros valios žmones pagal savo galimybes ginti šeimos ir gimusių bei negimusių vaikų teises. Ginkime šeimą, nes ji yra žmogaus gerovės, tikėjimo ir jo brandos lopšys. Šv. Pauliaus paraginimas „pabusti iš miego“ šiandien gali būti konkrečiai įgyvendinamas drąsiai ginant ir puoselėjant krikščioniškos šeimos kultūrą. Tebūna mūsų veidas giedras rūpinantis šeimos vertybe: Viešpats rūpinasi, kad savyje turėtume Jo džiaugsmo pilnatvę (plg. Jn 17, 13b)!

Šventoji Mergele Marija, Šeimos Karaliene, melski už mus!

Lietuvos vyskupai

Krikščionių Bažnyčių Lietuvoje memorandumas skelbiant 2014-uosius Šeimos metais

Mes, krikščionių Bažnyčių Lietuvoje vadovai, suprasdami prigimtinę ir kartu krikščionišką šeimos vertę ir svarbą žmogaus bei visuomenės gyvenimui, 2014 metus skelbiame Šeimos metais.

Norime išsakyti ir paliudyti mūsų tvirtą įsitikinimą, kad gyvybė, lytiškumas, santuoka ir šeima yra pamatinės žmonių bendruomenės vertybės.

Labai džiugu, kad dauguma Lietuvos žmonių, ypač jaunimas, supranta, jog šeima, laimė ir gyvenimo prasmė yra artimai tarp savęs susijusios. Jauni žmonės visada svajoja sukurti laimingą šeimą.

Mūsų gili pagarba šeimoms, kurių sutuoktinius vienija ištikima ir atsidavusi tarpusavio meilė, o vaikai, taip pat įsivaikinti, auga patirdami tėvų meilę ir jaukią šeimos židinio šilumą.

Dėkojame tėvams, kad, būdami sąmoningi krikščionys, Jėzaus Evangelijos tiesą ir didįjį Dievo ir artimo meilės įsakymą kaip brangų perlą perduoda savo vaikams.

Reiškiamo krikščionišką artumą šeimoms, patiriančioms įvairius sunkumus, nepriteklius, išgyvenančioms skaudžius išbandymus ar nelaimes. Kiekvieno žmogaus, o ypač krikščionio, svarbi pareiga nelikti abejingam, turėti jautrią artimui širdį, rūpintis bendruoju gėriu, siekti socialinio teisingumo. Stiprinančiu Dievo žodžiu ir žmogišku solidarumu kančioje norime būti su tais, kurie išgyvena skyrybų skausmą.

Drauge skelbdami Šeimos metus, siekiame atkreipti visuomenės dėmesį į grėsmes ir išsūkius šeimai: visa tai, kas nukreipta prieš prigimtinių žmogaus lytiškumą ir jo vertę, vyro ir moters santuoką, šeimos vertybes, žmogaus gyvybę ir teisę gimti, prigimtinių tėvų teisę auklėti vaikus pagal savo krikščioniškus įsitikinimus.

Tikėdami paties Kūrėjo žmogui suteiktu kilnumu, kviečiame visus drąsiai kurti gyvybės kultūrą, drauge su kitais aktyviai saugojant ir ginant prigimtines šeimos vertybes.

*Lietuvos Vyskupų Konferencijos Pirmininkas arkivyskupas
Sigitas Tamkevičius*

Lietuvos Ortodoksų Bažnyčia, Vilniaus ir Lietuvos

arkivyskupas Inokentijus

Lietuvos Evangelikų Liuteronų Bažnyčios vyskupas

Mindaugas Sabutis

Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios konsistorijos

superintendentas Tomas Šernas

Septintosios dienos Adventistų Bažnyčios vyskupas

Bertold Hibner

Lietuvos evangelinių tikėjimų krikščionių sąjungos

vyskupas Rimantas Kupstys

Krikščionių bendrijos „Tikėjimo žodis“

vyresnysis pastorius Gabrielius Lukošius

(Pritarė ir vėliau pasirašys Baptistų sąjunga ir

Laisvųjų krikščionių bažnyčia)

Vilnius, 2013 m. lapkričio 26 d.

ŠVIESOS KELIAS

Viešpaties Apsireiškimas (Trys Karaliai)
Iz 60, 1–6; Ef 3, 2–3a. 5–6; Mt 2, 1–12

Per Viešpaties Apsireiškimo – Trijų Karalių – iškilme Bažnyčia toliau kontempliuoja ir švenčia Jėzaus, mūsų Išganytojo, gimimą. Ypač šiandien švente pabrėžiama šio gimimo visuotinė paskirtis ir reikšmė. Tapdamas žmogumi Marijos išciuose, Dievo Sūnus ateina ne tik pas Izraelio tautą, atstovaujama Betliejaus piemenų, bet ir pas visą žmoniją, kuriai atstovauja išminčiai iš Rytų. Visuotinė Kristaus valdžia ypatingu būdu vykdoma Bažnyčioje. Dievas „visa jam palenkė po kojų, o jį patį pastatė viršum visko, kad būtų galva Bažnyčios, kuri yra jo Kūnas, pilnatvė to, kuris visa visur pripildo“ (Ef 1, 22–23). Apsireiškimas yra Viešpaties pasirodymas ir, kaip jo atspindys, Bažnyčios pasirodymas, nes kūnas negali būti atskirtas nuo galvos. Pirmajame šios dienos skaitinyje, paimtame iš vadinamojo Trečiojo Izaijo tekstų, mums pateikiama kaip tik tokia perspektyva, kuria remdamiesi Bažnyčią turime suvokti kaip atsispindinčios šviesos slėpinį. „Kelkis, nušvirk! Tavoji šviesa atėjo, Viešpaties šviesa virš tavęs sušvito“ (Iz 60, 1), – sako pranašas kreipdamasis į Jeruzalę. Bažnyčia yra apšviestoji žmonija, pakrikštyta Dievo šlove, t. y. jo meile, grožiu, valdžia. Bažnyčia žino, kad jos žmogiškumas ir ribotumai bei skurdas dar labiau leidžia išryškėti Šventosios Dvasios darbui. Bažnyčia gali girtis vien savo Viešpačiu: šviesa sklinda ne iš jos, ne ji turi šlovę. Bet ji yra „ženklas ir įrankis“ to, kuris yra tautų šviesa (plg. *Lumen gentium*, 1).

Evangelijos skaitinyje girdėjome, kad iš Rytų atvykę į Jeruzalę išminčiai klausinėjo: „Kur yra gimusis Žydų karalius? Mes matėme užtekant jo žvaigždę ir atvykome jo pagarbinti“ (Mt 2, 2). Tie išmintingi vyrai tyrinėjo dangų, tačiau ne tam, kad iš žvaigždžių skaitytų ateitį ir galbūt už tai gautų atlygį, veikiau ieškojo kažko didesnio. Ieškojo šviesos, parodančios kelią, kuriuo gyvenime reikėtų eiti. Jie žinojo, kad kūrinyje egzistuoja tai, ką galima pavadinti Dievo parašu, kurį žmonės gali ar bent turi pamėginti aptikti bei iššifruoti. Iš pradžių savo kelyje į didį Jeruzalės miestą jie sutiko karalių Erodą. Tasai, žinoma, kūdikiu buvo suinteresuotas, tačiau ne kad jį garbintų, kaip norėjo apsimesti, bet kad sunaikintų. Erodas yra galios žmogus ir kitą mato kaip varžovą, su kuriuo reikia grumtis. Jam varžovas atrodo galiausiai ir Dievas, itin pavojingas varžovas, norintis atimti iš žmonių gyvybinę erdvę, autonomiją ir galią, varžovas, nurodinėjantis, koku gyvenimo keliu sukti, ir neleidžiantis daryti visko, ko norisi. Iš Šventojo Rašto žinovų Erodas išgirdo pranašo

Michėjo knygos žodžius (5, 1), tačiau jo mintys sukosi tik apie sostą. Todėl būtina užtemdyti patį Dievą, taip užmirštant, kad Dievas yra visagalė meilė, kuri nieko neatima, niekam negrasina, bet, priešingai, vienintelė suteikia galimybę pilnatviškai gyventi ir patirti tikrąjį džiaugsmą. Išminčiai paskui sutinka mokslininkus, teologus, žinovus. Jie puikiai išmano Šventąjį Raštą, taigi yra naudingi kiekvienam, norinčiam eiti Dievo keliu. Tačiau, pasak šv. Augustino, norėdami kitus vesti, rodyti kitiems kelią, jie patys nekeliauja, neišsijudina. Jiems Šventasis Raštas yra savotiškas atlasas, skaitomas iš smalsumo, studijuotinų ir mokslingai aptartinų žodžių bei sąvokų sandrauba. Bet tada gyvenimas statomas ant smėlio, o ne ant uolos.

O kas ta žvaigždė, paskui kurią sekė išminčiai? Kaip jau sakyta, jie ieškojo Dievo pėdsakų, mėgino perskaityti Dievo parašą kūrinyje, žinojo, kad „dangūs apsakinėja Dievo garbę“ (Ps 19, 2), buvo tikri, jog Dievas apsieiškia per kūrinių. Tačiau, būdami išminčiai, jie žinojo, kad Dievą išsvysti galima ne pro teleskopą, bet skvarbiomis proto akimis ir tikėjimo sužadintu Dievo troškimu ieškant tikrovės galutinės prasmės, kad jį galima surasti, negana to, gali būti, jog Dievas yra arti mūsų. Visata atsirado ne atsitiktinai, kaip kai kas nori mus įtikinti. Pažvelgę giliau, pamatysime nepakartojamą gelmę – Kūrėjo išmintį, neišsemiamą Dievo fantaziją, begalinę meilę mums. Neturėtume leisti, kad mūsų dvasią susiaurintų teorijos, prasišverbiančios tik ligi tam tikro taško, niekaip nekonkuruojančios su tikėjimu ir nepaaiškinančios tikrovės galutinės prasmės. Pasaulio grožis, jo slėpinys, didybė ir racionalumas kreipia mūsų žvilgsnį į amžinąjį racionalumą, į amžinąjį Dievą, dangaus ir žemės Kūrėją. Žvelgdami ta kryptimi išsvysime, kad tas, kuris sukūrė pasaulį, ir tas, kuris gimė Betliejaus ėdžiose ir pasiliko tarp mūsų Eucharistijoje, yra vienas ir tas pats mus kviečiantis, mus mylintis ir mus į amžinąjį gyvenimą nuvesti trokštantis Dievas.

Tačiau virš didmiesčio – Jeruzalės žvaigždė išnyksta ir ji nebematoma. Ką tai reiškia? Ir čia reikia žvelgti giliau. Išminčiai ieškojo naujojo karaliaus rūmuose, tačiau nustebe turėjo pripažinti, jog jo toje galios ir kultūros vietoje nėra. Jiems teko konstatuoti, kad galia – taip pat ir žinojimo – kartais gali užtvirti kelią susitikti su ieškamu kūdikiu. Žvaigždei paskui nuvedus juos į Betliejų, išminčiai atranda pasaulio karalių tarp vargšų, tarp mažutėlių. Dievo kriterijai kitokie negu žmonių. Dievas šiame pasaulyje rodosi ne galia, bet nusižėmusia meile, prašančia mūsų laisvės išleisti ją, kad ji galėtų mus perkeisti ir padaryti

gebančius pasiekti Tą, kuris yra Meilė. Taip istorijoje apie išminčius aikštėn iškyla paskutinis svarbus dalykas: stebint gamtą nueinama geroka atkarpa Dievo link, tačiau kūrinių kalba nesuteikia galutinės šviesos. Galiausiai išminčiams prireikė išgirsti Dievo žodį – tik jis jiems galėjo parodyti kelią. Dievo žodis yra tikroji žvaigždė, nepatikimos žmogaus kal-

bos verpetuose jis siūlo dieviškosios tiesos šviesą. Jei leisimės būti vedami tos žvaigždės, seksime ja savo gyvenime, eisime kartu su Bažnyčia, mūsų kelias visada bus apšviestas šviesos, kurios niekas kitas mums dovanoti negali. Taip ir kitiems galėsime tapti žvaigždėmis, atspindžiu tos šviesos, kuria Kristus suspindo virš mūsų.

PRIE JORDANO UPĖS KRANTŲ

Kristaus Krikštas (A)
Iz 42, 1–4. 6–7; Apd 10, 34–38; Mt 3, 13–17

Šios dienos Viešpaties Krikšto švente baigiasi Kalėdų liturginis laikas. Kūdikį, kurį Betliejuje išminčiai iš Rytų pagarbino įteikdami simbolines dovanas (plg. Mt 2, 1–12), dabar jau atrandame subrendusį, po trisdešimties metų (plg. Lk 3, 1–2), prie Jordano upės krantų, kur didysis pranašas Jonas krikštija. Krikštas (gr. *baptízō* reiškia „panardinti“), kurį Jonas ragino priimti, skiriasi nuo įprastinių religinių apsiplovimų. Tai nekartojamas konkretus veiksmas, kuriuo visas gyvenimas pasukamas nauja kryptimi. Jono krikštas apėmė ir nuodėmių išpažinimą: ano meto judaizme labiau buvo paplitę formulės pobūdžio nuodėmių išpažinimai, tačiau būta ir visiškai asmeniško išpažinimo, kai reikėdavo pavieniui išvardyti nuodėmingus poelgius. Tačiau Jono teikiamas atgailos krikštas neabejotinai visiškai skirtingas nuo to, kurį įsteigs Jėzus mirdamas ant kryžiaus ir prisikeldamas. Tik tada, su Velykų auka, nuodėmių atleidimas taps visuotinis ir visiškas.

Krikšto vyksmas simbolizuoja pakilimą naujam, kitokiam gyvenimui – panardinimas (mirimas nuodėmei, senajam gyvenimui) ir iškilimas (prisikėlimas naujam, malonės gyvenimui). Juk, viena vertus, vanduo – tvas, cunamis, potvynis, šėlstanti jūra – simbolizuoja mirtį, naikinimą, griovimą, o, kita vertus, tekantis ir gėlas vanduo yra gyvybės, gyvenimo, ramybės simbolis. Visa tai aiškiai išplėtoja krikščioniškoji krikšto teologija, tačiau pradžia jau glūdi nusileidime į Jordaną ir išbridime iš jo. Jėzus įsimaišo į pilką nusidėjėlių, laukiančių ant Jordano krantų, minią. Kaip jau matėme, krikštijantis reikėdavo išpažinti nuodėmes. Pats krikštas buvo nuodėmių išpažinimas ir mėginimas nusimesti seną, nenusisėkusį gyvenimą ir gauti naują. Kaip Jėzus galėjo išpažinti nuodėmes? Kaip galėjo atsisakyti gyvenimo iki tol ir pasukti į naują? Šio sekmadienio tekste, Krikštytojo ir Jėzaus diskusijoje, irgi iškeliamas klausimas Jėzui: „*Tai aš turėčiau būti tavo pakrikštytas, o tu ateini pas mane!*“ Bet Jėzus jam at-

sakė: *Šį kartą paklausyk! Taip mudviem dera atlikti visa, kas reikalinga teisumui“* (Mt 3, 15).

Jėzaus atsakymą paaiškina žodžio „teisumas“ prasmė: atliktinas visas teisumas. Teisumas žydu aplinkoje yra žmogaus atsakas į Torą (hebr. „mokymas, nurodymas, įstatymas“; Torą sudaro pirmosios penkios Biblijos knygos) ir visos Dievo valios priėmimas. Jono krikštas Toroje nenumatytas, tačiau Jėzus šiuo žodžiu jį pripažįsta kaip neriboto „taip“ Dievo valiai išraišką. Kadangi nužengimas į šį krikštą apima naujai pradžiai būtiną kaltės išpažinimą ir prašymą atleisti, šis nuodėmės paženklintame pasaulyje tariamas „taip“ visai Dievo valiai taip pat išreiškia solidarumą su nusidėjėliais, į teisumą besistiebiančiais žmonėmis. Ši Jėzaus kelionė, vedanti Jordano link į nusidėjėlių minią, išreiškia apsisprendimą solidarizuotis, t. y. Dievo apsisprendimą ne iš tolo pagelbėti žmogui, bet prisiimant jo trapią būtį. Krikščioniui, turinčiam prieš akis kryžių ir prisikėlimą, tapo aišku, kas įvyko: Jėzus užsivertė ant savo pečių visos žmonijos kalčių naštą ir nunešė ją į Jordaną. Savo veiklą jis pradeda stodamas nusidėjėlių vieton. Visa Jėzaus krikšto reikšmė, jo „visas teisumas“ atsiskleidžia tik kryžiuje: krikštas – mirties už žmonijos nuodėmes prisiėmimas, o balsas per krikštą – „Šitas yra mano mylimasis Sūnus“ – išankstinė nuoroda į prisikėlimą. Tada taip pat paaiškėja, kad paties Jėzaus kalbose žodžiu „krikštas“ žymima jo mirtis (plg. Mk 10, 38; Lk 12, 49).

Kaip sakyta, krikštas reiškia pasinėrimą ir išnirimą. Toks yra Jėzaus gyvenimo kelias. Iš Tėvo šlovės aukštybių jis nusileidžia į pačią žmogiškumo gelmę, pasineria Jordano vandenyse ir kryžiaus mirtyje. Jis išeina iš Jordano, keliasi iš kapo į savo Tėvo šlovę. Kiekvieno iš mūsų krikštu pasikartoja šis slėpinys. Mums taip pat atsiveria dangus, Dievas priima kiekvieną kaip mylimą vaiką. Mirties ant kryžiaus anticipacija, pasireiškusi Jėzaus krikštu, ir prisikėlimo anticipacija, pasireiškusi balsu iš dangaus, dabar yra tapusi tikrove. Jono vandens krikštas dabar yra pripildytas Jėzaus gyvenimo ir mirties krikšto. Raginimas

krikštytis dabar kviečia stotis Jėzaus krikšto vieton ir taip per jo tapatinimąsi su mumis tapatintis su juo. Jo nekaltumas ir šventumas prisiartinio prie mūsų nuodėmės, kad mes, būdami nuodėmingi, galėtume prisiartinti prie jo nekaltumo ir šventumo. Apie šį vidinį ryšį apaštalas Paulius sako: „Argi nežinote, jog mes visi, pakrikštytieji Kristuje Jėzuje, esame pakrikštyti jo mirtyje? Taigi krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtume gyventi atnaujintą gyvenimą“ (*Rom 6, 3–4*).

Rytų Bažnyčia Jėzaus krikšto ikonoje vaizduoja vandenį kaip skystą kapa, tamsų urvą, nurodantį požeminį pasaulį, pragarą. Jėzaus nužengimas į šį skystąjį kapa, kuris jį visą apgaubia, yra išankstinis nužengimo į po-

žemio pasaulį veiksmas. Šv. Kirilas Jeruzalietis (+ 387) sako: „Nužengė į vandenį, supančiojo stiprujį“; panašiai kalba ir šv. Jonas Auksaburnis (+ 407): „Panirimas ir išnirimas yra nužengimo į pragarą ir prisikėlimo į vaizdus.“ Tad Jėzaus krikštas suvokiamas kaip visos istorijos pakartojimas, pratęsiant tai, kas praėję, ir užbėgant į priekį tam, kas bus: įžengimas į kitų nuodėmės yra nužengimas į pragarą ne tik stebint, bet ir kartu kenčiant ir kentėjimu perkeičiant, perverčiant ir atveriant gelmių duris. Jėzaus krikštas yra nužengimas į piktosios dvasios namus, kova su žmones įkalinusių stipriu. Šis stiprusis ir pasaulio istorijos jėgomis nenugalimasis parbloškiamas ir supančiojamas Stipresniojo, kuris, būdamas lygus su Dievu, prisiima visą pasaulio kaltę ir ją iškenčia, visus aprėpdamas nužengimu į nupuolusiųjų būtį ir suteikdamas šiai būčiai naują kokybę.

JONO LIUDIJIMAS

2 eilinis sekmadienis (A)

Iz 49, 3. 5–6; 1 Kor 1, 1–3; Jn 1, 29–34

Evangelijos tekste dar girdėti Jėzaus krikšto aidas. Jonas Krikštytojas liudija apie Jėzų krikšto prie Jordano kontekste. Pamatęs ateinantį Jėzų, Krikštytojas ištarė šiuos mįslingus žodžius: „Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę!“ (*Jn 1, 29*). Romos katalikų liturgijoje – šventosiose Mišiose – šie žodžiai pasigirsta prieš Komunijos dalijimą, skirtumas tik tas, kad Evangelijoje žodis „nuodėmė“ vartojamas vienaskaita, o liturgijoje daugiskaita. Kodėl evangelistas Jonas kalba tik apie vieną nuodėmę, lyg pasaulyje nebūtų daug nuodėmių? Kokia tai nuodėmė? Skaitydami Evangeliją pagal Joną randame aiškų atsakymą – netikėjimas, tai yra netikėti Dievo meile, taigi netikėti ir broliška meile. Nuodėmė ateina iš šios abejonės, išišaknijusios giliai mūsų širdyje. Evangelistui Jonui šis netikėjimas yra nuodėmė ir iš jos kyla visos kitos nuodėmės: dėl pasitikėjimo Dievo meile stokos pateisiname visas savo egoizmo ir blogos elgsenos formas.

Kitas svarbus klausimas: ką reiškia „Dievo Avinėlis“? kodėl Jėzus vadinamas „Avinėliu“ ir kodėl tas „Avinėlis“ naikina pasaulio nuodėmę, ištrindamas jos esybę ir tikrovę? Pirmiausia čia galime išvelgti dvi užuominas į Senąjį Testamentą. Pranašo Izaijo knygos ištraukoje, parašytoje VI a. prieš Kristų, kenčiantis Dievo tarnas (hebrajiškas žodis *tālēh* gali reikšti ir avinėli, ir tarną) lyginamas su pjauti vedamu avinėliu: „Jis buvo paniekintas, laikėme mes jį nieku. Tačiau jis mūsų negalias prisiėmė, mūsų skausmus sau užsikrovė. O mes

laikėme jį raupsuotu, – Dievo nubaustu ir nuvargintu. Bet jis buvo sužalotas dėl mūsų nusižengimų, ant jo krito kirčiai už mūsų kaltes. Bausmė ant jo krito mūsų išganymui, mes buvome išgydyti jo žaizdomis. Nors ir buvo žiauriai kankinamas, bet pakluso, – burnos nepravėrė. Kaip tyli ėriukas, vedamas pjauti, kaip tyli avis kerpama, taip jis nepratarė žodžio. Prievarta ir teismu jis buvo nušalintas, ir kas bebūtų galvojęs apie jo likimą? Kai jis buvo atskirtas nuo gyvybės krašto ir pasmerkta mirti už mano tautos nuodėmę, kapas jam buvo skirtas tarp nedorėlių, laidojimo vieta su piktdariais, nors jis nebuvo padaręs nieko bloga nei ištaręs melagingo žodžio“ (*Iz 53, 3–5. 7–9*).

Pagal Jono evangelijos chronologiją Jėzus buvo nukryžiuotas per Paschą, kuri žydams reiškia kasmetinį Dievo išvedimo iš Egipto nelaisvės (plg. *Iš 12, 1–27*) sudabartinimą, atliekant maldingą kelionę į Jeruzalę bei atnašaujant avinėli Nisano mėnesio (kovas–balandis) 14 dieną šventykloje ir paskui šeimos šventės aplinkoje suvalgant paaukotą avinėli pagal tam tikras apeigas. Jėzus mirė tą valandą, kai Jeruzalės šventykloje buvo skerdžiami avinėliai. Jau ankstyvieji krikščionys Paschos avinėli laikė Jėzaus provaizdžiu; jo pasiaukojama mirtis ant kryžiaus davė pradžią krikščioniškai Paschos (liet. Velykų), arba perėjimo iš mirties į gyvenimą, šventei. Egipto priespaudoje Paschos avinėlio kraujas tapo lemiama Izraelio išganymui, o Dievo Sūnus, tapęs tarnu (Gerasis Ganytojas, tapęs avinėliu), žymi ne tik Izraelio, bet ir viso pasaulio, visos žmonijos išlaisvinimą. Izraelis egzistuoja ne pats sau, jo išrinktumas yra kelias, kuriuo Dievas nori ateiti pas visus ir panaikinti netikėjimo nuodėmę.

Su visuotinumoma tema kaip tikra Jėzaus misijos šerdimi susiduriame nuolat evangelijų pasakojimuose. Žodžiais apie Dievo Avinėlį, kuris neša pasaulio kaltę, šio sekmadienio skaitinyje nuo pat pradžių parodomas Jėzaus kelias. Jono evangelijos pradžioje jau skelbiamas Jėzaus galutinis likimas. Šis avinėlis, pagal Izaijo pranašystę, bus sužalotas, perdurtas dėl mūsų nusižengimų. Ant Kalvarijos kalno Didįjį penktadienį evangelistas Jonas dar kartą mums primins, kad Jėzus yra Dievo Avinėlis: „(Kareiviai) priėję prie Jėzaus ir pamatę, kad jis jau miręs, jie nebelaužė jam blauzdų, tik vienas kareivis ietimi perdūrė jam šoną“ (Jn 19, 33–34). Žydų Paschos avinėlio paruošimo apeigoje nurodoma: „Nesulaužysite nė vieno iš jo kaulų“ (Iš 12, 46). Jėzus Kristus savo kančia, mirtimi ir prisikėlimu naikina pasaulio nuodėmę, prisiimdamas ją ant savęs. Ir tai padarė iš meilės žmonėms: „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris tiki, nepažūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą. Dievas gi nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad jis pasaulį pasmerktų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas“ (Jn 3, 16–17). Kiekvieną kartą, aukodama šventųjų Mišių auką, Bažnyčia atmena Kristaus Velykas: auka, kurią Kristus paaukoko ant kryžiaus vieną

kartą visiems laikams, visada išlieka dabartyje (plg. Žyd 7, 25–27). Kada tik ant altoriaus atnašaujama sakramentinė kryžiaus auka, kuria „jau yra paaukotas mūsų velykinis Avinėlis, Kristus“ (1 Kor 5, 7), vykdomas mūsų atpirkimo darbas.

Jonas Krikštytojas savo liudijimą tą kartą baigė žodžiais: „Aš mačiau Dvasią, lyg balandį nusileidžiančią iš dangaus, ir ji pasiliko virš jo. Aš jo nepažinojau, bet tas, kuris mane pasiuntė krikštyti vandeniui, buvo pasakęs: *Ant ko pamatysi nusileidžiančią ir pasiliekančią Dvasią, tas ir bus, kuris krikštys Šventąją Dvasią*. Aš tai mačiau ir liudiju, kad šitas yra Dievo Sūnus“ (Jn 1, 32–34). Krikščioniškosios ikonografijos tradicijoje balandis simbolizuoja Šventąją Dvasią. Apie tai užsimeina visi keturi evangelistai aprašydami Jėzaus krikštą Jordane. Balandžio įvaizdis primena pasakojime apie kūrimą paminėtą Dvasios plevėnimą virš vandens (plg. Pr 1, 2). Įsikūnijimo slėpinys yra Dievo kūrimo viršūnė ir tikslas. Jėzaus krikšte Dvasia ženklina šio išganymo, Gerosios Naujienos, skelbimo pradžią. Lyginamasis jungtukas „lyg“ (lyg balandį) nurodo palyginimą, kuriuo išreiškiama tai, kas iš esmės nenusakoma.

IŠGELBĖTI TIKĖJIMU

3 eilinis sekmadienis (A)

Iz 8, 23b–9, 3; 1 Kor 1, 10–13, 17; Mt 4, 12–23

Izaijo pranašystė apie šviesą, užtekančią Zabulone ir Neftalyje (plg. Iz 8, 23–9, 1), išsipildė tada, kai Jėzus apsigyveno Kafarnaume. Šių dviejų giminių teritorija buvo pirmoji nuniokota asirų invazijos į Šiaurinę Izraelio karalystę metu 733–732 m. prieš Kr., tačiau dabar ji pirmoji išgirsta išganymo žinią: „Atsiverskite, nes čia pat Dangaus Karalystė!“ (Mt 4, 17). Savo skelbimo pradžioje Jėzus ištaria: „Atsiverskite.“ Kas telpa šiame žodyje? Čia reikėtų paaiškinti du dalykus. Pirmas, šis žodis yra taikomas ne tik netikintiems ar nutolusiems nuo tikėjimo; juk neišskiriant nė vieno, mums visiems reikia atsiversti. Antra, atsivertimas evangeline prasme nėra atsižadėjimo, triūso ar liūdesio, bet greičiau laisvės ir džiaugsmo sinonimas.

Iki Jėzaus atsivertimas (hebr. *šub*) reiškė „sugrįžti atgal“, „pakeisti kelionės kryptį“. Jis nurodė veiksmą, kai kažkas tam tikru gyvenimo momentu susivokia esąs „šalia kelio“. Taigi jis sustoja ir susimąsto, nusprendžia keisti gyvenimo būdą ir grįžti prie Įstatymo laikymosi, atkurti sandorą su Dievu. Žmogus pradeda

priešingos krypties kelionę. Atsivertimas šiuo atveju turi moralinę reikšmę: keičiami įpročiai, pertvarkomas savas gyvenimas. Čia pagrindinė reikšmė yra asketinė, moralinė. Atsivertimas tampa išganymo sąlyga: atsiverskite ir būsite išgelbėti. Tokia atsivertimo prasmė aptinkama ne tik Senajame Testamente (pavyzdžiui, Zch 1, 3–4; Jer 8, 4–5), bet ir tekste apie Joną Krikštytoją: „Tyruose šaukiančiojo balsas: Taisykite Viešpačiui kelią! Ištiesinkite jam takus! Kiekvienas slėnys tebūna užpiltas, kiekvienas kalnas bei kalnelis – nulygintas. Kreivi keliai taps tiesūs, o duobėti – išlyginti. Ir visi žmonės išvys Dievo išgelbėjimą“ (Lk 3, 4–6).

Iš Jėzaus lūpų pasigirsta kitokia šio žodžio reikšmė. Dabar atsiverčiama pereinant nuo Senosios Sandoros, paremtos įstatymu, prie Naujosios Sandoros, paremtos tikėjimu. Daugiau nebesigrežiojama atgal (plg. Iz 43, 18–19), bet žengiama į priekį, Dangaus Karalystės, apsireiškusios Jėzaus Kristaus asmeniu, link. Apaštalas Paulius dalijasi savo patirtimi: „Vis dėlto, broliai, nemanau, kad jau būčiau tai pasiekęs. Tik viena tikra: pamiršęs, kas už manęs, aš veržiuosi pirmyn, į tikslą, siekiu laimikio aukštybėse, prie kurio Dievas kviečia Kristuje Jėzuje“ (Fil 3, 12–14). *Prima conversio ad Deum fit per fidem*, – sako šv. Tomas Akviniėtis († 1274), t. y.

„pirmas atsivertimas į Dievą yra tikėti“. Dievas ėmėsi išganymo iniciatyvos, jis dovanojo Karalystę; žmogus turi tik priimti tikėjimą ir juo gyventi. Kaip palyginime, kai karalius atveria savo rūmų duris, kur viskas paruošta iškilmingai puotai, ir, stovėdamas prie įėjimo, sako: „Ateikite, jau viskas surengta“ (Lk 14, 17).

Krikščioniškasis atsivertimas – visų pirmiausia yra Kristaus priėmimas, atsigręžimas į jį tikėjimu. Pirmiau susitikimas, atradimas ir tik po to askezė, geri darbai. Palyginime apie paslėptą lobį juk nesakoma, kad žmogus viską pardavė ir tada pradėjo ieškoti paslėpto lobia žemėje; ne, žmogus pirmiau atrado lobį ir tada viską pardavė (plg. Mt 13, 44). Atsivertimas ir išganymas susikeičia vietomis: pirmiau eina išganymas, kaip Dievo nuoširdi dovana, ir tik po to atsivertimas, kaip žmogaus atsakas į šią dovaną. Čia būtent aptinkame Gerosios Naujienos esmę, evangelinio atsivertimo džiaugsmingą ypatumą. Dievas nesitiki, kad žmogus žengs pirmą žingsnį, kad pakeis gyvenimą, pradės daryti gerus darbus, tarsi išganymas būtų privalomas atlygis žmogaus pastangoms. Ne, pirmiausia yra malonė, Dievo iniciatyva, kuri leidžia ižiūrėti gyvenimui priešiškas laikysenas ir įgalina nusigręžti nuo klaidingų gyvenimo prioritetų.

Paulius tai vadina Kristaus Evangelija ir, kas skelbtų kitą evangeliją, tas tebūnie prakeiktas (plg. Gal 1, 6–9). Kodėl toks reiklumas? Todėl, kad tai sudaro krikščionybės naujumą ir ją skiria nuo kitų religijų ar filosofijų. Kiekviena religija pradeda nuo sakymo, ką žmonės turi daryti, kad išsigelbėtų arba pasiektų

„apšvietimą“. Krikščionybė neaiškina žmonėms, ką jie turi daryti, bet pradeda nuo to, ką Dievas padarė jiems per Jėzų Kristų. Tuo krikščionybė ir skiriasi nuo kitų religijų: skelbia ne pareigą, bet dovaną; pradeda ne įstatymu, bet malone. Šv. Kirilas Jeruzalietis (+ 387) rašo: „O begalinis Dievo gerumas žmonėms! Senojo Testamento teisieji patiko Dievui ilgus metus triūsdami, bet tai, ką jie pasiekė per ilgą ir herojišką tarnystę Dievui, Jėzus tau duoda per vieną akimirką. Iš tiesų, jei tu tiki, kad Jėzus Kristus yra Viešpats ir kad Dievas jį prikėlė iš mirties, būsi išgelbėtas ir būsi atvestas į rojų, į tą patį rojų, į kurį buvo priimtas gerasis nusikaltėlis.“

Bet apie kokį tikėjimą čia kalbama? Tai tikėjimas, kuris yra pasisavinamas, įdiegiamas. Toks tikėjimas neturi nieko bendra su tikėjimu, kuris lieka intelekto lygmeniui. Tik pažinę Kristų širdimi, o ne paveldėję jį tradiciškai, esame perkeičiami Šventosios Dvasios. Tik prisiėmę Viešpaties teisumą, o ne savo teisumą, mes tampame tikinčiais. Juk parašyta: „Kristus Jėzus <...> mums tapo išmintimi, teisumu, pašventinimu ir atpirkimu“ (1 Kor 1, 30). Tapo mums, ne sau! Tai, kas yra mano – nuodėmė, silpnumas, – tampa Kristaus; tai, kas yra Kristaus – šventumas, teisumas, – tampa mano. Artindamiesi prie klausyklos, kad priimtume Sutaikinimo sakramentą, galime patirti nuteisinimą malone. Įžengiame į šventyklą ir sakome: „Dieve, būk gailestingas man, nusidėjėliui!“ ir kaip muitininkas grįžtame į namus nuteisinti (plg. Lk 18, 14), gavę atleidimą, švaria siela, tokia pat, kaip priėmę Krikšto sakramentą.

SUSITIKIMO ŠVIESA

Kristaus Paaukojimas (Grabnyčios)
Mal 3, 1–4; Žyd 2, 14–18; Lk 2, 22–40

Jėzaus Kristaus Paaukojimo šventykloje šventės dieną švenčiame jo gyvenimo slėpinį, susijusį su Mozės įstatymo priesaku, liepusiu tėvams, praėjus 40 dienų nuo pirmagimio gimimo, užkopus į Jeruzalės šventyklą paaukoti savo sūnų Viešpačiui ir atlikti motinos apvalymo ritualą (plg. Iš 13, 1–2. 11–16; Kun 12, 1–8). Dievas, tapęs žmogumi, paklūsta žmonių įstatymams nuo pat savo gyvenimo žemėje pradžios. Žvelgdami atidžiau, suvokiame, kad tą akimirką pats Dievas aukojo savo viengimį Sūnų žmonėms senojo Simeono ir pranašės Onos žodžiais. Juk Simeonas paskelbė Jėzų kaip žmonijos „išgelbėjimą“, visų tautų „šviesą“ ir „prieštaramo ženklą“, nes jis atskleis daugelio širdžių mintis (plg. Lk 2, 29–35). Šiam įvykiui paminėti Rytuose gana

greitai atsirado šventė, pavadinta *Hypapantè*, tai yra Susitikimo švente, nes sakralioje Jeruzalės šventyklos erdvėje susitinka Dievo malonė ir išrinktosios tautos lūkesčiai. Yra istorinių patvirtinimų, jog III amžiuje ji švęsta Jeruzalėje praslinkus keturiasdešimčiai dienų po Kristaus Apsireiškimio. VI amžiuje šventė pasiekė Vakarų Bažnyčią, kur buvo praturtinta žvakių šventinimo apeigomis. Taip norėta regimai išreikšti tikėjimą į Kristų, „šviesą pagonims apšviesti“ (Lk 2, 32), jo pergalę prieš mirtį ir visas tamsiąsias jėgas. Tikinčiųjų bendruomenė šioje šventėje išvelgia Kristaus kaip Sužadėtinio atėjimą pas sužadėtinę – Bažnyčią, kuri uždegusi žvakes laukia ir budi.

Šių pamaldų žvakės, parsineštos į namus, yra uždegamos mirties akivaizdoje, prie mirštančių namiškių, kuriems per ateinančius metus tenka keliauti iš šio

pasaulio į anapus. Lietuvoje jos vadinamos grabnyčių, arba graudulinėmis, žvakėmis. Pasaulyje, kuris taip greitai keičiasi ir kuris trokšta kuo greičiau atskratyti religinės praeities simbolikos, ši varginga žvakė prarado savo prasmę ir grožį. Ką begali šiandien simbolizuoti uždegta žvakė dirbtinių ir įvairiaspalvių šviesų sraute? Ką reiškia šios pašventintos žvakės, kainuojančios kelis centus, parsinešimas į savo namus? Ji simbolizuoja vienintelį ir svarbiausią dalyką: mes turime būti pasaulio šviesa. „Ir niekas nevožia indu degančio žiburio, bet jį stato į žibintuvą, kad šviestų visiems, kas yra namuose“ (Mt 5, 15). Juk per Krikštą Kristus uždegė mūsų žiburį, kad būtų gerai matomas ir šviestų kitiems, esantiems šalia mūsų. Dažnai klystame manydami, kad ši šviesa skirta tik mūsų keliui apšviesti, bet ne kitų. Taip pat klaidinga manyti, jog tikėjimas yra kaip žvakė, kuri laikoma uždegta tik bažnyčioje, tačiau iškart užpučiama ir paslepiama išėjus iš sakralios erdvės į kasdienybę. Šviesa, kuri mums buvo patikėta, yra ne kas kita, kaip meilės įsakymas (plg. Mt 5, 44; 1 Jn 4, 20). Tik meilės šviesa, kylanti iš susitikimo su Dievu, gali tirpdyti egoizmą ir neapykantą bei sušildyti žmonių bendrystę. Štai tokia yra šviesa, kurią turėtume kiekvieną kartą parsinešti iš maldos namų į kasdienybės namus, o vieną dieną – iš šio pasaulio namų į amžinuosius namus.

Palaimintasis Jonas Paulius II panoro, kad nuo 1997 m. kartu su šia Kristaus Paaukojimo švente visoje Bažnyčioje būtų švenčiama ypatinga Pašvestojo gyvenimo diena. Juk Dievo Sūnaus atnašavimas – simbolizuojamas jo paaukojimo šventykloje – yra pavyzdys visiems vyrams ir moterims, pašvenčiantiems savo gyvenimą Viešpačiui. Šioje šventėje Kristus pristatomas kaip Tarpininkas: jis tikras Dievas ir tikras žmogus ir todėl tikrai priklauso ir dieviškajam, ir žmogiškajam pasauliui. Jame įvyksta Dievo ir žmogaus susitikimas. Tik remiantis tikėjimu, kad Jėzus Kristus

yra vienatinis ir galutinis Tarpininkas, pašvestasis gyvenimas – gyvenimas, pašvestas Dievui per Kristų, – yra prasmingas Bažnyčioje. Jis prasmingas tik tada, kai Kristus tikrai yra Tarpininkas tarp Dievo ir mūsų, kitaip pašvestasis gyvenimas būtų pabėgimo arba nusišalinimo forma. Jei Kristus nebuvo tikras Dievas ir kartu visiškas žmogus, krikščioniškojo gyvenimo pamatas, kaip toks, tampa niekiniu, juolab ir visas vyro ir moters krikščioniškojo savęs pašventimo pagrindas. Juk pašvestuoju gyvenimu liudijama ir išreiškiama tai, kad Dievas ir žmogus vienas kito ieško, juos vieną prie kito traukia meilė. Pašvestasis asmuo pačiu savo buvimu yra savotiškas „tiltas“ Dievop visiems, kurie jį sutinka, – paraginimas, sugrįžimas pas Dievą. Ir visa tai dėl Jėzaus Kristaus, Tėvo Pašvestojo, tarpininkavimo. Jis pamatas! Jis, kuris yra mūsų trapumo dalininkas, kad galėtume dalytis jo dieviškąja prigimtimi.

Pažvelkime į senelį Simeoną ir pranašę Oną. Jie Luko evangelijoje taip pat aprašomi kaip žmonės, aukojantys save Dievui. Juk Ona yra ta, kuri pasninkais ir maldomis pasišventė šventykloje, o senolis Simeonas yra teišus žmogus, laukiantis išganymo ne tik dėl savęs, bet ir dėl visos tautos. Išties Onos ir Simeono gyvenimuose randame pasišventimo Dievui esmę. Juk taip pat ir pašvestojo gyvenimo broliai ir seserys yra pašaukti, taip sakant, būti „šventykloje“, kiekvieną savo gyvenimo dieną žymėti Bažnyčios liturginėmis maldomis, kad gebėtų, kaip Simeonas ir Ona, patirti Dievo buvimą kasdienybėje. Ir pagaliau, pasišvenčiama ne tik dėl savęs, dėl savo išganymo ir tobulėjimo, bet ir dėl visų žmonių. Vienuolis ir vienuolė turi leisti žmonėms patirti Dievo buvimą šiame pasaulyje ir atverti priėjimą prie Dievo, kuris kalbėjo ant Sinajaus kalno, kurio veidą atpažįstame meilėje, einančioje iki galo (plg. Jn 13, 1) – Jėzuje Kristuje, nukryžiuotame ir prisikėlusiam.

Parengė br. Ramūnas Mizgiris

Šventojo Tėvo Pranciškaus apaštališkasis
paragininimas

EVANGELII GAUDIUM

Vyskupams, kunigams ir diakonams,
pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams
apie Evangelijos skelbimą šiandiniame pasaulyje

1. Evangelijos džiaugsmo prisipildo širdys ir gyvenimas visų, kurie sutinka Kristų. Tie, kurie leidžiasi būti jo išgelbėjami, yra išlaisvinami iš nuodėmės, liūdesio, vidinės tuštumos ir vienatvės. Džiaugsmas visada gimsta ir atgimsta su Jėzumi Kristumi. Šiame paraginiame trokštu tikinčius krikščionis pakviesti į naują, tokio džiaugsmo paženklintą evangelizacijos etapą ir parodyti Bažnyčiai kelią artimiausiais metais.

I. Atsinaujinantis ir užkrečiamas džiaugsmas

2. Šiandiniame, įvairialypės bei gniuždančios varotojimo pasiūlos kupiname pasaulyje didelis pavojus yra individualistinis liūdesys, kylantis iš pernelyg patenkintos, bet geidžiančios širdies, iš liguistos paviršutiniškų malonumų paieškos, iš užsisklendusios sąmonės. Kai vidinis gyvenimas apsiriboja vien savais interesais, nebelieka vietos kitiems, nebeįsileidžiami vargšai, nebegirdimas Dievo balsas, nebeįsijungiamas malonus jo meilės džiaugsmas, išblėsta entuziazmas daryti gera. Toks pavojus tikrai bei nuolat gresia ir tikintiesiems. Daugelis tam pasiduoda ir tampa irzliais, nepatenkintais, abejingais žmonėmis. Toks gyvenimas nėra kilnus ir pilnatviškas, Dievas to mums netrokšta, tai nėra gyvenimas Dvasioje, kylantis iš prisikėlusio Kristaus širdies.

3. Visus krikščionis, kad ir kur bei kokiomis aplinkybėmis jie gyventų, kviečiu šiandien pat atnaujinti savo asmenišką susitikimą su Jėzumi Kristumi ar bent pasiryžti leisti jam mus sutikti, kasdien nepaliaujamai jo ieškoti. Nė vienas neturi pagrindo manyti, kad šis kvietimas ne jam, nes „džiaugsmas, atneštas Viešpaties, skirtas visiems“ (1). To, kuris surizikuoja, Viešpats neapgauna, ir kiekvienas, žengiantis nedidelį žingsnelį Jėzaus link, pamato, kad Jėzus išskėstomis rankomis jau laukė jo atėjimo. Ta akimirka yra proga Jėzui Kristui pasakyti: „Viešpatie, leidasi būti apgaunamas, tūkstančiais būdų bėgau nuo Tavo meilės, tačiau dar kartą esu čia, kad atnaujinčiau savo sandorą su Tavi mi. Man Tavęs reikia. Išpirk mane iš naujo, Viešpatie, dar kartą priimk mane į savo atperkantį glėbį.“ Kaip gera grįžti pas jį, kai esi prazuvęs! Dar kartą primygtinai sakau: Dievas nenuilsdamas atleidžia, tiktai mes

pailstame prašyti jo pasigailėjimo. Tas, kuris paragino atleisti „septyniasdešimt septynis kartus“ (Mt 18, 22), mums yra pavyzdys: jis atleidžia septyniasdešimt septynis kartus. Kartkartėmis jis nešasi mus ant savo pečių. Niekas negali iš mūsų atimti šios begalinės ir nepajudinamos meilės suteikto kilnumo. Savo švelnumu, kuris niekada nenuvilia ir visada sugražina džiaugsmą, jis įgalina mus pakelti galvą ir pradėti iš naujo. Nebėkime nuo Jėzaus prisikėlimo, niekada nenuleiskime rankų, kad ir kas nutiktų. Niekas negali pranokti jo gyvenimo, akinančio mus žengti pirmyn!

4. Senojo Testamento knygoje skelbta apie išganymo džiaugsmą, kurio apščiai bus mesijiniais laikais. Pranašas Izaijas džiugiai sveikindamas kreipiasi į laukiamą Mesiją: „Tu išaukštinau tą tautą, suteikei jai didį džiaugsmą. Tavo akivaizdoje jie džiūgauja“ (9, 2). Ir ragina Ziono gyventojus sutikti jį giesmėmis: „Kryšktauk ir džiūgauk!“ (12, 6). Tuos, kurie jį jau išvydo horizonte, pranašas kviečia pranešti apie tai kitiems: „Užlipk ant aukšto kalno, džiugiosios žinios skelbėjau Zionai! Galingai pakelk savo balsą, gerosios naujienos skelbėja Jeruzale!“ (40, 9). Visa kūrinija dalijasi šiuo išganymo džiaugsmu: „Dangūs, džiūgaukite! Iš džiaugsmo šokinėk, žeme! Tegu plyšta kalnai nuo džiaugsmo giesmės! Nes Viešpats paguodė savąją tautą, pasigailėjo savo varguolių“ (49, 13).

Zacharijas, regėdamas Viešpaties dieną, kviečia džiugiai sutikti ateinantį Karalių, nuolankų ir jojantį ant asilo: „Didžiai džiūgauk, Ziono dukra, garsiai kryšktauk, dukra Jeruzale! Štai tavo karalius pas tave ateina, jis išaukštintas ir pergalingas“ (Zch 9, 9). Tačiau pagaliausiai ragina pranašas Sofonijas: kaip švytintį šventės ir džiaugsmo centrą jis priešais akis iškelia patį Dievą, perteikiantį savo tautai tą išganingą džiugesį. Kas kart, kai skaitau šį tekstą, mane vis pagauna jaudulys: „Viešpats, tavo Dievas, pergalę teikiantis galiūnas, yra tavyje: jis noriai džiaugsis tavimi, atnaujins tave mylėdamas ir džiūgaus dėl tavęs giesme“ (Sof 3, 17).

Tai džiaugsmas, mūsų išgyvenamas kasdien tarp nedidelių dalykų atsiliepiant į meilų Dievo, mūsų Tėvo, kvietimą: „Mano vaike, jei turi iš ko, vaišinkis <...>. Neatsakyk sau šios dienos gėrybių“ (Sir 14, 11. 14). Koks tėviškas švelnumas sklinda iš šių žodžių!

5. Džiaugtis primygtinai kviečia ir Evangelija, kurioje šlovingai spindi Kristaus kryžius. Pasitenkinsime keliais pavyzdžiais: „Džiūgauk!“ – pasveikina angelas Mariją (Lk 1, 28). Marijai lankantis pas Elzbieta, Jonas šokteli savo motinos iščiose (plg. Lk 1, 41). Savo giesmėje Marija skelbia: „Mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju“ (Lk 1, 47). Jėzui pradėdamas savo tar-

nybą, Jonas sušunka: „Šiam mano džiaugsmui dabar jau nieko netrūksta“ (Jn 3, 29). Pats Jėzus pradžiunga Šventąja Dvasia (plg. Lk 10, 21). Jo žinia yra džiaugsmo šaltinis: „Aš jums tai kalbėjau, kad jūmyse būtų manasis džiaugsmas ir kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų“ (Jn 15, 11). Mūsų krikščioniškasis džiaugsmas trykšta iš jo sklidinios širdies šaltinio. Jis pažada mokiniam: „Jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys pavirs džiaugsmu“ (Jn 16, 20). Ir primygtinai tikina: „Bet aš jus vėl pamatysiu; tada jūsų širdys džiūgaus, ir jūsų džiaugsmo niekas iš jūsų nebeatims“ (Jn 16, 22). Vėliau mokiniai, pamatę Jėzų prisikėlusį, „nudžiugo“ (Jn 20, 20). Apaštalų darbų knygoje pasakojama, kad pirmoji bendruomenė „su džiugia ir tauria širdimi drauge vaišindavosi“ (2, 46). Kur praeidavo mokiniai, ten pasklisdavo „didelis džiaugsmas“ (8, 8), o jie persekiojami būdavo „pilni džiaugsmo“ (13, 52). Eunuchas, priėmęs krikštą, „džiūgaudamas traukė savo keliais“ (8, 39), o kalėjimo viršininkas „su visais namiškiais džiūgavo įtikėjęs Dievą“ (16, 34). Kodėl ir mums neįbridus į šią džiaugsmo upę?

6. Kai kurių krikščionių gyvenimas primena gavėnią be Velykų. Žinoma, sutinku, džiaugsmas neišgyvenamas vienodai visomis gyvenimo aplinkybėmis, juolab sunkiomis akimirkomis. Džiaugsmas prisitaiko ir kinta, bet visada išlieka bent kaip šviesos spindulys, sklindantis iš asmeninio tikrumo, kad, nepaisant visko, esi be galo mylimas. Suprantu žmones, linkusius liūdėti dėl didelių sunkumų, kuriuos tenka kęsti, bet pamažėle turime ištikti didžiausių nelaimių leisti tikėjimo džiaugsmui prabusti kaip slaptam, bet tvirtam pasitikėjimui: „Mano gyvenimas neteko ramybės, užmiršau, kas yra laimė. <...> Bet viltis sugrįžta atsiminus, kad ištikimoji Viešpaties meilė niekad neišsenka, gailėstingumo jam niekad nestinga. Kas rytą jie nauji – didelė tavo ištikimybė! <...> Gera laukti kantriai, kol išgelbėjimas ateis iš Viešpaties“ (Rd 3, 17. 21–23. 26).

7. Dažnai kyta pagunda teisintis bei skųstis, tarsi, kad galėtum džiaugtis, būtina patenkinti nesuskaičiuojamą daugybę sąlygų. Taip yra todėl, jog „technologinė visuomenė pridaugino malonumo progų, tačiau jai sunku sužadinti džiaugsmą“ (2). Galima sakyti, kad gražiausias ir spontaniškiausias džiaugsmas, kurį mačiau savo gyvenime, buvo neturtingų žmonių, turėjusių nedaug į ką įsikibti. Taip pat atmenu autentišką džiaugsmą tų, kurie didelių profesinių išpareigojimų sukuryje mokėjo išsaugoti dosnią ir paprastą tikinčią širdį. Šie džiaugsmas trykšta iš Jėzuje Kristuje apsiėmusio Dievo vis didesnės meilės šaltinio. Nenuilstamai kartoju Benedikto XVI žodžius, atvedančius į Evangelijos šerdį: „Apsisprendimui tapti krikščionimi pradžią pirmiausia duoda ne etinis siekis ar kokia nors

didė idėja, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį“ (3).

8. Tik tas susitikimas – ar atnaujintas susitikimas – su Dievo meile, virstančia laimės kupina draugyste, išlaisvina mus iš mūsų užsisklendusios sąmonės ir susitelkimo į save. Visapusiškai žmogiškais tampame tada, kai esame daugiau negu žmonės, kai leidžiame Dievui išvesti mus iš mūsų pačių, kad pasiektume savo tikrąją būtį. Štai šitai yra evangelizacinės veiklos šaltinis. Juk jei kas nors patyrė šią gyvenimui prasmę gražinančią meilę, tai kaip jis gali netrokšti pasidalyti ja su kitais?

II. Malonus ir guodžiantis evangelizavimo džiaugsmas

9. Gėris visada linkęs sklisti. Bet kuri autentiška tiesos ir grožio patirtis pati savaime plinta, ir kiekvienas, išgyvenęs gilų išlaisvinimą, tampa jautresnis kitų poreikiams. Sklisdamas gėris įsitvirtina ir plėtojasi. Taigi tam, kuris trokšta kilniai ir pilnatviškai gyventi, nėra kito kelio, kaip tik kitą pripažinti bei siekti jam gėrio. Todėl kai kurie šventojo Pauliaus pasakymai nėra niekuo nestebina: „Kristaus meilė valdo mus“ (2 Kor 5, 14); „Vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos!“ (1 Kor 9, 16).

10. Siūloma gyventi aukštesniu lygmeniu, bet ne mažiau intensyviai: „Gyvenimas stiprėja dovanojamas ir silpnėja, kai izoliuojamasi ir patogiai įsitaisoma. Iš tiesų, gyvenimu labiausiai mėgaujasi tie, kurie palieka saugų krantą ir ima degti užduotimi duoti gyvenimą kitiems“ (4). Bažnyčia, kviesdama evangelizuoti, krikščionims tikrai atskleidžia tikrąją asmeninio savęs įgyvendinimo dinamiką: „Čia atrandame dar vieną gilų tikrovės dėsni: gyvenimas auga ir bręsta tiek, kiek jo dovanojama kitų gyvenimo labui“ (5). Tad evangelizuotojo veidas neturi nuolatos būti kaip per laidotuves! Atgaukime užsidegimą ir didinkime jį, „išsaugokime žavų ir malonų evangelizavimo džiaugsmą, net jei turime sėti su ašaromis. <...> Tegu mūsų laikų pasaulis, kuris ieško kartais skausmingai, o kartais viltinčiai, išgirsta Gerąją Naujieną ne iš liūdnujų ir netekusių drašos, nekantrių ir gniaužiamų baimės skelbėjų, bet iš Evangelijos tarnautojų, kurių gyvenimas žėruoja kaitra, kurie pirmi persiėmė Kristaus džiaugsmu“ (6).

Amžinasis naujumas

11. Atnaujintu skelbimu tikintiesiems – taip pat drungniems ar nepraktikuojantiems – siūlomas naujas tikėjimo džiaugsmas ir vaisingas evangelizacinis darbas. Skelbimo šerdis ir esmė visada tie patys: Dievas, numirusiame ir prisikėlusiam Kristuje apreiškęs

savo meilę. Jis vis atnaujina savo tikinčiuosius, kad ir kokio amžiaus jie būtų; jie „atgaus jėgas, pakils tarsi arų sparnais, – nepavargs bėgdami, nepails eidami“ (Iz 40, 31). Kristus yra „amžinoji Evangelija“ (Apr 14, 6) ir „tas pats vakar ir šiandien, tas pats ir per amžius“ (Žyd 13, 8), tačiau jo turtingumas bei grožis neišsemiami. Jis visada jaunas ir yra nuolatinis naujumo šaltinis. Bažnyčia nepaliauja stebėjusis jo „turtu, išminties ir pažinimo gelme“ (Rom 11, 33). Kryžiaus Jonas yra pasakęs: „ta Dievo išminties bei žinojimo tankmė tokia gili ir milžiniška, kad siela, kad ir kiek ją pažintų, gali skverbtis vis giliau“ (7). Šventasis Ireniejus irgi pareiškė: „Ateidamas Kristus atnešė visą naujumą“ (8). Savo naujumu jis visada gali atnaujinti mūsų gyvenimą ir bendruomenę, ir krikščioniškoji naujiena nesensta net tamsiais ir Bažnyčios silpnumo laikais. Jėzus Kristus gali sulaužyti nuobodžias schemas, į kurias jį įspraudžiame, ir nustebinti nuolatinio dieviškuoju kūrybiškumu. Kaskart, kai mėginame grįžti prie šaltinio ir atgauti pirminį Evangelijos šviežumą, išnyra naujų būdų, kūrybinių metodų, kitokių raiškos formų, iškalbingesnių ženklų, žodžių, kupinų naujos reikšmės šiandieniam pasauliui. Tiesą sakant, bet kuri autentiška evangelizacinė veikla visada yra „nauja“.

12. Nors ši užduotis reikalauja dosnaus įsipareigojimo, būtų klaidinga laikyti ją didvyriška asmenine užduotimi, nes tai pirmiausia yra Viešpaties darbas, anapus visko, ką mes galime atrasti ir suprasti. „Pirmutinis ir didžiausias evangelizuotojas“ (9) yra Kristus. Kad ir kokia būtų evangelizacijos forma, pirmutinis visada yra Dievas, pašaukęs mus bendradarbiauti su juo bei skatinantis Šventosios Dvasios galia. Tikrasis naujumas yra tas, kurį pats Dievas nori slėpingai sukurti, kurį įkvepia, žadina, kreipia bei lydi tūkstančiais būdų. Visame Bažnyčios gyvenime visada turi matytis, kad iniciatyva yra Dievo, kad pirma „jis mus pamilo“ (1 Jn 4, 10) ir kad vienintelis „augintojas – Dievas“ (1 Kor 3, 7). Toks įsitikinimas leidžia neprarasti džiaugsmo vykdamant net tokią reiklį bei sunkią užduotį, apimančią visą mūsų gyvenimą. Dievas iš mūsų reikalauja visko, bet sykiu viską ir siūlo.

13. Šios užduoties naujumo nedera suvokti taip, tarsi ji suponuotų mus supančios ir vedančios pirmyn gyvosios istorijos nušalinimą ar užmiršimą. Atmintis yra mūsų tikėjimo matmuo, kurį galime vadinti „deuteronominiu“, analogišku Izraelio atminčiai. Jėzus palieka mums Eucharistiją kaip Bažnyčios kasdienį atminimą, vis labiau įvedantį mus į Velykas (plg. Lk 22, 19). Evangelizacinis džiaugsmas visada suspindi dėkingumo kupino atminimo fone: tai – malonė, kurios turime prašyti. Apaštalai niekada neužmiršo akimirkos, kai Jėzus palytėjo jų širdį: „Tai buvo apie dešimtą valandą“ (Jn

1, 39). Kartu su Jėzumi ši atmintis sudabartina mums tikrą „debesį liudytojų“ (Žyd 12, 1), kai kurie iš jų ypač prisidėjo, kad mūsų tikėjimo džiaugsmas sudytų: „Atsiminkite savo vadovus, kurie jums paskelbė Dievo žodį“ (Žyd 13, 7). Kartais į tikėjimo gyvenimą mus įveda paprasti ir artimi žmonės: „Aš vis prisimenu tavo nuoširdų tikėjimą, kuris pradžioje gyveno tavo senelėje Loidėje, tavo motinoje Eunikėje“ (2 Tim 1, 5). Tikintysis iš pagrindų yra „žmogus, kuris atmena“.

III. Naujoji evangelizacija tikėjimui perteikti

14. Įsiklausant į Dvasią, padedančią bendruomeniškai atpažinti laiko ženklus, 2012 m. spalio 7–12 d. vyko Vyskupų sinodo 13-oji eilinė generalinė asamblėja tema „Naujoji evangelizacija krikščioniškajam tikėjimui perteikti“. Ten priminta, kad naujajai evangelizacijai pašaukti visi ir kad ji iš esmės vykdoma trijose srityse (10). Pirmiausia minėtina *paprastoji pastoracija*, „gaivinama Dvasios ugnies, kad uždegtų širdis tikinčiųjų, reguliariai besilankančių bendruomenėje ir Viešpaties dieną susirenkančių pasimaitinti Dievo žodžiu ir amžinojo gyvenimo Duona“ (11). Šiai sričiai priskirtini ir tikintieji, išlaikę įvairiais būdais reiškiamą tvirtą ir nuoširdų katalikiškąjį tikėjimą, bet dažnai nedalyvaujantys liturgijoje. Šia pastoracija siekiama padėti tikintiesiems augti, kad jie vis geriau ir visu savo gyvenimu atsilieptų į Dievo meilę.

Antra minėtina sritis yra „pakrikštytieji, kurių gyvensena neatitinka Krikšto reikalavimų“ (12), kurie širdimi nepriklauso Bažnyčiai ir nejaučia tikėjimo paguodos. Bažnyčia, kaip visada rūpestinga motina, deda pastangas, kad jie išgyventų atsivertimą, grąžinsiantį tikėjimo grožį ir troškimą įsipareigoti Evangelijai.

Galiausiai reikia neužmiršti, kad evangelizacija iš esmės susijusi su Evangelijos skelbimu tiems, kurie Kristaus nepažįsta ar visada buvo jį atmetę. Daugelis jų, akinami Dievo veido ilgesio, ieško Dievo paslapčia, taip pat ir šalyse, turinčiose seną krikščionybės tradiciją. Visi turi teisę priimti Evangeliją. Krikščionys privalo ją skelbti neišskirdami nė vieno ir daryti tai ne tarsi primesdami naują pareigą, bet kaip žmonės, trokštantys pasidalyti džiaugsmu, parodyti gražų horizontą, pasiūlyti viliojantį pokylį. Bažnyčia auga ne užsiimdama prozelitizmu, bet „patraukdama“ (13).

15. Jonas Paulius II mus pakvietė neužmiršti, jog būtina nesusilpninti Evangelijos skelbimo tiems, kurie toli nuo Kristaus, nes tai pirmutinė Bažnyčios užduotis (14). Misijų veikla „ir šiandien tebėra didžiausias iššūkis Bažnyčiai“ (15) ir „užduotis misionieriauti turi išlikti pirmutinė“ (16). Kas nutiktų, jei iš tikro rimtai

atsižvelgtume į šiuos žodžius? Tiesiog pripažintume, kad misionieriškoji veikla yra *viso Bažnyčios darbo paradigma*. Turėdami tai prieš akis, Lotynų Amerikos vyskupai pareiškė, kad „nevalia ramiai, pasyviai laukiant, pasilikti savo bažnyčiose“ (17) ir kad būtina „nuo paprasčiausios saugojimo pastoracijos pereiti prie ryžtingai misionieriškosios pastoracijos“ (18). Ši užduotis ir toliau išlieka Bažnyčiai didelio džiaugsmo šaltinis: „Danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno atsiverlusio nusidėjėlio negu dėl devyniasdešimties devynių teisųjų, kuriems nereikia atsiversti“ (Lk 15, 7).

Šio paraginimo tikslas ir ribos

16. Mielai priėmiau Sinodo tėvų kvietimą parengti šį paraginimą (19). Tai darydamas skinu gausius Sinodo darbų vaisius. Be to, pasitaręs su įvairiais asmenimis, ketinu išdėstyti ir savo rūpesčius, neduodančius man ramybės šiuo konkrečiu Bažnyčios evangelizacinio darbo momentu. Čia galima plėtoti nesuskaičiuojamas temas, susijusias su šiandienio pasaulio evangelizacija. Tačiau aš nusprendžiau negvildinti šių daugybės klausimų, reikalaujančių gilesnių studijų bei dėmesio. Taip pat nemanau, kad iš popiežiškojo Magisteriumo reikėtų laukti galutinio ar išsamaus žodžio apie visus su Bažnyčia ir pasauliu susijusius klausimus. Popiežiui nepridera vietoj vietinių vyskupų stengtis įvertinti kiekvieną problemą, išnyrančią jų teritorijoje. Šia prasme jaučiu poreikį skatinti išganingą „decentralizaciją“.

17. Nusprendžiau čia pasiūlyti kelias kryptis, galinčias paskatinti išjudinti visoje Bažnyčioje naują, užsidegimo ir veržlumo kupiną evangelizacijos etapą bei nurodyti jo gaires. Turėdamas tai prieš akis ir remdamasis dogminės konstitucijos *Lumen gentium* mokymu, nutariau tarp kitų temų išsamiau aptarti šiuos klausimus:

- a) misionieriauti kylančios Bažnyčios reforma;
- b) pastoracijos darbuotojų pagundos;
- c) Bažnyčia kaip evangelizuojančios Dievo tautos visuma;
- d) homilija ir jos rengimas;
- e) socialinis vargšų įtraukimas;
- f) taika ir socialinis dialogas;
- g) dvasiniai motyvai misionieriauti.

18. Gali pasirodyti, kad šias temas išplėtojau pernelyg išsamiai. Tačiau pirmiausia ketinau ne pateikti trak-

tatą, bet tik parodyti praktinę šių argumentų svarbą Bažnyčios šiandienės užduoties kontekste. Visos šios temos padeda konkrečiau apibrėžti evangelizacijos stilių, kuri kviečiu taikyti *bet kurioje veikloje, kurią vykdo-te*. Šitaip savo kasdieniame darbe galėsime atsilipti į Dievo žodžio paraginimą: „Visuomet džiaukitės Viešpatyje! Ir vėl kartojau: džiaukitės!“ (Fil 4, 4).

PIRMAS SKYRIUS PADARYTI BAŽNYČIĄ MISIONIERIŠKĄ

19. Evangelizacija atsiliepiama į Jėzaus priesaką misionieriauti: „Eikite ir padarykite mano mokinius visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs“ (Mt 28, 19–20). Šiomis eilutėmis perteikiama akimirka, kai Prisikėlusysis siuncia savuosius skelbti Evangelijos visais laikais ir visur, kad tikėjimas pasklistų iki žemės pakraščių.

I. Iškeliaujanti Bažnyčia

20. Ši „iškeliavimo“ dinamika, kurią Dievas trokšta suteikti tikintiesiems, nuolatos reiškiasi Dievo žodyje. Abraomas atsiliepė į pašaukimą iškeliuoti į naują žemę (plg. Pr 12, 1–3). Mozė išgirdo Dievo kvietimą: „Eikš! Aš siųsiu tave...“ (Iš 3, 10) ir išvedė tautą į Pažadėtąją žemę (plg. Iš 3, 17). O Jeremijui pasakė: „Kur tik tave siųsiu, tu eisi“ (Jer 1, 7). Šiame Jėzaus „eikite“ šiandien glūdi Bažnyčios evangelizacinės užduoties vis nauji scenarijai bei iššūkiai, ir visi esame pašaukti šitaip iš naujo misionieriškai „išeiti“. Kiekvienas krikščionis ir kiekviena bendruomenė suras savo kelią, kuriuo žengti liepia Viešpats, tačiau visi esame raginami atsilipti į kvietimą išeiti iš patogaus būvio ir išdrįsti pasiekti visus pakraščius, kuriems reikia Evangelijos šviesos.

21. Evangelijos džiaugsmas, pripildantis mokinių bendruomenės gyvenimą, yra misionieriškasis džiaugsmas. Jį patyrė septyniasdešimt du išsiųsti mokiniai: jie grįžo kupini džiaugsmo (plg. Lk 10, 17). Jį išgyvena Jėzus, džiūgaujantis Šventojoje Dvasioje ir šlovinantis Tėvą, nes jo apreiškimas pasiekė vargdienius ir mažuosius (plg. Lk 10, 21). Sklidini nuostabos, tą džiaugsmą jaučia pirmi atsivertėliai, per Sekmines kiekvienas girdėdamas apaštalus skelbiant „savo kalba“ (Apd 2, 6). Tas džiaugsmas yra ženklas, kad Evangelija paskelbta ir duoda vaisių. Tačiau išėjimo ir dovanojimo, išėjimo iš savęs, ėjimo ir vis naujo, vis tolesnio sėjimo dinamika visada išlieka. Viešpats sako: „Eikime kitur, į gretimus miestelius, kad ir ten skelbčiau žodį, nes tam esu atėjęs!“ (Mk 1, 38). Pasėjęs sėklą kurioje nors vienoje vietoje, jis nepasilieka ten, norėdamas geriau

paiškinti ar parodyti daugiau ženklų, bet, Dvasios vedamas, traukia į kitus kaimus.

22. Žodžiui būdingos potencinės galimybės, kurių neišgalime numatyti. Evangelijoje kalbama apie sėklą, kuri, kartą pasėta, savaime auga ir tada, kai žemdirbys miega (plg. *Mk* 4, 26–29). Bažnyčia turi susitaikyti su ta nesuvokiama savaip ir įvairiomis, mūsų prognozes pranokstančiomis bei mūsų schemas laužančiomis formomis veikiančio Dievo žodžio laisve.

23. Bažnyčios artumas Jėzui yra artumas kelyje, todėl bendrystė „pačia savo esme įgauna misionieriškos bendrystės pavidalą“ (20). Kad išliktų ištikima Mokytojo pavyzdžiui, Bažnyčiai šiandien gyvybiškai svarbu eiti skelbti Evangeliją visiems, visur, visomis progomis, nesvyruojant, noriai ir be baimės. Būtent tai angelas skelbia Betliejaus piemenims: „Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didelį džiaugsmą, kuris bus *visai tautai!*“ (*Lk* 2, 10). Apreiškimo knygoje kalbama apie angelą, „turintį paskelbti žemės gyventojams, visoms tautoms, gentims, kalboms ir žmonėms amžinąją Evangeliją“ (*Apr* 14, 6).

Imtis iniciatyvos, įsitraukti, lydėti, duoti vaisių ir švęsti

24. „Iškeliaujanti“ Bažnyčia yra misionieriaujančių mokinių, kurie imasi iniciatyvos, įsitraukia, lydi, duoda vaisių ir švenčia, bendruomenė. „*Primerear* – imtis iniciatyvos“: atleiskit už tokį neologizmą! Evangelizuojanti bendruomenė jaučia, kad Viešpats ėmėsi iniciatyvos, meile užbėgo jai į priekį (plg. *1 Jn* 4, 10), todėl moka žengti pirmą žingsnį, be baimės imtis iniciatyvos, eiti kitų link, ieškoti nutolusiųjų bei kryžkelėse kvieisti atstumtuosius. Gyventi neišsenkamu troškimu siūlyti gailestingumą, kuris yra Tėvo begalinio gailestingumo bei to gailestingumo galios pirmesnio patyrimo vaisius. Mėginkime vis labiau imtis iniciatyvos! Tada Bažnyčia mokės „įsitraukti“. Jėzus mazgojo savo mokiniams kojas. Viešpats įsitraukia ir įtraukia savuosius, priklausdamas priešais kitus jų numazgoti. Bet po to iškart pasako mokiniams: „Būsime palaiminti, taip elgdamiesi“ (*Jn* 13, 17). Evangelizuojanti bendruomenė darbais ir veiksmais leidžiasi į kitų žmonių kasdienį gyvenimą, prie jų priartėja, prireikus nusižemina ir prisiima žmonių gyvenimą, tautoje palytėdama kenčiantį Kristaus kūną. Evangelizuotojai taip įgauna „avių kvapą“ ir tos išgirsta jų balsą. Vadinasi, evangelizuojanti bendruomenė nusiteikia „lydėti“. Lydi žmoniją visuose procesuose, kad ir kokie jie sunkūs ir ilgi būtų. Jai nesvetimi ilgas laukimas ir apaštališka ištvermė. Evangelizacijai reikia daug kantrybės ir mokėjimo atsižvelgti į ribas. Likdama ištikima Viešpaties dovanai, ji geba „duoti

vaisių“. Evangelizuojančiai bendruomenei visuomet rūpi vaisiai, nes Viešpats trokšta, kad ji būtų vaisinga. Ji rūpinasi grūdais ir nesisieloja dėl piktžolių. Pamatęs tarp grūdų piktžolių, sėjėjas nepradeda dejuoti ar panikuoti, bet suranda būdų, kaip padaryti, kad Dievo žodis konkrečioje situacijoje įsikūnytų ir duotų naujo gyvenimo vaisių, nors ir netobulų. Mokinys moka paaugoti visą gyvenimą ir rizikuoti liudyti Jėzų Kristų iki kankinystės, tačiau siekia ne prisidaryti priešų, bet veikiau, kad Dievo žodis būtų išgirstas ir išskleistų savo išlaisvinančią bei atnaujinančią galią. Pagaliau džiugi evangelizuojanti bendruomenė visada moka „švęsti“. Ji švenčia kiekvieną nedidelę pergalę, kiekvieną evangelizacinį žingsnį pirmyn. Reikalavimo skatinti gerį kasdienybėje džiugi evangelizacija virsta grožiu liturgijoje. Bažnyčia evangelizuoja ir evangelizuojama grožiu liturgijos, kuri taip pat yra evangelizacinės veiklos šventimas ir naujos paskatos dovanotis šaltinis.

II. Pastoracinis atsivertimas

25. Gerai žinau, kad dokumentai šiandien nebekelia tokio pat susidomėjimo kaip anksčiau ir yra greitai užmirštami. Nepaisydamas to, pabrėžiu, jog tai, ką čia ketinu pasakyti, yra programiškai reikšminga ir labai svarbu. Tikiuosi, kad visos bendruomenės pasirūpins imtis būtinų priemonių žengti pastoracinio ir misionierinio atsivertimo keliu, nepalikdamos dalykų tokių, kokie jie yra dabar. „Tiesiog administravimo“ šiandien neužtenka (21). Visur pasaulyje pereikime į „nuolatinį misijos būvį“ (22).

26. Paulius VI kvietė stiprinti raginimą atsinaujinti galimai pabrėžiant, jog tai skirta ne tik pavieniams asmenims, bet ir visai Bažnyčiai. Prisiminkime šį atmintiną tekstą, nė šiandien nepraradusį savo jėgos: „Bažnyčia turi giliau save suvokti, apmąstyti savo slėpinį... Iš tokios apšviestos ir veiksmingos savivokos spontaniškai kils troškimas idealų Bažnyčios paveikslą – tokią, kokią kaip šventą bei nesuteptą Sužadėtinę (plg. *Ef* 5, 27) regėjo, kokios troško ir kokią mylėjo Kristus, – sugretinti su šiandieniu tikruoju Bažnyčios veidu... Todėl kils dosnus ir kone nekantrus poreikis atsinaujinti, t. y. ištaisyti jos narių trūkumus, kurie atskleidžiami ir atmetami per savivoką, tarsi vidinę savityrą, turint priešais akis Kristaus mums paliktą pavyzdį“ (23). Vatikano II Susirinkimas bažnytinį atsivertimą pateikė kaip atsivertimą nuolatiniam atsinaujinimui ištikimybės Jėzui Kristui dvasia: „Kiekvieno Bažnyčios atsinaujinimo esmę sudaro išaugusi ištikimybė jos pašaukimui <...>. Keliaujanti Bažnyčia Kristaus šaukiama imtis šio nuolatinio atsinaujinimo, kuris jai, kaip žmogiškai ir žemiškai institucijai, visuomet reikalingas“ (24). Kai kurios bažnytinės struktūros gali kliudyti evangelizacijos dinamikai,

tačiau ir geros struktūros naudingos tik tada, kai jos įkvepiamos, palaikomos ir vertinamos gyvenimo. Be naujos gyvybės ir autentiškos evangelinės dvasios, be „Bažnyčios ištikimybės savo pašaukimui“ bet kuri nauja struktūra netrukus sugenda.

Neatidėliotinas bažnytinis atsinaujinimas

27. Svajoju apie apsisprendimą misionieriauti, gebanti perkeisti viską taip, kad Bažnyčios papročiai, stiliai, darbotvarkės, kalba ir kiekviena struktūra taptų tinkamu šiandienio pasaulio evangelizacijos, o ne savęs išsaugojimo kanalu. Struktūrų reformą, kurios reikalauja pastoracinis atsivertimas, reikia suprasti tik šia prasme: kaip stengimasi, kad visos struktūros taptų misionieriškesnės, kad ordinarinė pastoracija visose srityse būtų platesnė ir atviresnė, kad pastoracinius darbuotojus verstų persiimti nuolatine „iškeliavimo“ nuostata ir taip padėtų pozityviai atsiliepti visiems tiems, kuriems Jėzus siūlo savo draugystę. Kaip Jonas Paulius II sakė Okeanijos vyskupams, „norint, kad Bažnyčia netaptų kokio nors bažnytinio susitelkimo į save auka, bet kurio jos atsinaujinimo tikslas turi būti misija“ (25).

28. Parapija nėra atgyvenusi struktūra; kaip tik dėl jai būdingo didelio lankstumo ji gali įgyti labai įvairių formų, kokių reikalauja ganytojo ir bendruomenės atvirumas misijai bei misionieriškasis kūrybiškumas. Nors ir nėra vienintelė evangelizacinė institucija, ji geba nuolatos atsinaujinti ir prisitaikyti, būti „pačia Bažnyčia, apsigyvenusia tarp savo sūnų ir dukterų“ (26). Tai suponuoja, kad parapija tikrai turi sąlytį su šeimomis bei tautos gyvenimu ir nevirsta nenaudinga, nuo žmonių atsiskyrusia struktūra ar grupė išrinktųjų, kuriems rūpi tik jie patys. Parapija yra Bažnyčios buvimas teritorijoje, Dievo žodžio klausymosi, augimo krikščioniškuoju gyvenimu, dialogo, skelbimo, dosnios meilės, adoracijos ir šventimo aplinka (27). Savo veikla parapija skatina ir ugdo savo narius būti evangelizuotojais (28). Ji yra bendruomenių bendruomenė, šventovė, kur ištroškę keleiviai gali atsigerti, ir nuolatinio išsiuntimo misionieriauti centras. Tačiau turime pripažinti, kad kvietimas peržiūrėti bei atnaujinti parapiją dar nedavė pakankamų vaisių siekiant labiau priartinti ją prie žmonių, padaryti gyvos bendrystės bei dalyvavimo aplinka ir visiškai nukreipti į misiją.

29. Kitos bažnytinės institucijos, bazinės ir mažosios bendruomenės, sąjūdžiai ir kitokių formų asociacijos yra Bažnyčios turtas, Dvasios dovanojamas evangelizuoti visas sritis ir visus sektorius. Jos dažnai iš naujo išiebia užsidegimą evangelizuoti ir geba palaikyti dialogą su pasauliu, per tai atnaujinamos Bažnyčia.

Tačiau būtų labai sveikintina, kad jos neprarastų ryšio su tokia turtinga vietinės parapijos tikrove ir noriai įsitrauktų į organišką dalinės Bažnyčios pastoraciją (29). Tokia integracija neleis joms apsiriboti tik kokia nors viena Evangelijos bei Bažnyčios dalimi ir virsti klajokliais be šaknų.

30. Kiekviena dalinė Bažnyčia, vyskupo vadovaujama Katalikų Bažnyčios dalis, irgi pašaukta atsiversti ir tapti misionieriška. Ji yra evangelizacijos subjektas (30), nes ja apibrėžtoje vietoje konkrečiai reiškiasi vienatinė Bažnyčia ir joje tikrai „veikia viena, šventa, katalikiška ir apaštališka Kristaus Bažnyčia“ (31). Tai – tam tikroje vietoje įsikūnijusi Bažnyčia, aprūpinta visomis Kristaus dovanotomis išganymo priemonėmis, tačiau turinti vietinį veidą. Jos džiugus troškimas supažindinti su Jėzumi Kristumi reiškiasi ir pastangomis skelbti jį ten, kur tai yra dar reikalingiau, ir nuolatinio ėjimo į savo teritorijos pakraščius ar į vis naujas socialines kultūrinės sritis (32). Ji įsipareigojusi būti visur, kur Prisikėlusiojo šviesos ir gyvybės labiausiai trūksta (33). Kad tas impulsas misionieriauti būtų dar intensyvesnis, dosnesnis ir vaisingesnis, kiekvieną dalinę Bažnyčią taip pat raginu įsitraukti į ryžtingą išvėgimo, apsivalymo ir atsinaujinimo procesą.

31. Vyskupui savo diecezinėje Bažnyčioje visuomet privalu skatinti misionierišką bendrystę turint priešais akis pirmųjų krikščionių bendruomenės, kurios tikintieji buvo vienos širdies ir vienos sielos (plg. *Apd* 4, 32), idealą. Todėl kartais jis turi žengti pirma, rodydamas tautai kelią bei palaikydamas jos viltį, kartais tiesiog būti tarp visų paprasto bei gailėstingo artumo dvasia, o kai kada eiti tautai iš paskos, padėdamas atsilikusiesiems ir – pirmiausia – todėl, kad kaimenė pati turi uoslę, padedančią jai surasti naujus kelius. Vykdydamas savo užduotį skatinti dinamišką, atvirą ir misionierišką bendrystę, jis turėtų skatinti bei siekti brandinti Kanonų teisės kodekso siūlomus bendradarbiavimo organus (34) ir kitas pastoracinio dialogo formas, trokšdamas įsiklausyti į visus, o ne vien į kai kuriuos, kurie greitai išsiteikti ir berti komplimentus. Tačiau šio bendradarbiavimo tikslas pirmiausia turėtų būti ne bažnytinė organizacija, bet misionieriška svajonė pasiekti visus.

32. Kadangi aš pats esu pašauktas gyventi taip, kaip reikalauju iš kitų, turiu galvoti ir apie popiežystės atsivertimą. Kaip Romos vyskupas, privalau likti atviras siūlymams dėl savo tarnybos vykdymo, kad ji geriau išreikštų Jėzaus Kristaus norėtą prasmę ir labiau atitiktų dabartinius evangelizacijos poreikius. Jonas Paulius II prašė padėti surasti „primato vykdymo formą, kuri, neatmetant nieko, kas esminga jo misijai, būtų

atvira naujai situacijai“ (35). Šia linkme menkai pasistūmėjome. Popiežystė ir visuotinės Bažnyčios centrinės struktūros irgi turi išiklausyti į pastoracinio atsiverimo kvietimą. Vatikano II Susirinkimas pareiškė, jog vyskupų konferencijos, panašiai kaip senosios patriarchinės Bažnyčios, „gali daug ir vaisingai prisidėti, kad kolegialumo dvasia būtų pritaikoma konkrečiai“ (36). Tačiau šis pageidavimas iki galo neįgyvendintas, nes vyskupų konferencijų nuostatai, kuriuose jos būtų laikomos subjektais su apibrėžtomis kompetencijomis, įskaitant autentišką valdžią mokyti, pakankamai aiškiai dar nesuformuluoti (37). Perdėta centralizacija, užuot padėjusi, sunkina Bažnyčios gyvenimą ir jos misionieriškąją dinamiką.

33. Misionieriškosios pakraipos pastoracija reikalauja atsisakyti patogaus pastoracinio kriterijaus „taip visada daryta“. Visus kviečiu drąsiai ir kūrybiškai iš naujo apmąstyti savo atitinkamos bendruomenės tikslus, struktūras, evangelizacijos stilių ir metodus. Pastangos konkrečiai apibrėžti tikslus tinkamai bendruomeniškai neieškant priemonių, kaip juos pasiekti, pasmerktos virsti gryna fantazija. Visus raginu dosniai ir drąsiai taikyti šio dokumento gaires nesivaržant ir nesibaiminant. Norint priimti išmintingus ir realistinius pastoracinius sprendimus, svarbu neiti vienam, bet visada kliautis broliais ir ypač vyskupų vadovavimu.

III. Iš Evangelijos širdies

34. Stengiantis viską įkelti į misionieriavimo perspektyvą, nuošalyje neliks ir žinios perteikimo būdas. Šiandieniam pasauliui, išsiskiriančiame komunikavimo sparta ir žiniasklaidos šališka turinio atranka, gresia pavojus, kad mūsų skelbiama žinia bus sužalota bei susiaurinta iki kelių antraeilių aspektų. Iš to išplaukia, jog kai kurie Bažnyčios mokymo apie moralę klausimai bus išplėsti iš jiems prasmę suteikiančio konteksto. Didžiausia problema ta, kad skelbiama žinia tada sutapatinama su tokiais antraeiliais aspektais, kurie, nors ir svarbūs, kaip tokie nėra Jėzaus Kristaus žinios šerdis. Todėl pravartu būti realistais ir nemanyti, jog mūsų pašnekovams žinomas visas to, ką sakome, fonas arba kad tai, ką sakome, jie gali susieti su esminiu Evangelijos branduoliu, suteikiančiu tam prasmę, grožio ir patrauklumo.

35. Misionieriškojo pobūdžio pastoracija nesuderinama su padriku gausybės primygtinai peršamų mokymų perteikimu. Perėmus pastoracinę tikslą ir misionieriškąjį stilių, tikrai turintį pasiekti visus be išimties, skelbimas sutelkiamas į esminius dalykus, į tai, kas gražiausia, didžiausia, patraukliausia ir sykiu būtiniausia. Žinia supaprastėja, tačiau neperaran-

da gelmės ir tiesos, bet šitaip tampa įtikinamesnė ir šviesesnė.

36. Visos apreikštosios tiesos kyla iš to paties dieviškojo šaltinio ir tikimos tuo pačiu tikėjimu, tačiau kai kurios yra svarbesnės, tiesiogiau išreiškiančios Evangelijos šerdį. Būtent tame pamatiniame branduolyje suspindi *numirusiame ir prisikėlusiam Jėzuse Kristuje apreikštos Dievo išganomosios meilės grožis*. Šiuo atžvilgiu Vatikano II Susirinkimas pareiškė, jog „esama katalikiškojo mokymo tiesų laipsniškumo, arba *hierarchijos*, nes jų ryšys su krikščioniškojo tikėjimo pamatu būna įvairus“ (38). Tas pat galioja tikėjimo dogmoms ir visam Bažnyčios mokymui, įskaitant mokymą apie moralę.

37. Šventasis Tomas Akvinitis mokė, kad *hierarchijos* esama ir Bažnyčios žinioje apie moralę, tarp dorybių ir iš jų kylančių aktų (39). Svarbiausias čia yra „tikėjimas, kuris veikia meile“ (*Gal 5, 6*). Artimo meilės darbai – tobuliausia Dvasios vidinės malonės išorinė apraiška: „Pagrindinis naujojo įstatymo elementas yra Šventosios Dvasios malonė, besireiškianti tikėjimu, kuris veikia meile“ (40). Todėl jis teigia, kad išorinio veikimo plotmėje didžiausia iš dorybių yra gailestingumas: „Didžiausia iš dorybių yra gailestingumas, nes jam skirta būti dovanojamam kitiems ir – svarbiausia – palengvinti kitų vargą. Būtent tai yra aukščiau esančiojo užduotis. Štai kodėl sakoma, kad Dievui būdinga būti gailestingam ir kad per tai reiškiasi jo visagalybė“ (41).

38. Iš Susirinkimo mokymo, atspindinčio seną Bažnyčios įsitikinimą, svarbu padaryti pastoracines išvadas. Pirmiausia pasakytina, kad skelbiant Evangeliją būtina laikytis tinkamų proporcijų. Šitai liudija kai kurių temų bei akcentų dažnumas per pamokslus. Pavyzdžiui, jei klebonas per liturginius metus dešimt kartų kalba apie susilaikymą ir tik du ar tris kartus apie artimo meilę ar teisingumą, atsiranda disproporcija ir todėl šešėlyje atsiduria kaip tik tos dorybės, kurios pamoksluose ir katechezėje turėtų būti labiau iškeliamos aikštėn. Tas pat nutinka, kai kalbama daugiau apie įstatymą nei apie malonę, daugiau apie Bažnyčią nei apie Jėzų Kristų, daugiau apie popiežių nei apie Dievo žodį.

39. Kaip organiška vienybė tarp dorybių neleidžia nė vienos atskirti nuo krikščioniškojo idealo, lygiai taip negalima neigti nė vienos tiesos. Nevalia žaloti Evangelijos žinios vientisumo. Be to, kiekviena tiesa geriau suprantama, kai susiejama su darnia krikščioniškosios žinios visuma; šiame kontekste visos tiesos yra svarbios ir viena kitą apšviečia. Ištikimai skelbiant Evangeliją, akivaizdžiai aikštėn iškyla kai kurių tiesų centriškumas ir tampa aišku, kad krikščioniškoji moralė nėra

stoikų etika, kad ji yra daugiau negu askezė, ne vien praktinė filosofija ar nuodėmių bei klaidų katalogas. Evangelija pirmiausia kviečia mus atsakyti mylinčiam ir gelbėjančiam Dievui, atpažįstant jį kituose ir išeinant iš savęs ieškoti gėrio visiems. Šio kvietimo nevalia jokiomis aplinkybėmis užtemdyti! Visos dorybės skirtos šiam meilės atsakui. Jei toks kvietimas galingai ir patraukliai nesusprendi, Bažnyčios moraliniam statiniui gresia virsti kortų nameliu, ir tai yra mūsų didžiausias pavojus. Mat tada bus skelbiama ne Evangelija, bet kai kurie doktrininiai ar moraliniai momentai, išplaukiantys iš tam tikro ideologinio pasirinkimo. Žiniai tada grės pavojus prarasti savo šviežumą ir netekti „Evangelijos aromato“.

IV. Misija, įsikūnijanti žmogiškajame ribotume

40. Bažnyčia yra misionieriškoji mokinė. Ji turi augti apreišktojo žodžio aiškinimu ir tiesos supratimu. Egzegetams ir teologams tenka užduotis padėti bręsti „Bažnyčios sprendimui“ (42). Kitu būdu prie to prisideda ir kiti mokslai. Turėdamas galvoje, pavyzdžiui, socialinius mokslus, Jonas Paulius II pareiškė, jog jų indėlis padeda Bažnyčiai „atrasti konkrečių gairių Magisteriumo misijai plėtoti“ (43). Be to, Bažnyčioje yra nesuskaičiuojama daugybė klausimų, kuriuos reikia tirti ir apmąstyti su didele laisve. Įvairios filosofinės, teologinės ir pastoracinės minties linijos, jei Šventosios Dvasios suderintos pagarbos bei meilės dvasia, gali prisidėti prie Bažnyčios augimo, geriau išreiškdamos itin turtingą Dievo žodžio lobį. Svajojantiems apie visų monolitiškai, be jokių niuansų ginamą mokymą tai gali atrodyti nepageidaujamas jėgų išbarstymas. Tačiau iš tikrųjų tokia įvairovė padeda geriau išryškinti bei plėtoti įvairius Evangelijos neišsemiamo turto aspektus (44).

41. Sykiu milžiniški ir spartūs kultūriniai pokyčiai reikalauja, kad nuolatinis dėmesys būtų nukreiptas į pastangas amžinąsias tiesas reikšti kalba, aikštėn iškeliančia jų nuolatinį naujumą. Todėl krikščioniškojo mokymo pavelde reikėtų skirti du dalykus: „turinį <...> ir jo raiškos būdus“ (45). Kartais tikintieji, klausydami visiškai ortodoksinės kalbos, dėl savo pačių kalbos kitokios vartosenos ir kitokio supratimo pasii- ma tai, kas neatitinka tikrosios Jėzaus Kristaus Evangelijos. Šventai siekdami perteikti tiesą apie Dievą ir žmogų, kai kada patys peršame jiems netikrą Dievą ir žmogiškąjį idealą, kuris nėra tikrai žmogiškas. Taigi liekame ištikimi formuluotei, tačiau neperduodame turinio. Tai labai rimtas pavojus. Atminkime, „reikšti tiesą galima įvairiomis formomis. Ir pasirodo, jog, norint šiandienams žmonėms perteikti Evangelijos naujieną jos nekintama reikšme, būtina atnaujinti raiškos formas“ (46).

42. Skelbiant Evangeliją tai labai svarbu, jei išties nuširdžiai trokštame, kad visi geriau pajustų jos grožį ir ją priimtų. Kita vertus, Bažnyčios mokymo niekada neįstengsime perteikti kaip visiems visiškai lengvai suprantamo ir visų noriai branginamo dalyko. Tikėjimas visada išlaiko kryžiaus aspektą, tam tikrą nesuprantamumą, tačiau tai negriauna pritarimo tvirtumo. Yra dalykų, kurie suprantami ir branginami tik remiantis tokiu pritarimu, kuris yra meilės brolis, pranokstantis aiškumą, kokį gali duoti samprotavimai ir argumentai. Todėl atmintina, kad bet kurią tikėjimo mokymą turi lydėti evangelizacinė nuostata, žadinanti širdies pritari- mą artumu, meile ir liudijimu.

43. Nuolatos tirdama, Bažnyčia taip pat gali pripažinti, kad tam tikri papročiai, tiesiogiai nesusiję su Evangelijos branduoliu, bet iš dalies giliai įsišakniję istorijoje, šiandien jau nebėra lygiai taip pat tinkamai aiškinami, o jų žinia nėra, kaip įprasta, suprantama. Jie gali būti gražūs, bet šiandien nebetarnauti taip, kaip anksčiau, Evangelijai perteikti. Neturime bijoti jų peržiūrėti. Lygiai taip pat yra bažnytinių normų ar priesakų, kurie ankstesnėse epochose buvo labai veiksmingi, bet dabar kaip gyvenimo gairės nebeturi tos pačios auklėjamosios jėgos. Šventasis Tomas Akvinitis pabrėžė, jog Kristus ir apaštalai Dievo tautai priesakų davė „labai nedaug“ (47). Cituodamas šventąjį Augustiną, jis pabrėžė, jog vėlesnių Bažnyčios priesakų reikalautina santūriai, kad „tikinčiųjų gyvenimas nebūtų apsunkintas“, o mūsų religija nevirstų vergove, kai „Dievo gailestingumas panorą, kad ji būtų laisva“ (48). Šis įspėjimas, pareikštas prieš kelis šimtmečius, šiandien labai aktualus. Jis turi būti vienas iš kriterijų šiandien apmąstant, kaip atnaujinti Bažnyčią bei jos skelbimą, kad būtų tikrai įmanoma pasiekti visus.

44. Kita vertus, ir ganytojai, ir visi tikintieji, lydintys savo brolius tikėjimo ar atsivėrimo Dievui keliu, privalo neužmiršti to, ko labai aiškiai moko Katalikų Bažnyčios katekizmas: „Pakaltinamumą ir atsakomybę gali sumažinti ir net panaikinti nežinojimas, neatidumas, prievarta, baimė, įprotis, nesuvaldomas jausmingumas ir kitos psichinės ar socialinės priežastys“ (49).

Todėl, nemenkinant evangelinio idealo vertės, būtina gailestingai ir kantriai lydėti galimais kasdien save sttydinančio asmens augimo etapais (50). Kunigams primenu, kad klausykla turi būti ne kankinimų kamera, bet Viešpaties gailestingumo, skatinančio mus daryti galimą gerį, vieta. Mažas žingsnelis didelio žmogiškojo ribotumo atvejais Dievui gali patikti labiau nei išoriškai teisinga gyvensena tų, kurie leidžia savo dienas nesutikdami rimtų sunkumų. Visus turi pasiekti Dievo išganomosios meilės, slėpiningai veikiančios

kiekviename žmoguje nepaisant jo trūkumų ir klaidų, paguoda bei paskata.

45. Tad regime, kad evangelizacinės pastangos susijusios su kalba ir aplinkybėmis. Nuolat siekiama Evangelijos tiesą geriau perteikti apibrėžtame kontekste, niekada neatsisakant tiesos, gėrio ir šviesos, kuriuos, nors ir netobulai, galima atnešti. Misionieriška širdis suvokia šias ribas ir silpniesiems pasidaro silpna, kad laimėtų visus (plg. 1 Kor 9, 22). Ji niekada neužsisklendžia, niekada nesitraukia ten, kur jai saugu, niekada nesirenka nelanksčios gynybinės nuostatos. Ji žino, kad pati turi augti Evangelijos supratimu bei Dvasios kelių įžvelgimu ir niekada neatsisakyti galimo gėrio, net ir rizikuodama susitepti kelio purvu.

V. Motina atvira širdimi

46. „Iškeliaujanti“ Bažnyčia yra Bažnyčia atvirais vartais. Iškeliauti kitų link, kad pasiektum žmogiškuosius pakraščius, nereiškia bėgti į pasaulį be krypties ir prasmės. Daug kartų geriau sulėtinti žingsnį, išdrįsti pažvelgti kitiems į akis bei į juos įsiklausyti ar atsisakyti skubos, kad palydėtum tą, kuris pasiliko kelio pakraštyje. Kartais Bažnyčia yra kaip sūnaus palaidūno tėvas, laikantis atvirus vartus, kad anas sugrižęs galėtų nesunkiai įeiti vidun.

47. Bažnyčia pašaukta būti visada atvirais Tėvo namais. Vienas iš konkrečių tokio atvirumo ženklų yra bažnyčios visada atvertomis durimis. Tas, kuris, paskatintas Dvasios, prisiartina ieškodamas Dievo, nesusidurs su uždarytų durų šaltumu. Tačiau esama dar ir kitų durų, kurių nevalia užverti. Visi koku nors būdu gali dalyvauti bažnyntiniame gyvenime, visi gali tapti bendruomenės dalimi, tad dėl kokios nors priežasties neužvertini ir sakramentų vartai. Pirmiausia tai pasakytina apie sakramentą, kuris yra „vartai“, – apie Krikštą. Eucharistija, nors ir yra sakramentinio gyvenimo pilnatvė, nėra premija tobuliesiems, bet dosnus vaistas ir maistas silpniesiems (51). Tokie įsitikinimai turi ir pastoracinių padarinių, kuriuos esame pašaukti protingai ir drąsiai apsvastyti. Dažnai elgiamės kaip malonės kontrolieriai, o ne palengvintojai. Tačiau Bažnyčia yra ne muitinė, o Tėvo namai, kur yra vietos kiekvienam su jo varganu gyvenimu.

48. Jei visa Bažnyčia persiims misionieravimo dinamika, ji turės eiti pas visus be išimties. Bet pas kuriuos pirma? Evangelijoje pateikta labai aiški gairė: pirmiausia ne pas turtingus draugus bei kaimynus, bet pas vargšus ir ligonius, pas tuos, kurie dažnai negerbiami ir užmirštami, pas tuos, kurie „neturi kuo atsilyginti“ (Lk 14, 14). Šiuo atžvilgiu neturėtų būti

nei abejonių, nei pasiteisinimų, silpninančių šią tokią aiškia žinią. Šiandien ir visada „vargšai yra pirmutiniai Evangelijos adresatai“ (52), o jiems dovanai skirta evangelizacija – Karalystės, kurią atnešti atėjo Jėzus, ženklas. Neišsisukinėjant būtina patvirtinti, kad mūsų tikėjimą ir vargšus sieja neišardomas ryšys. Niekada nepalikime jų vienu.

49. Iškeliaukime, iškeliaukime visiems pasiūlyti Jėzaus Kristaus gyvenimo. Kartoju visai Bažnyčiai tai, ką daug sykių sakiau Buenos Airių kunigams bei pasauliečiams: man mielesnė gatvėse nubrozdyta, sužeista ir išpurvinta nei užsisklendimo ir patogaus įsikibimo į saugumą susargdyta Bažnyčia. Nenoriu Bažnyčios, kuriai rūpi būti dėmesio centre ir kuri galiausiai pakliūva į įkyrių minčių ir nesutarimų tinklą. Jei kas nors mūsų sąžinę turėtų šventai jaudinti ir kamuoti, tai tik daugybė mūsų brolių, gyvenančių be Jėzaus Kristaus draugystės jėgos, šviesos ir paguodos, be juos priimančios tikėjimo bendruomenės, be gyvenimo prasmės horizonto. Tikiuosi, kad mūsų baimę suklysti nustelbs baimė užsisklęsti struktūrose, teikiančiose klaidingą saugumo jausmą, būti įkalintiems taisyklių, paverčiančių mus negailestingais teisėjais, įpročių, padedančių nusiraminti, kai lauke laukia alkstanti minia ir Jėzus be paliovos kartoją: „Tai jūs duokite jiems valgyti“ (Mk 6, 37).

(Tęsinys kitame numeryje)

Nuorodos

- (1) Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Gaudete in Domino* (1975 05 09), 22: AAS 67 (1975), 297.
- (2) Ten pat, 8: AAS 67 (1975), 292.
- (3) Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 1: AAS 98 (2006), 217.
- (4) 5-oji visuotinė Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų konferencija. *Aparenidos dokumentas* (2007 05 31), 360.
- (5) Ten pat.
- (6) Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi* (1975 12 08), 80: AAS 68 (1976), 75.
- (7) *Cantico spirituale*, 36, 10.
- (8) *Adversus haereses*, IV, c. 34, n. 1: PG 7 pars prior, 1083: „*Om-nem novitatem attulit, semetipsum afferens.*“
- (9) Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi* (1975 12 08), 7: AAS 68 (1976), 9.
- (10) Plg. *Propositio* 7.
- (11) Benediktas XVI. Homilija per šv. Mišias užbaigiant Vyskupų sinodo 13-ąją eilinę generalinę asamblėją (2012 10 28): AAS 104 (2012), 890.

- (12) Ten pat.
- (13) Benediktas XVI. Homilija per šv. Mišias pradėdant 5-ąją visuotinę Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų konferenciją Aparesidos šventovėje (2007 05 13): AAS 99 (2007), 437.
- (14) Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 34: AAS 83 (1991), 280.
- (15) Ten pat, 40: AAS 83 (1991), 287.
- (16) Ten pat, 86: AAS 83 (1991), 333.
- (17) 5-oji visuotinė Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų konferencija. Aparesidos dokumentas (2007 05 31), 548.
- (18) Ten pat, 370.
- (19) Plg. *Propositio* 1.
- (20) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici* (1988 12 30), 32: AAS 81 (1989), 451.
- (21) 5-oji visuotinė Lotynų Amerikos ir Karibų vyskupų konferencija. Aparesidos dokumentas (2007 05 31), 201.
- (22) Ten pat, 551.
- (23) Paulius VI. Enciklika *Ecclesiam suam* (1964 08 06), 10: AAS 56 (1964), 611–612.
- (24) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl ekumenizmo *Unitatis redintegratio*, 6.
- (25) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Oceania* (2001 11 22), 19: AAS 94 (2002), 390.
- (26) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici* (1988 12 30), 26: AAS 81 (1989), 438.
- (27) Plg. *Propositio* 26.
- (28) Plg. *Propositio*, 44.
- (29) Plg. *Propositio*, 26.
- (30) Plg. *Propositio*, 41.
- (31) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl vyskupų pastoracinių pareigų Bažnyčioje *Christus Dominus*, 11.
- (32) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į tarptautinio kongreso Susirinkimo dekretu *Ad gentes* 40-ųjų metinių proga dalyvius (2006 03 11): AAS 98 (2006), 337.
- (33) Plg. *Propositio*, 42.
- (34) Plg. 460–468; 492–502; 511–514; 536–537.
- (35) Enciklika *Ut unum sint* (1995 05 25), 95: AAS 87 (1995), 977–978.
- (36) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 23.
- (37) Plg. Jonas Paulius II. Motu proprio *Apostolos suos* (1998 05 21): AAS 90 (1998), 641–658.
- (38) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas dėl ekumenizmo *Unitatis redintegratio*, 11.
- (39) Plg. *Summa theologiae*, I–II, q. 66, art. 4–6.
- (40) *Summa theologiae*, I–II, q. 108, art. 1.
- (41) *Summa theologiae*, II–II, q. 30, art. 4. Plg. ten pat, q. 30, art. 4, ad 1: „Dievą pagerbiame išorinėmis aukomis bei dovanomis ne dėl jo paties, bet dėl savęs pačių bei savo artimo, nes jam mūsų aukų nereikia, bet jis nori, kad jam būtų aukojamos dėl mūsų pačių pamaldumo bei naudos artimui. Todėl gailėstingumas, kuriuo palengviname kitų vargą, yra jam labiau patinkanti auka, nes artimesnė artimo gėriui.“
- (42) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo Apreiškimą *Dei Verbum*, 12.
- (43) Motu proprio *Socialium Scientiarum* (1994 01 01): AAS 86 (1994), 209.
- (44) Šventasis Tomas Akvinietis pabrėžė, kad daugis ir skirtis „kyla iš pirmojo veikėjo“, to, kuris panorą, kad „tai, ko kiekvienam kūriniui trūksta dieviškajam gerumui išreikšti, būtų papildyta kito“, nes jo gerumo „pavienis kūrinyms negali tinkamai išreikšti“ (*Summa theologiae*, I, q. 47, art. 1). Todėl daiktų įvairovė suvoktina per daugialypius santykius (plg. *Summa theologiae*, I, q. 47, art. 2, ad 1; q. 47, art. 3). Panašiai turime išsiklausyti vienas į kitą bei papildyti mūsų dalinį tikrovės ir Evangelijos suvokimą.
- (45) Jonas XXIII. Kalba per iškilmingą Vatikano II Susirinkimo atidarymą (1962 10 11): AAS 54 (1962), 786: „*Est enim aliud ipsum depositum fidei, seu veritates, quae veneranda doctrina nostra continentur, aliud modus, quo eadem enuntiantur.*“
- (46) Jonas Paulius II. Enciklika *Ut unum sint* (1995 05 25), 19: AAS 87 (1995), 933.
- (47) *Summa theologiae*, I–II, q. 107, art. 4.
- (48) Ten pat.
- (49) 1735.
- (50) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio* (1981 11 22), 34: AAS 74 (1982), 123–125.
- (51) Plg. Ambraziejus. *De Sacramentis*, IV, 6, 28: PL 16, 464: „Turėčiau jį visuomet priimti, kad man atleistų mano nuodėmes. Jei nuolat nusidedu, tai visuomet turiu turėti vaistą“; ten pat, IV, 5, 24: PL 16, 463: „Kas valgė maną, tas mirė; kas valgo šį kūną, tam bus atleistos nuodėmės.“ Kirilas Aleksandrietis. *In Joh. evang.* IV, 2: PG 73, 584–585: „Ištyriau save ir suvokiau, kad nesu vertas. Taip kalbantiems sakau: o kada būsite verti? Kai galiausiai stosite Kristaus akivaizdoje? Jei jūsų nuodėmės klaido jums priartėti ir jei jūs niekada nepaliaujate klupe – pasak psalmės, „kas gi pastebi savo klaidas“, – negi nedalyvausite ir pašventinime, dovanojančiame amžinąjį gyvenimą?“
- (52) Benediktas XVI. Kreipimasis į Brazilijos vyskopus San Paulo katedroje (2007 05 11), 3: AAS 99 (2007), 428.

Diak. Nerijus Pipiras

Popiežiaus Pranciškaus pontifikato pastoracinės kryptys remiantis bendrųjų audiencijų katechezėmis

Šios eilutės gimė iš domėjimosi Bažnyčios gyvenimu, asmeninių pastangų kuo prasmingiau praleisti Tikėjimo metus, įsiklausyti ir savo viduje persvarstyti tai, ką sako ir ko moko popiežius Pranciškus.

2013 metų lapkričio 24 d., per Kristaus Karaliaus Visatos Valdovo iškilme, baigėsi dar popiežiaus Benedikto XVI paskelbti Tikėjimo metai. Per šiuos metus visa Bažnyčia patyrė ypatingą Šventosios Dvasios veikimą. Ji mus apipylė savo malonėmis ir dovanomis.

Vasario mėnesį popiežius Benediktas XVI, prieš kurį laiką įkūręs Popiežiškąją Naujosios evangelizacijos tarybą, sušaukęs vyskupų Sinodą, skirtą Naujajai evangelizacijai, pasitraukė iš aktyvių Bažnyčios Vairininko pareigų į maldos tylą. Šių metų kovo 13 dieną popiežiumi išrinktas argentinietis Jorge Mario Bergoglio (popiežius Pranciškus), pasak daugelio, yra tikra Šventosios Dvasios dovana. Viena vertus, jis tęsia savo pirmtako pradėtus darbus evangelizacijos ir reevangelizacijos srityse, kita vertus, jam pradėjus apaštalo Petro įpėdinio tarnystę prieš Bažnyčios akis atsivėrė ne tik nauji horizontai, bet ir nauji iššūkiai.

Šiomis pastabomis norėčiau aptarti popiežiaus Pranciškaus per trečiadienio bendrąsias audiencijas sakytas Tikėjimo metams skirtas katechezes ir pristatyti jose ryškėjančias naujojo pontifikato pastoracijos kryptis. Čia, manyčiau, svarbią žinių Šventoji Dvasia pateikė pačią pirmąją naujojo pontifikato dieną. Jau nuo kovo 13-osios naujojo popiežiaus kilmė, pirmieji gestai ir žodžiai pradėjo kurstyti daugelio tikinčiųjų viltis ir diskusijas. Patį pirmąjį vakarą popiežius, pirmą kartą pasirodęs prieš tikinčiųjų minią, kalbėjo: „Dabar pradėdame kelią – vyskupas ir tauta.“ Taigi Bažnyčia – Dievo tauta – pirmiausia yra drauge keliaujanti bendruomenė. Šią tiesą popiežius ne kartą pabrėžė bendrųjų audiencijų metu.

Dera pabrėžti, kad popiežius Pranciškus – jėzuitas. Per pirmuosius pontifikato mėnesius buvo galima pastebėti, jog Pranciškus ištikimai ir net, mūsų supratimu, radikaliai laikosi Jėzaus Draugijos nuostatų. Šios Draugijos užduotis tarnauti tikėjimui, nuo kurio neatsiejamas teisingumo skatinimas. Tai liudija ir popiežiaus pasirinkta tarnaujančios neturto Bažnyčios

kryptis. Dera atkreipti dėmesį, kad tarnavimas nereiškia anarchijos ar vien tik žmogiškosios dimensijos. Bažnyčia yra mistinis Kristaus Kūnas, kurio lastelės, kaip sakė apaštalas Paulius, – tikintieji. Pirmajam iš Lotynų Amerikos kilusiam popiežiui šis Bažnyčios gyvybės „žmogiškasis veiksnys“ (terminą vartoju neturėdamas mintyje silpnumo, polinkio į nuodėmę, bet kalbu bendra prasme, prieš akis turėdamas pirmiausia Gerosios Naujienos skelbimą paprasta, XXI amžiaus žmogui suprantama kalba – *aut. past.*) yra ypač svarbus. Turbūt nesuklysiu sakydamas, jog tai išplaukia iš dabartinio popiežiaus pastoracinio darbo Buenos Airėse. Jam vienas svarbiausių pastoracinių akcentų buvo vadinamasis „misionieriaujančios pastoracijos projektas“, kuriame pirmiausia akcentuojama bendrystė ir evangelizacija atsižvelgiant į žmonių mentalitetą. Dar dirbdamas Buenos Airių arkivyskupu, Jorge Mario Bergoglio stengėsi kurti atviras ir broliškas bendruomenes; daug dėmesio skyrė paprastų žmonių evangelizacijai; Vatikano II Susirinkimo šviesoje kreipė didelį dėmesį į pasauliečių veiklą bei misiją Bažnyčioje, rengė juos evangelizaciniam darbui skatindamas glaudų pasauliečių ir dvasininkų bendradarbiavimą; pagelbėjo vargšams ir ligoniams. Taigi jau tuomet plėtota „atvirų durų kultūra“ raginant tikinčiuosius palikti sustabarėjusias struktūras ir eiti į pakraščius. Šie aspektai nesunkiai atpažįstami dabartinėse Jorge Mario Bergoglio, jau kaip popiežiaus Pranciškaus, kalbose ir katechezėse, sakytose Vatikane trečiadienio bendrųjų audiencijų metu.

Ir dar keletas akcentų, įstrigusių man kaip tikinčiajam.

Jėzus Kristus kaip Tiesa

Galima sakyti, kad popiežius, kalbėdamas apie ištikimybę, galvoje turi kristologinę perspektyvą. Dievas visada yra mums ištikimas. Jis mus supranta, mums atleidžia, mus apkabina, myli net ir tuomet, kai suklystame. Šia prasme Jėzus visais laikais mus užtaria. Jis yra kaip niekad arti mūsų. Per Jį, pasak popiežiaus, mūsų žmogiškumas buvo iškeltas iki Dievo.

Popiežius pabrėžia, jog giliausios būties centras yra dieviškoji bendrystė. Čia tikėjimo išpažinimas apima ir kristologinį išpažinimą: išvardijami Jėzaus gyvenimo slėpiniai iki jo mirties ir įžengimas į dangų bei šlovingojo sugrįžimo lūkestis. Taip bendrystės Dievas apima visą žmogaus istoriją ir geba įtraukti jį į savąją bendrystės dinamiką, kurios ištaka ir galutinis tikslas yra Tėvas. Jį apreiškė ir parodė Jėzus Kristus, kaip sako evangelistas Jonas, Žodis, pradžioje buvęs pas Dievą, per kurį visa atsirado ir be Jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę (plg. *Jn* 1, 2–3).

Šventosios Dvasios vaidmuo išganymo plane

Keliose katechezėse, skirtose Tikėjimo metams, popiežius Pranciškus kalba apie Šventąją Dvasią. Pirmiausia primenama, kad Šventoji Dvasia yra Viešpats. Ji, anot popiežiaus, yra didžioji prisikėlusio Kristaus dovana, atverianti mūsų protą ir širdis tikėjimui į Jėzų kaip į Tėvo Sūnų. Ji įveda mus į draugystę su Dievu kaip „Viengimio Sūnaus vaikus“. Maža to, Ji atneša į mūsų širdis paties Dievo gyvenimą, pasitikėjimą Juo, laisvę, atramą gailestingume, naują žvilgsnį į kitus, kuriuos regime kaip brolius ir seseris, vertus pagarbos ir meilės. Šventoji Dvasia mus moko žvelgti Kristaus akimis ir gyventi bei suprasti gyvenimą taip, kaip jį gyveno ir suprato Kristus. Tam tikra prasme popiežius kalba apie Šventąją Dvasią kaip apie tikrosios bendrystės priemonę. Juk tik Jos dėka galime ryžtis keliauti link tiesos pažinimo Jėzuse Kristuje. Dar vienas popiežiaus minimas Šventosios Dvasios veikimo bruožas mūsų gyvenime – ji Dievo įstatymą įrašo į mūsų širdis. Todėl esame kviečiami būti vis atviresni Šventosios Dvasios veikimui: ji – Bažnyčios pradai, teikiantis gyvybę.

Bažnyčia

Bene didžiausią dalį Tikėjimo metais sakyto katechezių apie *Credo* popiežius Pranciškus skyrė Bažnyčiai. Ir neatitiktinai. Juk Bažnyčia saugo ir perduoda tikėjimą. Ji tą daro visam pasauliui per Šventąjį Raštą, Magisteriumą, sakramentus, pastoracinę tarnystę. Popiežius vartoja upės įvaizdį: Bažnyčia išauga iš Kristaus ir plėtojasi iki pat pasaulio pakraščiu. Čia svarbus judėjimas į priekį. Pasak popiežiaus, užsidariusi savyje, Bažnyčia išduoda pati save, išsižada savo tapatybės. Kartu ir kiekvienam krikščioniui svarbus judėjimas, išėjimas iš užsisklendimo: reikia ne tik melstis, bet ir liudyti.

Kartu Bažnyčia yra lyg erdvė, kurioje skelbiamas tikėjimas. Čia, anot popiežiaus, galima rasti viską, ko reikia: gailestingumą, sakramentinio gyvenimo pilnatvę, kunigystę. Popiežius Bažnyčią sugretina su šeima: kaip šeimoje žmogus bręsta gyvenimui žemėje, taip Bažnyčia savo vaikus brandina šventumui. Į jį yra kviečiami visi žmonės: Kristus atnešė šviesą visiems; Evangelija yra skirta visiems. Popiežius pabrėžia, kad visa Bažnyčia yra net ir mažiausioje dalelėje – parapijoje. Kitas svarbus akcentas – namų tikrovė Bažnyčioje. Popiežius bendrųjų trečiadienio audiencijų metu dažnai pabrėžia, kad Bažnyčia yra tarsi darnos namai, kuriuose kiekvieno individo indėlis yra svarbus.

Bažnyčia šventa ta prasme, kad kyla iš Dievo. Šventumas nekyla iš žmonių nuopelnų. Tai leidimas veikti Dievui – Jo tėviškumo pasireiškimas: popiežius pabrė-

žia, kad Bažnyčioje Dievas priima nusidėjėlius, apgautus juos savo gailestingumu.

Popiežius dažnai pamini ir Bažnyčios motiniškumą: kaip Bažnyčios tėvai yra pasakę, Bažnyčia nuolat gimdo mus tikėjimu per Krikštą. Tuomet gimstame kaip Dievo vaikai, mums duodamas paties Dievo gyvenimas. Šią tiesą jis plėtoja ir pirmojoje savo enciklikoje *Lumen fidei*. Dokumente popiežius kalba, jog tikėti vienam neįmanoma. Tikėjimas nėra vien tik asmeninis pasirinkimas. Tai atvirumas, tikrove tampantis Bažnyčioje. Atsakyti: „Aš tikiu“ įmanoma tik priklausant didesnei bendruomenei ir sakant: „Mes tikime.“ Šiam Bažnyčios „mes“ atsiveriama turint prieš akis Tėvo ir Sūnaus santykį, per Šventąją Dvasią tampantį bendryste. Šios tikėjimo kalbos, pasak popiežiaus, moko Bažnyčia kaip motina. Juk tikrasis tikėjimas gyvas tik per kontaktą. Taip, kaip ugnis, įsižiebianči nuo kitos liepsnos.

Taigi svarbu, pasak popiežiaus Pranciškaus, priklausyti Bažnyčiai ne vien tik ir ne tiek išoriškai, kiek gyvybiškai, iš vidaus. Taip Bažnyčia padės mums išeiti iš savęs ir eiti link Kito. Padėti susiorientuoti šiame sudėtingame kelyje – Bažnyčios misija. Ji tą daro perduodama Žodį, teikdama sakramentus.

Aiškindamas *Credo* ištaras apie Bažnyčią, popiežius tikintiesiems primena ir dar vieną svarbų dalyką. Bažnyčia yra Šventosios Dvasios šventovė. Tai buvimo su Dievu ženklas, apimantis ir kiekvieno tikinčiojo asmeninę istoriją. Šventajai Dvasiai Bažnyčioje ne tik yra suteikta galimybė teoriškai egzistuoti. Atvirkičiai, primena popiežius, – per Ją tikintieji tampa gyvaisiais Bažnyčios pastato akmenimis, pastatytais ant kertinio akmens – Kristaus. Popiežius dar kartą ragina, kad nebūtume indiferentiški, užsidarę savyje, negyvi akmenys.

Aptardamas dar vieną aspektą – Bažnyčią kaip Kristaus Kūną, – popiežius pabrėžia bendrystę ir vienybę, maitinamą malda, Dievo žodžiu ir sakramentais. Kristus, kaip Galva, nėra atskirtas nuo Kūno: mes esame Bažnyčios ląstelės, per kurias veikia Kristus.

Aptardamas Bažnyčios kaip Dievo tautos įvaizdį, popiežius primena du esminius dalykus: Dievo pripažinimą ir artimo meilę. Tai yra Dievo tautos skiriamieji ženklai: Bažnyčia, pasak popiežiaus Pranciškaus, privalo nešti pasauliui Dievo išgelbėjimą ir viltį. Jos nariai pasaulyje turi būti atpažįstami kaip Dievo meilės ženklai, raugas, duodantis gyvenimo formą, druska, suteikianti skonį, ir šviesa, apšviečianti tamsybes. Per Bažnyčią mes įžengiame į dieviškąjį gyvenimą: Dievas šeimyniškai su mumis dalijasi savo meile. Todėl krikščionis privalo atverti duris ir skelbti Evangeliją. Iš to išplaukia ir

dar vienas kriterijus. Bažnyčia – Dievo šeima. Ji atveda Kristų į žmogaus gyvenimą ir atvirksčiai – kiekvieną žmogų palydi į draugystę su Dievu, kuris nuolat ieško žmogaus, jam kaltes dovanoja, kaip gailestingasis tėvas apkabina ir priglaudžia. Popiežius per gailestingumo patirtį atskleidžia, kad Bažnyčia yra Dievo meilės ženklas visai žmonijai.

Sakramentinė tikrovė

Baigdamas Tikėjimo metams skirtų katechezijų apie *Credo* ciklą, popiežius dėmesį atkreipia ir į sakramentus. Juos švęsdama, Bažnyčia perduoda savo atmintį. Taip esame kaip tikintieji iš tiesų ir visiškai įtraukiami į kelią link visiškos bendrystės su gyvuoju Dievu. Trečiadienio bendrosiose audiencijose dažniau minėti du sakramentai. Paskutinėje Tikėjimo išpažinimo dalyje kalbame: „Tikiu vieną Krikštą nuodėmėms atleisti.“

Taigi katechezėse aptariami Krikšto ir iš dalies Atgailos sakramentai. Pasak popiežiaus, jau pačiu žodžiu „Tikiu“ išpažįstama ne tik Dievo vaikų tapatybė, bet ir Krikšto svarba. Tai visą gyvenimą trunkančio kelio Dievo link pradžia. Dar kitaip tariant – tai nuolatinio atsivertimo kelias. Būtent tą nuolatinį atsivertimą palaiko Atgailos sakramentas. Čia popiežius primena Bažnyčios tėvų ištaras, kad Atgaila yra tarsi antrasis Krikštas. Krikštu, pasak popiežiaus, kartu su Kristumi panyrame į mirtį ir keliamės kartu su Juo. Taip pakrikštytieji tampa naujais kūrniais, apsilvillusiais, kaip sako apaštalas Paulius, Kristumi. Kartu pakrikštytasis kviečiamas tapti šviesa ir ja dalytis. Krikšto metu, pasak popiežiaus Pranciškaus, atveriamos durys į naują gyvenimą be neigiamos nuodėmės praeities. Tas gyvenimas atspindi Dangaus Karalystės grožį ir gerumą. Tačiau prigimties silpnumas iš esmės nepanaikinamas, neatimama atsakomybė prašyti atleidimo kaskart suklydus. Todėl, anot popiežiaus, kai mūsų silpnumai priveria Krikšto atvertas duris, Atgaila jas vėl atidaro, būdama tarsi antrasis Krikštas.

Dar vienas sakramentas, kurio negalima palikti nušalyje kalbant apie tikėjimo gyvenimą – Eucharistija. Tiesa, dera pabrėžti, kad apie jį popiežius kalba savo enciklikoje *Lumen fidei*. Šis sakramentas – tai viso krikščioniško gyvenimo versmė ir viršūnė ir visos sakramentinės prigimties giliausia išraiška. Tai susitikimas su Kristumi, realiai esančiu, kaip popiežius sako, savo aukščiausiuoju meilės aktu, gyvenimą teikiančiu dovanojimusi. Čia susieina tiek slėpinio sudabartinimas, kai praeitis, kaip mirties ir prisikėlimo įvykis, pasirodo gebanti atverti ateitį, tiek ir regimojo pasaulio kelionė į realią neregimybę, į tikrovės gelmę. Pasak popiežiaus, šis judėjimas, įtraukiantis kiekvieną iš mūsų, yra visos kūrinių kryptis savo giliausios pilnatvės Tėve link.

Vietoj išvadų

Kokios pastoracinės gairės išryškėja iš ką tik aptartų per trečiadienio bendrąsias audiencijas sakytų katechezijų, kuriose buvo gvildenamos pamatinės visiems krikščionims temos? Tai galima būtų apibrėžti vienu žodžiu – grįžimas. Tai grįžimas prie Tėvo meilės teisingumo, gailestingumo, Bažnyčios motiniškosios dimensijos, realios sakramentinės tikrovės, Šventosios Dvasios veikimo... Grįžimas prie autoriteto. Tai, manau, teisingas pastebėjimas. Juk reikia, kad Žodis būtų autoritetingas, kad prakalbintų, kad sutelktų labai skirtingas ir nutolusias viena nuo kitos dalis. Šiandieniam pasauliui, manau, svarbu iš naujo atrasti arti mūsų esantį Jėzų, kad Jis – realus Dievas ir žmogus, kurio atperkamasis darbas įmanomas tik būnant žmogumi.

Skaitant katechezijų tekstus ir bandant jas permąstyti asmeninio tikėjimo šviesoje, man atradimu tapo tai, kad popiežius Pranciškus, atrodo, seniai dogmatizuo-tas tiesas perteikia per gyvenimiškus pavyzdžius. Manau, tai iš tiesų neblogas vaistas visokeriopame pliuralizme pasimetusiam šiandieniam XXI amžiaus žmogui. Ir, be abejo, vykusi komunikacija, taip labai reikalinga norint iš naujo pamatyti tikrąjį krikščionybės veidą.

Kita vertus, jei reikėtų keliais žodžiais apibrėžti pagrindinę popiežiaus Pranciškaus per bendrąsias audiencijas pasakytų katechezijų apie Tikėjimo išpažinimą temą, tai būtų tikėjimo, vilties ir meilės tiesa. Lyg ir nieko naujo. Tačiau Tikėjimo metai parodė, kad būtent čia – paprastame kasdieniame tikėjimo gyvenime – glūdi tikroji esmė. Tos pastoracinės gairės, kurias Jorge Mario Bergoglio taikė Buenos Airių arkivyskupijoje, aktualios viso pasaulio krikščionijai. Tai per nepilnus pontifikato metus popiežius Pranciškus ne tik aptarė, bet ir parodė, skatindamas pasaulį grįžti prie esmės: kiek kartų tai padarėte vienam iš mažiausiųjų mano brolių, man padarėte (plg. *Mt* 25, 31–46).

Taigi koks būtų popiežiaus atsakas į išsikerojusį reliatyvizmą? Yra viena Tiesa – Jėzus Kristus – Mylinčiojo Tėvo paveikslas ir panašumas. Visa tai krikščionis turi nešti ir liudyti pasaulyje. Dar būdamas kardinolu, Jorge Mario Bergoglio taikliai yra pasakęs, kad, viena vertus, blogai suprasta žmogaus autonomija ir sekuliarizacijos procesai lemia Dievo neigimą, kita vertus – daugybe skirtingų būdų žmogus ieško Dievo. Tai yra aktuali užduotis šiandienos krikščionims ta prasme, kad svarbu atsilaikyti prieš vadinamąją „imanentinę transcendenciją“. Manychiau todėl popiežiaus bendrųjų audiencijų metu primintas pagrindines tikėjimo tiesas žmonės gerte gėrė. Dievas, pasak Pranciškaus, yra laukiantis ir mylintis, bet ne neaiškus.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Gruodžio 12 dieną Kaune vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo arkivyskupai: S. Tamkevičius, G. Grušas, L. Bonazzi; vyskupai: J. Boruta, E. Bartulis, J. Ivanauskas, K. Kėvalas, J. Matulaitis, R. Norvila, A. Poniškaitis, L. Virbalas, L. Vodopjanovas.

Plenarinį posėdį įžanginiu žodžiu pradėjo apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivysk. Luigi Bonazzi. Jis pasveikino susirinkusiuosius ir pasidalijo savo mintimis apie popiežiaus Pranciškaus interviu, paskelbtą katalikų žurnale *La Civiltà Cattolica*, bei apie Vatikano radijo pokalbį su šio interviu autoriumi t. A. Spadaro SJ. Pasak apaštališkojo nuncijaus, šiuose tekstuose randame vertingų popiežiaus Pranciškaus idėjų bei veiklos kryptių. Bažnyčia, anot Šventojo Tėvo, turi tapti Motina ir Ganytoja; jos uždavinys – būti misionieriška, atverti duris ne tik tam, kad žmonės galėtų į ją įeiti, bet ir tam, kad Viešpatys galėtų išeiti iš bažnyčių ir eiti į pasaulį.

Vysk. J. Boruta paprašė atleisti jį iš Jūrų apaštalavimo nacionalinio direktoriaus pareigų. Posėdžio dalyviai padėjo vysk. J. Borutai už veiklą šioje srityje. Naujuoju Jūrų apaštalavimo nacionaliniu direktoriumi vienbalsiai išrinktas vysk. Linas Vodopjanovas, o Jūrų apaštalavimo kapeliono pareigas toliau eis kun. Virgilijus Poškus.

Ganytojai vienbalsiai nusprendė LVK vicepirmininką vysk. R. Norvilą deleguoti į 2016 metais Filipinuose vyksiantį tarptautinį Eucharistinį kongresą. 2014 metais kovo mėn. organizuojamas universitetų sielovados kongresas Tiranoje (Albanija), į kurį vyks M. Romerio universiteto kapelionas kun. Povilas Narijauskas, o į Katalikiškųjų mokyklų kongresą 2014 metų gegužės mėn. Sarajeve (Bosnija ir Hercegovina) – br. Virgilijus SJ. Trejiems metams pratęsta kun. A. Belicko, LVK atstovo Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijoje, kadencija. Kandidatu į Tarptautinę teologų komisiją skiriamas mons. prof. A. Ramonas.

Ganytojai patvirtino kunigų, kuriuos planuojama siųsti studijuoti į Romą 2014 metais, sąrašą. Apsvarstytas LVK delegato užsienio sielovadai prašymas dėl kunigo skyrimo į Hiutenfeldo Vasario 16-osios gimnaziją bei jos apylinkėse gyvenančių lietuvių išseivių pastoracijai. Ieškota kandidatų, atitinkančių šio regiono sielovadininkui keliamus reikalavimus.

Kitąmet, balandžio 27 dieną, Dievo Gailestingumo sekmadienį, popiežiaus Pranciškaus sprendimu šventaisiais bus skelbiami popiežiai Jonas XXIII ir Jonas Paulius II. Vyskupai svarstė praktines kelionės į Romą detales: vykimo laiką, vykstančiųjų skaičių ir pan.

Lietuvos vyskupai nutarė, kad Šeimos metų šūkis bus citata iš Evangelijos pagal Joną: „Kad jūsų džiaugsmui nieko netrūktų“ (Jn 15, 11). Taip pat ganytojai išrinko ir patvirtino Šeimos metų plakato projektą. Siekdami į šių metų šventimą kuo labiau įtraukti parapijų bendruomenes ir vyskupijų pastoracijos centrus, ganytojai kviečia juos bendradarbiauti tarpusavyje teikiant Šeimos metams skirtus pasiūlymus. Šiuos pasiūlymus vėliau apibendrintų ir Lietuvos Vyskupų Konferencijai pateiktų Lietuvos šeimos centras.

Posėdžio metu dalytasi nuomonėmis apie tai, kaip svarbu vyskupijų Šeimos centruose turėti tinkamai parengtus specialistus. Svarstyta nuo diemėsčių nutolusių miestelių Šeimos centrų darbuotojų galimybė dalyvauti

Šventimai ir skyrimai

Gruodžio 8 d., sekmadienį, Kauno arkikatedroje bazilikoje arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ diakonu įšventino Kauno kunigų seminarijos klieriką **Andrių Končių**. Diakonas Andrius paskirtas tarnauti į Kauno Šv. Antano Paduviečio parapiją.

Kauno kunigų seminarijos klierikams **Karoliui Valskiui** (Panevėžio vyskupija), **Raimundui Šnapščiui** (Šiaulių vyskupija) ir **Laimonui Mituzui** (Vilkaviškio vyskupija) suteikti kandidatūros į kunigystę skyrimai. -Kn-

Paskyrimai Panevėžio vyskupijoje

Kun. Algis Neverauskas atleistas iš Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebono ir Daujėnų Švč. Jėzaus Vardo parapijos administratoriaus bei Pasvalio dekanato dekanato pareigų ir paskirtas Biržų Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonu, Biržų dekanato dekanu ir Nemunėlio Radviliškio Švč. M. Marijos bei Suosto Šv. Kryžiaus Išaukštinimo parapijų administratoriumi.

Kun. Jonas Tamošiūnas paskirtas laikinuoju Pasvalio dekanato dekanu.

Kun. teol. lic. Albertas Kasperavičius atleistas iš Subačiaus (Stoties) Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos klebono bei Subačiaus (Miestelio) Švč. Trejybės parapijos administratoriaus pareigų ir paskirtas Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonu bei Daujėnų Švč. Jėzaus Vardo parapijos administratoriumi.

Kun. bažn. t. lic. Vidmantas Bloškis atleistas iš Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Subačiaus (Stoties) Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos klebonu bei Subačiaus (Miestelio) Švč. Trejybės parapijos administratoriumi.

Kun. Vitalijus Kodis atleistas iš Panevėžio Kristaus Karaliaus Katedros vikaro pareigų ir paskirtas Panevėžio Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaru.

Diak. Dainius Kaunietis paskirtas atlikti pastoracinę praktiką į Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros parapiją.

-P-

Suspendavimas

Atsisakius vykdyti kunigo tarnystę nesant teisėtoms kliūtims, Kaišiadorių vyskupas 2013 m. lapkričio 25 d. suspendavo Kaišiadorių vyskupijos kunigą **Vytautą Kirką** (gim. 1983 m.) nuo visų kunigiškųjų pareigų – *suspensio a sacris* (kan. 1333 § 1, 1°, 1371 § 2 ir 1399).

-KŠ-

2013 m. Laisvės premija – arkiv. S. Tamkevičiui

Gruodžio 3 d. LR Seimas nutarė 2013 metų Laisvės premiją skirti Kauno arkivyskupui metropolitui Sigitui Tamkevičiui SJ, pagrindinės „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ steigėjui ir redaktoriui, Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto nariui, politiniam kaliniui ir tremtiniui. Pasak nutarimo projektą pristačiusio Seimo pirmininko pavaduotojo, Laisvės premijų komisijos pirmininko Petro Auštrevičiaus, Laisvės premijų komisija kandidatūrai pritarė vienbalsiai. Laisvės premija arkivyskupui S. Tamkevičiui bus įteikta Laisvės gynėjų dieną – 2014 m. sausio 13-ąją.

-kait-

Malda Švč. M. Marijai Vatikane

Lapkričio 16-ąją lietuviai visame pasaulyje švenčia Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos iškilmę. Šios tradicijos neužmiršdami, bendrai maldai rinkosi ir Romos lietuviai. Eucharistija buvo švenčiama Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje Šv. Petro bazilikos grotose.

Šv. Mišių aukai vadovavo ir Dievo žodžiu dalijosi Popiežiškosios lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos Romoje studentas, kunigas Mindaugas Bernotavičius. Iš Vilniaus arkivyskupijos kilęs kunigas dalijosi savo patirtimi, liudydamas apie Švč. Mergelę Mariją kaip Dievo malonių

VDU organizuojamuose *Natūralaus šeimos planavimo* specialistų kursuose. Nuspręsta, kad šią sveikintą idėją dar reikia tobulinti ir ieškoti tinkamų būdų, kaip ją įgyvendinti.

Nuspręsta pratęsti nuolatinę Eucharistijos adoraciją Lietuvos bažnyčiose. Vysk. L. Vodopjanovas paskirtas šios iniciatyvos koordinatoriumi.

2014 metų rugsėjo–spalio mėnesiais Lietuvos vyskupijose laukiamas Pasaulio jaunimo dienų, kurios 2016 metais bus organizuojamos Krokovoje (Lenkija), kryžius.

Pasidžiaugta tikinčiųjų atsiliepimu į kvietimą prisidėti savo parama nukentėjusiems nuo taifūno Filipinuose. Kaip jau buvo skelbta anksčiau, gruodžio 8 dieną, II advento sekmadienį, visose Lietuvos bažnyčiose surinkta Mišių rinkliava skiriama filipiniečiams, nukentėjusiems nuo stichijos siautėjimo. Vyskupų sprendimu aukas į specialiai tam skirtą sąskaitą dar galima pervesti iki 2014 m. sausio 15 d. Bendras surinktos paramos dydis bus paskelbtas žiniasklaidoje.

LVK Liturginės komisijos pirmininkas pristatė šios komisijos nuveiktus darbus. Ganytojai pasidalijo pasiūlymais dėl *Palaiminimų apeigyno* tekstų pritaikymo Lietuvos tikintiesiems.

Kitas Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis bus surengtas 2014 m. vasario 25–27 d. Vilniuje.

-lvks-

Tikėjimo metų užbaigimo iškilmės

Vilniaus arkivyskupijoje

Lapkričio 24 d. Vilniaus arkivyskupijoje, kaip ir visoje Katalikų Bažnyčioje, iškilingai užbaigti Tikėjimo metai. Vilniaus arkikatedroje aukotos šv. Mišios, vakare Dievo Gailestingumo šventovėje – mišparai ir šv. Mišios.

Vilniaus arkikatedroje arkivyskupas Gintaras Grušas šventė šv. Mišias drauge su arkivyskupijos bendruomene. Šv. Mišias koncelebravo vyskupo augziliaras Arūnas Poniškaitis, apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi, kunigai. Drauge meldėsi Vilniaus arkivyskupijos parapijų ir vienuolių atstovai.

Vilniaus arkivyskupas pamoksle kalbėjo: „Vis dėlto tikėjimo kelionė nesibaigia su Tikėjimo metų pabaiga. Esame skatinami toliau ugdyti šį santykį su Jėzumi. Būti su Jėzumi – tai gyventi gyvenimo Valdovo akivaizdoje, nuolat savęs klausiti, koks mano ryšys su Jėzumi. Šis santykis, prasidėjęs per Krikštą, turi augti mano gyvenime, mano šeimoje ir mano visuomeninėje veikloje iki pat amžinybės. Šiais metais visose parapijose tikintieji buvo skatinami dažniau adoruoti Švč. Sakramentą. Tai būdas mokytis būti Jėzaus akivaizdoje, kad išėję iš bažnyčios galėtume likti Jo akivaizdoje kasdieniame gyvenime. Mes stengiamės geriau pažinti tikėjimo tiesas tam, kad labiau pamiltume Jėzų Kristų.“

Po pamokslu Vilniaus arkivyskupas parapijų ir vienuolių atstovams įteikė Tikėjimo išpažinimo teksto kopijas ir pakvietė visą susirinkusią bendruomenę drauge iškilingai išpažinti savo tikėjimą. Tikėjimo išpažinimas – tai tikėjimo simbolis, į kurio žodžių prasmę gilintasi visus metus.

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi susirinkusiesiems priminė, kad Tikėjimo metus paskelbė ir pradėjo mūsų šiltais prisimenamas popiežius

Benediktas, o šiuos metus užbaigia popiežius Pranciškus, kuris, arkivyskupo nuomone, yra popiežiaus Benedikto tikėjimo dovana. Nuncijus toliau dalijosi, kad tikėjimas yra santykis su Jėzumi, mūsų prisirišimas prie jo žodžio, jo gyvenimo, tai ėjimas kartu su Jėzumi visą mūsų gyvenimą. Arkivyskupo nuomone, artimiausias „tikėjimui“ žodis yra „pasitikėjimas“: pasitikėti Dievu, nesvarbu ko jis iš mūsų prašytų, nes visa ateina iš Dievo meilės. Tikėjimo metai – tai kvietimas leistis į kasdienį gyvenimą su Jėzumi ir su Bažnyčia, taip pat su vyskupu, kunigais, vienuolėmis, vieniems su kitais. Nuncijus pabrėžė, kad neįmanoma keliauti su Jėzumi, drauge nekeliaujant su Bažnyčia: „Šie Tikėjimo metai mums padėjo augti meile, pasitikėjimu Jėzumi, kuris kiekvieną akimirką mums dovanoja Tėvo meilę, bet taip pat kviečia keliauti su Bažnyčia.“

Vakare Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovėje mišpams ir šv. Mišioms vadovavo vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis, dalyvavo kitų krikščioniškų bendruomenių atstovai. Tikėjimo metais šventovėje pradėta Švč. Sakramento adoracija tapo nuolatinė. Dievo Gailestingumo šventovė ne vienintelė bažnyčia Vilniuje, kurioje meldžiamasi visą parą. Jau dešimtus metus nuolatinė adoracija vyksta Šv. Jono brolių vienuolyno Išganytojo bažnyčios koplytėlėje Antakalnyje.

Kauno arkivyskupijoje

Lapkričio 24 d. sekmadienio popietę arkivyskupijos bendruomenės atstovai, gausiai susirinkę Kauno arkikatedroje bazilikoje, šventė Kristaus Visatos Valdovo iškilmės Eucharistiją ir drauge su visuotine Bažnyčia užbaigė Tikėjimo metus. Susirinkusi bendruomenė dėkojo Dievui už tikėjimo dovaną, išreikšdama ir savo atsakomybę liudyti tikėjimą gyvenime. Šios Eucharistijos pabaiigoje, prieš visų jos dalyvių palaiminimą, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ ėteikė *Credo* simbolius parapijų, bažnytinių institucijų ir bendruomenių, vienuolinių kongregacijų, katalikiškųjų mokyklų atstovams kaip siuntimo visomis pastangomis išpažinti ir liudyti tikėjimą ženklą. Šia Eucharistija buvo vainikuotas ir šiemet minimas arkikatedros 600 metų jubiliejus – jam buvo skirtos giedamos *Missa pro annis sescentis Archicathedrae Basilicae Kaunensis*, kurias šiai progai sukūrė kompozitorius Gintaras Samsonas, o atliko Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos vaikų ir jaunimo chorai, kamerinis choras „Aidija“, Lietuvos kamerinis orkestras, Jūratė Bundzaitė (vargonai), dirigavo Romualdas Gražinis.

Kauno arkivyskupo vadovaujami daugiau kaip penkiasdešimt arkivyskupijos kunigų, atlikę sekmadieninę tarnystę savo parapijose, lapkričio 24-ąją atėjo prie Didžiojo altoriaus arkikatedroje koncelebruoti iškilmingos Eucharistijos. Ją pradėdamas ganytojas sveikino visus dalyvius ir ragino melstis, kad visa, ką pasiekė dvasiniame gyvenime ir kokių malonių patyrė per Tikėjimo metus, būtų pasirengę liudyti savo darbo, studijų, šeimų aplinkoje. „Šiandien mes panašiai kreipiamės į Jėzų Kristų ir sakome: „Viešpatie, tu esi mūsų Karalius! Mes esame Tavo krauju išgelbėti.“ Kas yra tasai, kurį mes priimame kaip Visatos Valdovą? Apaštalas Paulius apie jį rašo: „Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos kūrinijos pirmgimis, nes jame sukurta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima, ar sostai, ar viešpatystės, ar kunigaikštystės, ar valdžios, – visa sukurta per jį ir jam“ (*Kol 1, 15–16*). Evangelijoje pagal Joną skaitome: „Visa per jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę. Jame buvo gyvybė, ir ta gyvybė buvo žmonių šviesa“ (*Jn 1, 3–4*). Taigi Jėzus Kristus yra ne tik Visatos, bet ir mūsų Valdovas ir Šviesa mūsų keliams. Per jį ne tik visa sukurta, bet jis paaukavo savo gyvybę, kad laimėtų mūsų meilę ir galėtume kreiptis į Dievą, sakydami: *Abba – Tėve*“, – sakė arkivyskupas.

tarpininkę, primindamas, kad stebuklingu laikomas Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos paveikslas yra tik pagalba kiekvienam mintis kelti vis labiau į Dievą. Homilijoje kunigas visus kvietė atkreipti dėmesį į šių metų Aušros Vartų atlaidų temą, kuri yra sukoncentruota į tris žodžius: malonė, gailestingumas ir ramybė. Būtent šiuose žodžiuose Švč. Mergelė Marija atsiskleidžia kaip ta, kuri mus kreipia malonės, gailestingumo ir ramybės keliu eiti kartu su Viešpačiu.

Eucharistijoje dalyvavo Šventojo Sosto Valstybės sekretoriato tarnautojas mons. Visvaldas Kulbokas, gausus kolegijos kunigų studentų būrys, Šventosios Šeimos seserys. Kartu meldėsi Lietuvos Respublikos ambasadorius Italijos Respublikoje dr. Petras Zapolskas su žmona, Lietuvos Respublikos ambasadorė prie Šventojo Sosto dr. Irena Vaišvilaitė, Vatikano radijo lietuvių programos darbuotojai, būrelis Romos lietuvių.

-klb-

Vysk. A. Vaičiaus mirties 5-osios metinės

Lapkričio 19-osios vakarą Akmenės Šv. Onos bažnyčioje aukotos šv. Mišios už ilgametį Telšių vyskupijos ganytoją vyskupą Antaną Vaičių (1926–2008), minint penktąsias jo mirties metines. Šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo Akmenės dekanato kunigai ir Lauko Sodos, kur, tuomet dar kunigas, trejus metus klebonu dirbo vysk. A. Vaičius, klebonas. Akmenėje vyskupas A. Vaičius klebonavo 1965–1973 m. Telšių vyskupas J. Boruta SJ sakydamas pamokslą pamaldų dalyviams priminė tuometinio kun. A. Vaičiaus biografijos faktus ir kiek pastangų jis įdėjo remontuodamas bažnyčią ir ypač statydamas gyvąją Bažnyčią tikinčiųjų širdyse. Primindamas istoriją Telšių vyskupas J. Boruta SJ išryškino šių dienų skaudulius, susijusius su šeimos padėtimi šių dienų visuomenėje, kritine demografinė padėtimi. Jis savo teiginius pailiustravo faktais – štai 1850 m. Žemaičių vyskupas Motiejus

Valančius Akmenės parapijoje suteikė Sutvirtinimo sakramentą 3141 asmeniui, kun. A. Vaičiaus klebonavimo laikotarpiu pirmąją Komuniją kasmet priimdavo po 600 vaikų, o dabar Akmenėje ir kitose parapijose sakramentams parengiama tik viena kita dešimtis jaunimo. Telšių ganytojas ragino visus melstis už šeimas, nes be šeimų neturi ateities nei valstybė, nei Bažnyčia.

Po šv. Mišių visi pamaldų dalyviai dar kartą pasimeldė už šviesaus atminimo ilgametį Telšių vyskupą A. Vaičių, po to vyko prisiminimų vakaras.

-kasab-

Atidaryta paroda

Gruodžio 5 d. popietę Lietuvos nacionaliniame muziejuje iškilmingai atidaryta paroda „Žemaičių Krikšto ženklai“. Tai jau antroji paroda šiais metais, skirta Žemaičių Krikšto 600 sukakčiai paminėti. Parodos atidaryme dalyvavo Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė, Telšių vyskupas J. Boruta SJ, jo augziliaras ir generalvikaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, LR Vyriausybės atstovas Julius Ratkus, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kan. Viktoras Ačas, kiti šios seminarijos vadovai bei visi klierikai, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius mons. Žydrūnas Vabuolas, Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius kun. Kęstutis Smilgevičius ir kiti sekretoriato darbuotojai, Telšių miesto ir savivaldybės administracijos direktorius Saulius Urbonas, LKMA pirmininkas prof. Paulius Subačius, istorikas prof. Vytautas Ališauskas ir kiti iškilūs svečiai, mokslininkai bei muziejininkai.

Pradžioje visus atvykusius į parodą pasveikino Vilniaus arkikatedros bazilikos tradicinio giedojimo ansamblis „Ūla“, giedodamas giesmę iš „Žemaičių Kalvarijos Kalnų“. Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė pasidžiaugė, kad parodoje eksponuojamas senasis Žemaitijos bažnyčiose ir bažnytėlėse išsaugotas bažnytinis

„Šiandien užbaigiame švęsti Tikėjimo metus, skirtus padėkoti už Krikšto malonę ir pilniau atsiliepti į Jėzaus meilę. Ši paskutinė Tikėjimo metų diena tebūnie mūsų visų – dvasininkų, vienuolių ir pasauliečių – sąžinės sąskaitos diena, tarsi mūsų „vidinis auditas“, kurio metu galėtume susiorientuoti, ką pasiekėme ir ko dar reikia mūsų meilės pilnatvei“, – ragino ganytojas savo homilijoje.

Svarbiausia, kaip sakyta homilijoje, mąstyti, ar, patiriant per tuos metus daug palaimingų progų auginti tikėjimą didelėse šventėse (pvz., Šilinėse, Lietuvos jaunimo dienoje), kartu augo ir asmenišką ryšį su Jėzumi. Pasak ganytojo, tikėjimo augimas neatskiriamas nuo Atgailos sakramento, neįmanoma jo auginti be Bažnyčios bendruomenės ir be meilės žmonėms. „Tikėjimo kelionėje yra labai svarbi meilė. Jei nėra meilės, nėra ir tikėjimo. Šiandienėje Lietuvoje gąsdina ne prasti ekonominiai rodikliai, bet labiausiai kelia nerimą tarpusavio meilės, atlaidumo ir pagarbos vieni kitiems trūkumas“, – sakė ganytojas, atkreipdamas dėmesį, jog tikėjimo ir meilės lopšys pirmiausia yra šeima, todėl ją reikia labai branginti ir ginti. Kaip tik todėl Lietuvos vyskupų kvietimu 2014-ieji bus minimi kaip Šeimos metai, o jie pradėdami pirmąjį advento sekmadienį.

Visuotinėje šv. Mišių maldoje, be kitų maldavimų už Šventąjį Tėvą Pranciškų, vyskupus, kunigus, visus Tikėjimo metus užbaigiančius Bažnyčios narius, Viešpaties prašyta apkabinti ir Lietuvos šeimas, atverti joms savo ramybės ir pasitikėjimo šaltinį.

Liturgijos pabaigoje bendruomenių atstovams buvo įteikti *Credo* simboliai. Pasak juos įteikusių arkivyskupo, tai simboliniai tikėjimo ženklai ir siuntimas tikėjimo šviesą nešti į savo šeimų židinius, darbo, studijų bendruomenes, į tolimiausias ir labiausiai užmirštas arkivyskupijos vietas ir širdis. Ši misija skirta ne tik vyskupams, kunigams. Ją turi atlikti kiekvienas, kuris yra asmeniškai patyręs Dievo meilę. Krikščionis – tai tas, kuris dalijasi Dievo dovanomis, o tikėjimas ir yra pati didžiausia Dievo dovana.

Iškilminga baigiamąja giesme užbaigę pamaldas atlikėjai buvo pasveikinti plojimais. Jiems bei LR kultūros ministerijai ir Nacionalinei filharmonijai užbaigdamas Mišias padėjo ir Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius.

Šiaulių vyskupijoje

Lapkričio 24 d. Šiaulių vyskupijoje Tikėjimo metų uždarymo šventė prasidėjo šv. Mišiomis, vėliau tęsėsi Pastoracijos centre. Šv. Mišias katedroje aukėjo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Per pamokslą ganytojas didžiausią dėmesį skyrė Kristaus Karaliaus – Visatos Valdovo iškilimams. Kristaus Karaliaus įvaizdį vyskupas pristatė pradėdamas nuo kryžiaus. Visatos Valdovas žvelgia nuo kryžiaus liudydamas, kad „nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti“. Matydamas nuo kryžiaus viso pasaulio žmones, Kristus ateina gelbėti ir suteikti džiaugsmo. Klausydami pasaulio, dažnai nutolstame nuo meilės dvasios ir kiekvieną kartą, darydami nuodėmę, vėl kalame Jėzų prie kryžiaus. Tačiau užtenka gailėtis ir tuoj pat sulaukiame gailėstingosios Kristaus meilės. Istorijoje yra buvę daug bandymų sukurti rojų be Dievo. Tačiau tai neįmanoma, nes rojus yra buvimas su Viešpačiu. Amžinybė – vieta, kur matysime Dievą veidas į veidą. „Tikėjimo metais žvelgėme į Viešpaties veidą gilindamiesi į tikėjimo tiesas“, – sakė Šiaulių vyskupas primindamas ryškiausius džiaugsmą teikiančius Tikėjimo metų įvykius Šiaulių vyskupijoje. Atstovams iš visų vyskupijos parapijų vyskupas iškilmingai įteikė įrėmintą Tikėjimo išpažinimą, kad Tikėjimo metais sustiprintas ir atnaujintas tikėjimas dar labiau plitų ir tvirtėtų.

Pastoracijos centre Tikėjimo metų uždarymo šventę tęsė meninė programa „Tavo veido, Viešpatie, aš ieškau“. Muzika, žodžiu, vaizdu ieškota Viešpaties veido bei jo apraiškų šiandienos gyvenime. Pradžioje ištraukas iš t. Stanislovo knygos „Atsidūsėjimai“ skaitė Šiaulių dramos teatro režisierė Regina Steponavičiūtė. Grojo Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijos akordeonistai, vadovaujami Marytės Markevičienės. Renginį vedusi Šiaulių vyskupijos katechetikos centro vadovė Danutė Kratukienė kvietė pagalvoti apie šią dieną, prisiminti Viešpaties raginimą ieškoti jo veido ir vieną dieną pamatyti jį šalia esančio žmogaus veide. Šias mintis lydėjo žvakių šviesa, tyli muzika, skaidrėse besikeičiantys vaizdai ir žodžiai. Grojo Šv. Cecilijos ansamblis, vadovaujamas Rolandos Kalakauskienės.

Juliaus Janonio gimnazijos mokinė Agnė papasakojo apie piligriminę kelionę pėsčiomis iš Kryžių kalno į Gvadelupę. Kelionė vasarą, per karščius, patiriant įvairių kelionės sunkumų nebuvo lengva, tačiau „sunkiausia buvo ne fizinis krūvis, bet tikėjimo išbandymas: kiek dėl tikėjimo galime eiti toliau?“ – sakė gimnazistė.

Tikėjimo metų uždarymo šventę užbaigė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Jis pasakė baigiamąjį žodį ir pakvietė kartu sugiedoti giesmę. Išeinant iš salės buvo dalijami „magnifikardinai“. Vyskupas paaiškino, kad magnifikardinai yra išrasti Šiaulių vyskupijoje. Žodis „magnifikardinas“ sudarytas iš dviejų lotyniškų žodžių: *Magnificat*, tai Marijos džiaugsmo giesmė, ir *cordis*, kuris reiškia „širdis“. „Taigi, kasdien giedodami padėkos giesmę su Marija, turėsime sveiką širdį“, – sakė vyskupas. Magnifikardinai buvo dalijami su naudojimo instrukcijomis.

Panevėžio vyskupijoje

Šeštadienio, lapkričio 23-iosios, rytą beveik visų Panevėžio vyskupijos parapijų atstovai susirinko Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros parapijoje į Tikėjimo metų pabaigos šventę „Tavo Žodis – šviesa mano takui“. Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje vyko dvi konferencijos, K. Paltaroko gimnazijoje – agapė, darbas grupėse, praktinis Šventojo Rašto skaitymas, gimnazijoje ir parapijos salėje – darbo grupėse pristatymas bei apibendrinimas ir iškilmingos šv. Mišios Panevėžio katedroje. Gausiai susirinkusius tikinčiuosius pasveikino Panevėžio vyskupas Lionginas Virbalas SJ džiaugdamsis, kad žmonės trokšta pažinti Dievo žodį. Ganytojas pacitavo popiežiaus Benedikto XVI žodžius, kuriuos jis pasakė skelbdamas Tikėjimo metus: „Šiuolaikiniam pasauliui reikia įtikinamo liudijimo žmonių, kurių protas ir širdis apšviesti Šv. Rašto – Dievo žodžio.“ Vyskupas paragino dalyvius skaityti Šv. Raštą susirinkus parapijose į grupes.

Pirmąją konferenciją „Dievo žodis – skaityti ir/ar suprasti“ vedė kun. Algirdas Akelaitis. Prelegentas, primindamas du skaitymo būdus – mokslinį ir literatūrinį, kalbėjo apie Šventraštį kaip apie pasakojimą. Moksliniai veikalai nori įrodyti tiesą ir sako „taip yra“, o grožinė literatūra kviečia ne priimti, bet eiti ir patirti tiesą. Būdami su kūrinių veikėjais, persikėlę į jų pasaulį, mes grįžtame iš jo perkeisti. Patirtis mus labiausiai praturtina – mes patiriame tikrovę ir tai mus su kaupu pripildo. Dievą šv. Mišių metu patiriame ir priimdami Eucharistiją, ir girdėdami skaitomą Šv. Raštą: pirmuoju būdu Jėzus įeina į mūsų kūną, antruoju – į mūsų širdį. Konferencijos pabaigoje kun. A. Akelaitis atsakė į keletą užduotų klausimų.

Antrąją konferenciją „Šventojo Rašto studijos parapijose grupelėje“ vedęs kun. dr. Gediminas Jankūnas pristatė būdą, kaip skaityti Šv. Raštą, pagal kurį

menas: monstrancijos, relikvijoriai, bažnytiniai paveiksai, bažnytinės procesijų vėliavos, liaudies grafikos darbai, tapyba, tekstilė, nešiojamieji altorėliai, krikštyklos, kitos bažnyčių interjero išlikusios, išsaugotos detalės. Pasak direktorės, visas šis neįkainojamas turtas, pasiekęs mus iš XVII, XVIII, XIX ir XX a. pradžios, ateityje turėtų susilaukti mokslininkų, menotyrininkų dėmesio.

Susirinkusiuosius taip pat pasveikino ir savo įžvalgomis dalijosi Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Telšių ganytojas pabrėžė, jog šis sakraliojo meno palikimas pirmiausia kalba apie paprastų žmonių – žemaičių gilų tikėjimą. Jie pažino krikščionybę skaitydami vyskupo M. Valančiaus maldaknyges bei „Žyvas šventųjų“. Paprasti žmonės siuvo ir siuvinėjo bažnytines vėliavas, audė uždangalus altoriams, drožė šventųjų statulėles, darė kryžius ir kryželius, piešė, kūrė grafikos darbus. Daug tokios kūrybos egzempliorių į parodą yra atgabenta iš Kretingos ir jos apylinkių. Šie darbai liudija apie žemaičių krikščioniškumą, katalikiškumą ir tautiškumą.

Po sveikinimo žodžio atminimo dovanėles Telšių vyskupui įteikė ir už glaudų bendradarbiavimą rengiant abi parodas dėkojo Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė B. Kulnytė. Direktorei padėkos žodį tarė ir dideliu nuveiktu darbu pasidžiaugė bei atminimo ženklus įteikė Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Po įžangos, skambant „Ūlos“ atliekamoms adventinėms giesmėms, visi atvykusieji apžiūrėjo parodą, turėjo galimybę pabendrauti tarpusavyje prie arbatos puodelio.

-kasab-

Pašventintas paminklas

Lapkričio 22 d. Žemaičių Kalvarijos miestelyje šalia Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos, prie Žemaičių Kalvarijos parapijos namų, buvo atidengtas ir pašventintas vyskupo Motiejaus Valančiaus biustas (skulptorius Jonas Jagėla), taip pat atidarytas įrengtas skveras.

Didelis būrys garbių svečių, politikų, visuomenės veikėjų, Žemaičių vyskupo M. Valančiaus giminės atstovų bei Žemaičių Kalvarijos bendruomenės narių pirmiausia rinkosi į šv. Mišias Žemaičių Kalvarijos bazilikoje. Šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo jo pagalbininkas vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. Jonas Ačas, Telšių kunigų seminarijos prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas, iš Žemaičių Kalvarijos kilęs mons. jubil. Vytautas Steponas Brazdeikis, Telšių vyskupijos licėjaus direktorius kun. Tomas Žlibinas.

Sakydamas pamokslą Telšių vyskupas J. Boruta SJ kalbėjo apie M. Valančiaus glaudžias sąsajas su Žemaičių Kalvarija. Jis priminė, jog čia 250 metų veikė dominikonų vienuolynas, įsteigęs mokyklą, vėliau tapusią Vilniaus universitetui pavaldžia gimnazija. Šioje mokykloje penkerius metus (1816–1821 m.) mokėsi būsimo kunigas, vėliau vyskupas, rašytojas, vertėjas, lietuvių tautos blaivintojas, knygnešystės sąjūdžio įkūrėjas ir rėmėjas, slaptų lietuviškų, daraktorių mokyklų kūrėjas ir šio judėjimo skatintojas Motiejus Valančius. Jo seneliai gyveno Žemaičių Kalvarijos parapijoje, o jų ir M. Valančiaus dėdžių bei tetų žemiškieji palaikai ir šiandien ilsisi senosiose Žemaičių Kalvarijos kapinėse.

Po šv. Mišių šventės dalyviai susirinko prie Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos, kur iškilmingai buvo perkirpta juostelė. Paminklą ir patį skverą pašventino Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Po pašventinimo projektą „Motiejus Valančius ir Žemaičių Kalvarija“ pristatė ir apie jo įgyvendinimą kalbėjo Žemaičių Kalvarijos bendruomenės „Gardai“ pirmininkas mokytojas Bronius Kleinauskas. Sveikinimo žodį šio įvykio proga tarė vienas iš pagrindinių projekto įgyvendinimo rėmėjų LR Seimo narys Jurgis Razma, taip pat didelį indėlį įnešęs Plungės miesto ir rajono meras Albinas Klimas, Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos direktorius Zenonas Gar-

kas savaitę besirenkanti grupelė skaito ateinančio sekmadienio Evangeliją ir aptaria šiuos klausimus: kokia pagrindinė teksto mintis arba tema? Ko nesuprantu? Kokie tarpusavio ryšiai pastebimi? Kas man šioje Evangelijos vietoje patiko arba su kuo nesutinku? Kaip aš asmeniškai ir kaip mes kaip bendruomenė galime į tai atsiliiepti? Kun. Gediminas dar kartą pakvietė tikinčiuosius skaityti Šv. Raštą savo parapijose ir padrašino: mat po mėnesio ar dviejų Panevėžyje ir Utenoje numatoma organizuoti Šv. Rašto konferenciją.

Šventės dalyviai K. Paltaroko gimnazijoje pasistiprinę skirstėsi į grupes po 30 žmonių skaityti ir aptarti Lk 24, 13–25 teksto apie Emauso mokinius pagal konferencijoje girdėtus klausimus. Grupelėms vadovavo kunigai ir Panevėžio sielovados centro darbuotojai. Vėliau K. Paltaroko gimnazijoje ir katedros parapijos salėje atstovai pristatė darbo grupelėse rezultatus.

15 val. Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje švęsta Eucharistija. Nemažai parapijų ir bendruomenių atsivežė savo vėliavas. Šv. Mišių aukai vadovavo Panevėžio vyskupas ordinaras Lionginas Virbalas SJ, drauge meldėsi vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, bene 20 kunigų ir klierikai. Vyskupas kvietė pavesti Dievui žmones, kurie nukentėjo nelaimėje Rygoje, ir viską, ką kiekvienas turi savo širdyje. Giedojimui šv. Mišiose vadovavo Panevėžio katedros vargonininkas Antanas Šauklys. Per pamokslą vysk. Lionginas Virbalas SJ, primindamas popiežiaus emerito Benedikto XVI išvalgas ir popiežiaus Pranciškaus pirmąją encikliką *Lumen fidei*, sakė, kad tikėjimas nėra paprasčiausias pritarimas tiesų, dogmų visumai, sąrašui, kuris galėtų numalšinti žmogaus troškimą, priešingai – tikėjimas nukreipia žmogų link Dievo, o Dievas juk begalinis ir visuomet naujas, todėl kiekvienas krikščionis kartu yra tas, kuris jau rado Dievą, ir tas, kuris niekuomet nepaliauja ieškojęs. Kaip tik tai daro Bažnyčia: dega atvira ateičiai viltimi visai žmonijai. Ateinančius metus Lietuvos vyskupai paskelbė Šeimos metais, tad Panevėžio vyskupas kvietė nešti tikėjimą į savo šeimas, bendruomenes, parapijas, būti Dievo Žodžio liudytojais ir skelbėjais.

Mišių pabaigoje dešimties Panevėžio vyskupijos dekanatų parapijų ir bendruomenių atstovams įteiktas Tikėjimo išpažinimas ir palinkėta, kad tie Tikėjimo išpažinimo žodžiai taptų vartais į gyvenimo su Dievu tikrovę, kasdieniu pokalbiu maldoje, įsiklausymu į Dievo žodį. Šventė užbaigta vyskupų suteiktu palaiminimu tikintiesiems ir himnu Kristui, Visatos Valdovui.

Vilkaviškio vyskupijoje

Kartu su visu katalikišku pasauliu lapkričio 24 d., švenčiant Kristaus Karaliaus iškilme, Vilkaviškio vyskupijos katedroje buvo iškilmingai užbaigti Tikėjimo metai. Iškilmė prasidėjo sekmadienio popietę Vilkaviškio katedroje dalyvaujant vyskupijos ganytojui Rimantui Norvilai, vyskupams emeritams Juozui Žemaičiui MIC bei Juozui Preikšui, gausiam būriui įvairiose vyskupijos parapijose dirbančių kunigų, seserų vienuolių, katalikiškų organizacijų, judėjimų bei sąjūdžių atstovams bei gausiai savas parapijas atstovavusiems tikintiesiems.

Pradžioje visi klausėsi kun. Kęstučio Briliaus MIC katechezės. Kunigas savo kalbą skyrė pasitikėjimo ir tikėjimo tikrovei išryškinti, akcentuodamas, kad jei žmogus geba pasitikėti kitu žmogumi, jis geba bei drįsta pasitikėti ir Dievu. Reikia kantrybės ir ištvermės, kad žmogus liktų ištikimas Dievui.

Vėliau susirinkusieji išgirdo du liudijimus, kokių dvasinių vaisių atnešė Tikėjimo metais liejama Dievo malonė. Mokytoja Sandra Kratavičiūtė pabrėžė, kad Tikėjimo metai dar kartą leido naujai peržvelgti tai, su kuo kartais apsipranta-

ma manant, kad tikėjimas yra mūsų pačių veikla. Tačiau be Dievo jis nėra įmanomas. Tikėjimas – laimė, nes Dievo mylimas, jo rūpestį ir priėmimą patiriantis žmogus yra laimingas ir išgyvena prasmingas gyvenimo akimirkas. Evelina Lavrinovičiūtė MVS pasidalijo labai konkrečiais pavyzdžiais iš Tikėjimo metais seserų organizuotos piligriminės kelionės į Romą, kuomet Dievas, norėdamas pasirūpinti atskiru žmogumi, visai grupei „dovanoja“ tam tikrą organizacinių planų laikiną žlugimą. Sesuo vienuolė paliudijo, kad Dievas asmeniškai mato atskirą žmogų ir žino jo rūpestį bei baimę.

Vėliau iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo vyskupas Rimantas Norvila. Mišių pradžioje ganytojas visus pasveikino ir pasidžiaugė itin gausiai susirinkusiais padėkoti Dievui už tikėjimo dovaną ir Tikėjimo metus.

Homilijoje ganytojas glaustai ir išsamiai priminė tikėjimo esmę remdamasis Bažnyčios mokytojų šventojo Tomo Akviniečio bei šventojo Augustino mintimis apie tikėjimą. Ganytojas ragino puoselėti nuolatinį ryšį su Dievu, kuriam rūpi žmogaus ir dvasinis, ir žemiškasis gyvenimas. „Yra daugybė priemonių ir būdų, kuriais galime ieškoti atsakymų į su tikėjimu susijusius klausimus. Ieškokime atsakymų, nepalikime savęs nežinioje“, – užbaigė homiliją vyskupas Rimantas Norvila.

Prieš baigiamąjį palaiminimą Vilkaviškio parapijos atstovai pasveikino Panevėžio vyskupą emeritą Juozą Preikšą, kuris praeityje gražiai darbavosi Vilkaviškio parapijoje. Ganytojui linkėjo sveikatos, tvirtybės ir priminė, kad jis yra išlikęs čia gyvenančių žmonių širdyse kaip mylintis ir save kitiems dovanojantis asmuo.

Po palaiminimo vyskupas ordinaras visų parapijų, organizacijų, katalikiškųjų institucijų, vienuolių, judėjimų bei katalikiškųjų mokyklų atstovams įteikė puošnų įrėmintą Tikėjimo simbolį – *Credo* maldą bei žurnalo „Artuma“ ir Vatikano radijo lietuvių programos redakcijos parengtus ir išleistus Tikėjimo simbolio formuluočių komentarus „*Credo. O ką mes tikime?*“. Pabaigoje ganytojas dar kartą padėkojo visiems už maldos bendrystę ir ypač pasidžiaugė šv. Mišiose darniai giedojusiu Vilkaviškio dekanato parapijų jungtiniu choru.

Telšių vyskupijoje

Lapkričio 24 d. Telšių vyskupijoje buvo iškilmingai švenčiama Kristaus Karaliaus iškilmė ir užbaigti Tikėjimo metai. Visose vyskupijos parapijose tikintieji meldėsi, dalyvavo šv. Mišiose, dar kartą atnaujino savo tikėjimą ir Krikšto pažadus, adoravo Švč. Sakramentą, ėjo paskui Kristų eucharistinėse procesijose.

Telšių vyskupijos parapijų atstovai tą dieną rinkosi į Telšių vyskupijos katedrą, kur 12 val. vyko iškilmingos Tikėjimo metų užbaigimo pamaldos. Šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo jo pagalbininkas vyskupas L. Vodopjanovas OFM, Telšių vyskupijos kurijos kancleris kan. Remigijus Saunorius, Telšių vyskupo sekretorius kun. Haroldas Šneideraitis, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kan. Viktoras Ačas, prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas, dvasios tėvas kun. Saulius Tomošaitis. Šv. Mišių metu giedojo Telšių katedros didysis sumos choras, vadovaujamas vargonininkės Dalios Pleškienės.

Šv. Mišių pradžioje Telšių ganytojas J. Boruta SJ visus pasveikino ir priminė, kurie renginiai ir dvasinio ugdymo programa buvo įgyvendinta Telšių vyskupijoje per šiuos Tikėjimo ir Žemaičių Krikšto 600 metų jubiliejinius metus. Vyskupas pasidžiaugė šių metų vaisiais ir kvietė tikinčiuosius dėkoti Kristui Karaliui

benčius, Žemaičių Kalvarijos seniūnas Liudas Gričius, Telšių vyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas L. Vodopjanovas, kiti atvykę svečiai. Renginio pabaigoje visiems prisidėjusiems prie projekto įgyvendinimo buvo įteikti padėkos raštai ir atminimo dovanėlės. Dėkota Žemaičių Kalvarijos bendruomenei „Gardai“, Seniūnijai, parapijai, vidurinei mokyklai, Kultūros centrai ir daugeliui kitų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie šios idėjos įgyvendinimo. Po šio renginio dauguma šventės dalyvių vyko į Šarnelės kaimą, kur Telšių vyskupas J. Boruta SJ pašventino naujai suremontuotus šios bendruomenės namus.

-kasab-

Paminėtos Kęstaičių bažnyčios gynimo metinės

Lapkričio 26 d. popietę Kęstaičių kaime, buvusios bažnyčios ir Rokitų vienuolyno vietoje, Telšių vyskupas J. Boruta SJ kartu su Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektoriumi kan. Viktoru Aču, vicerektoriumi, Telšių vyskupijos kurijos kancleriu kan. Remigijumi Saunoriumi, prefektu kan. Andriejumi Sabaliausku, dvasios tėvu kun. Sauliumi Tomošaičiu aukojo šv. Mišias, kuriose dalyvavo Telšių kunigų seminarijos klierikai.

Šv. Mišių pradžioje Telšių ganytojas priminė, jog Kęstaičių žemė permirkusi bažnyčios gynėjų, tikėjimo žmonių krauju. Vyskupas kvietė melstis, kad tikėjimo dvasia būtų gyva ir stipri ir šiais laikais, kokia buvo prieš 127 metus savo tikėjimą ir bažnyčią gynusių žemaičių.

Pamokslo metu vyskupas, primindamas Kęstaičiuose stovėjusios bažnyčios gynimo 1886-aisiais istoriją, sakė, kad tikėjimas buvo ginamas praliejant savo kraują ir po septynerių metų, kai 1893 m. buvo ginama katalikų bažnyčia Kražiuose. Šiomet nuo tų įvykių sukanaka 120 metų.

Po šv. Mišių Telšių vyskupas pasidžiaugė šioje šventoje žemaičiams vietoje

didėjančiu kryžių miškeliu. Telšių vyskupijos parapijos, atsiliepusios į ganytojo kvietimą, taip pat įvairios organizacijos ir pavieniai žmonės čia stato kryžius ir koplytstulpius. Šiuo metu Kęstaičiuose jau pastatyta daugiau nei 40 kryžių. Ypač nemažai jų išdygo praėjusiais Tikėjimo ir Žemaičių Krikšto 600 metų jubiliejaus metais. Vyskupas linkėjo seminaristams užsidegti meile Dievui ir Bažnyčiai ir puoselėti tikėjimo kankinių atminimą, kad jų pavyzdžiu būtų drąsūs ginti savąjį tikėjimą.

Ši, Telšių rajone, Gadūnavo seniūnijoje, Alsėdžių parapijoje, esanti tikėjimo gynėjų krauju aplaistyta žemė sovietmečiu buvo paversta tankodromu, tačiau žmonių atmintyje ji išliko kaip vieta, kur stovėjo bažnyčia.

-kasab-

Atsinaujinimo savaitgalis Telšiuose

Lapkričio 29–30 d., naujųjų liturginių – bažnytinių metų išvakarėse, Telšiuose surengtas tradicinis krikščioniško atsinaujinimo savaitgalis „Eikite ir skelbkite“. Pagrindiniai renginiai vyko Telšių „Džiugo“ gimnazijoje. Iš visos Telšių vyskupijos atvyko apie 300 jaunų žmonių. Jie dalyvavo puikioje dvasinio atsinaujinimo programoje, parengtoje Telšių vyskupijos jaunimo centro, vadovaujamo kun. Viktoro Daujočio. Jaunimas klausėsi jam skirtos katechezės, dalyvavo sutaikinimo pamaldose, turėjo galimybę atlikti asmeninę išpažintį, taip pat džiugiai bendravo diskotekoje, kurią vedė Remigijus Jucevičius – šiuolaikinės krikščioniškos muzikos festivalio „Sielos“ organizatorius.

Antrąją atsinaujinimo dieną jaunimas susirinkęs kartu šlovino Viešpatį, klausėsi mokymo, jiems buvo suorganizuoti praktiniai užsiėmimai grupėse, po pietų dalyvavo Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos vedamoje konferencijoje „Tikėjimo metas užbaigus“. Paskui jaunuoliai Telšių Žemaitės dramos teatre žiūrėjo choreografės Inos Levickienės ir režisierės Laimutės Pacevičienės režisuotą

už praėjusius metus ir melsti palaimos ateinantiems metams, kuriuos Lietuvos vyskupai paskelbė Šeimos metais, kad jie būtų ne mažiau dvasiškai vaisingi.

Po Evangelijos Telšių vyskupo sekretorius kun. Haroldas Šneideraitis susirinkusiesiems perskaitė Telšių vyskupų kreipimąsi. Jame, be kita ko, sakoma: „Tikėjimo metai ne vienam buvo gera proga dar kartą suvokti, kad neretai savaime suprantamu laikomas dalykas užsimiršta, nublunka, tampa nominaliu ir lengvai pakeičiamu į kitus dalykus. Kaip nuvysta nelaištoma gėlė, taip sunyksta ir tikėjimas, užmiršus, kad jis – tai santykis tarp Dievo ir žmogaus, o šio santykio gyvumas liudija apie vertę, kurią žmogus šiam santykiui teikia.“

Po šv. Mišių vyko Švč. Sakramento adoracija, tikintieji dalyvavo Eucharistinėje procesijoje. Vyskupui palaiminus visus Švč. Sakramentu, Telšių vyskupijos parapijų atstovams abu Telšių vyskupai įteikė Tikėjimo metų atminimo paveikslus. Atsisveikindamas su tikinčiaisais Telšių vyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM visiems palinkėjo nenustoti gilinti savojo tikėjimo, nes Tikėjimo metams pasibaigus nesibaigia ir negali baigtis tikėjimas ir gyvenimas tikėjimu.

Kaišiadorių vyskupijoje

Per Kristaus Karaliaus iškilnę Kaišiadorių katedroje į vyskupo Jono Ivanausko celebruotas šv. Mišias Tikėjimo metų užbaigimo proga susirinko gausus būrys tikinčiųjų, jose dalyvavo atstovai iš visų vyskupijos parapijų. Jiems buvo įteiktas meniškai apipavidalintas *Tikėjimo išpažinimas*.

Pasibaigus Tikėjimo metams, yra gera paskata pažvelgti bent į svarbesnius įvykius, patyrimus, išgyventus šioje kelionėje tikėjimo bendruomenėse. Nors pastaraisiais metais Kaišiadorių vyskupija ko ne labiausiai pajuto demografines permainas Lietuvoje, mat kaimiškoje vyskupijoje labai pastebimai sumažėjo gyventojų, vis dėlto Tikėjimo metų įkvėpta veikla – renginiai paliko pėdsakus.

Tikėjimo metai, Kaišiadorių vyskupijoje prasidėję šiai progai skirtomis iškilmingomis pamaldomis vyskupijos katedroje, vadovaujant ganytojui, vėliau išsišakojo įvairiomis formomis. Pastebimiausi Tikėjimo metų įvykiai, palietę daugumą vyskupijos tikinčiųjų, buvo Kaune švęstos Lietuvos jaunimo dienos ir Žolinės atlidai svarbiausioje vyskupijos piligrimystės šventovėje Pivašiūnuose. Jų metu buvo paminėta Pivašiūnų Marijos Nuliūdusiųjų Paguodos paveiklo vainikavimo popiežiškėmis karūnomis 25 metų sukaktis. Šios progos ir pasirengimas joms tapo parapijų bendruomenių nariams – jauniems ir seniems – iš naujo apmąstyti tikėjimo dorybę, ja dalytis tarpusavyje, liudyti.

Tikėjimo metas taip pat lydėjo gausūs vyskupijos ganytojo apsilankymai parapijose, kur pamaldose ir asmeninių susitikimų su tikinčiaisais metu skambėdavo kvietimas integruoti tikėjimo patirtį visomis gyvenimo aplinkybėmis, kad ši malonė nepasiliktų nuošaly ar nebūtų juntama tik per šventes. Šiais metais Kaišiadorių vyskupas, savo dekretu įsteigęs Dekanų tarybą ir dekanatų pastoracijos centrus, daug dėmesio skyrė, kad vyskupijoje vykdoma pastoracinė veikla priartėtų prie parapijų bendruomenių – tikinčiųjų; taip pat daug kalbėta apie parapinę katechezę, aptariant šiuos klausimus kunigų susirinkimuose, vizitacijų metu su parapijų aktyvu, katechetais bei rengiant ir tvirtinant naująją instrukciją dėl pasirengimo sakramentams vyskupijoje.

Tikėjimo metais tikintieji aktyviai įsitraukė į 24 valandų Švenčiausiojo Sakramento adoraciją parapijose; žiemos metu adoracija organizuota šildomose

vyskupijos bažnyčiose, daugiau didesniuose miesteliuose, vėliau netgi atokiausiose ir mažiausiose vyskupijos parapijose. Klebonų liudijimu, adoruojančiųjų visose bažnyčiose buvo gausu; tai paskatino, ypač didesnėse parapijose, 24 valandų adoraciją organizuoti periodiškai. Šias metais vyskupijos ganytojas daug dėmesio skyrė Dievo tarno Teofiliaus Matulio šventumo sklandai vyskupijos parapijose ir už jos ribų.

Lapkričio 19 d., baigiant Tikėjimo metus, Kaišiadorių katedroje apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi kartu su Kaišiadorių vyskupu Jonu Ivanasku ir kunigais celebravo iškilmingas padėkos Mišias. Homilijoje nuncijus kalbėjo apie Zachiejaus atsivertimą. Jis sakė, kad pajutęs troškimą pamatyti Jėzų ir būdamas žemo ūgio Zachiejus įsiropščia į medį – atlieka tai, ką gali padaryti daugiausia, ir laukia. Jėzus eidamas pro šalį ir pamatęs Zachiejų pasiprašo į svečius, nes jis jam atvėrė savo širdies duris. Dievas žino apie Zachiejų (hebr. Zachiejus reiškia „Dievas prisimena“). Taigi Dievas jį prisimena, jis prisimena ir mus visus. Kai Jėzus ateina pas Zachiejų į namus, jis nieko neklaustas pradeda pasakoti savo gyvenimą ir suprasedamas, kad gyveno nedorai, pažada atlyginti tiems, kuriuos yra nuskriaudęs. Kai esame Dievo akivaizdoje, susitikę jį, mes pažįstame save. Turime rūpintis šiuo santykiu – galimybe geriau pažinti save, išgirsti atsakymus į kylančius klausimus, kaip kad Zachiejus pažino save Jėzaus akivaizdoje.

Po Mišių nuncijus Sielovados centre vyskupijos kunigams perskaitė pranešimą Tikėjimo metų tema. Jis kalbėjo: „Tikėjimo metai – tai Jėzaus Kristaus metai, metai to, kuris yra mūsų tikėjimo Kūrėjas ir Tobulintojas (plg. *Žyd* 12, 2)“. Nuncijus rėmėsi vyskupo Klausio Hemmerle knyga „Dešimt tezių apie kunigiškąjį gyvenimą“ išskirdamas tris tezes. Pirmoji: daug svarbiau yra tai, ką Kristus veikia manyje, nei tai, ką aš veikiu. Tai yra vienybė su Kristumi. Antroji: daug svarbiau, kad būčiau vienybėje su presbiteriais, nei vienas realizuočiau savo projektus. Gyvybiškai svarbu yra kurti vienybę su savo vyskupu ir su bendrabroliais kunigais. Trečioji: daug svarbiau, kad aš bendradarbiaučiau dvasiškai su kitais, negu trokščiau visa daryti vienas. Viename Kristaus Kūne, Bažnyčioje, yra didžiulė charizmų įvairovė. Kunigas turi mokėti sujungti visas Bažnyčioje esančias charizmas į vieną veikimą, taip praturtindamas Bažnyčią. Todėl nuncijus priminė popiežiaus Benedikto XVI sakytus žodžius susitikime su Romos klebonais, kad kunigai pasauliečius tepriima ne kaip bendradarbius, o kaip bendraatsakinguosius veikloje dėl bendro Bažnyčios gėrio.

-žš, kait, irat, lk, krb, kasab, kgt-

Šeimos metų memorandumo viešas pristatymas

Lapkričio 26 d. Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatare vykusioje spaudos konferencijoje pristatytas „Krikščionių Bažnyčių Lietuvoje memorandumas skelbiant 2014-uosius Šeimos metais“. Spaudos konferencijoje dalyvavo ir memorandumą pasirašę septynių krikščionių Bažnyčių bei bendrijų vadovai, jam pritarimą ir norą pasirašyti pareiškė spaudos konferencijoje nedalyvavę Baptistų sąjungos ir Laisvųjų krikščionių bažnyčios vadovai.

Pristatant memorandumą pirmiausia pabrėžtas šios ekumeninės iniciatyvos išskirtinumas. LVK pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius pasidžiaugė, kad visi Lietuvos krikščionys žvelgia viena kryptimi ir vienodai supranta šeimos vertybes. Ganytojas taip pat atkreipė dėmesį, jog šiandienėje visuomenėje šeimos institucija atakuojama prisidengiant gražiai skambančiais žmogaus teisų ar mažumų teisų lozungais. Tai ypač kelia grėsmę ateities Lietuvos

spektaklį „Aksomo klostėse – epochų šnabždesys“, skirtą Žemaičių Krikšto 600 metų jubiliejui.

Vakare švęstos šv. Mišios Telšių katedroje. Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Pamokslo metu Telšių vyskupijos ganytojas drąsino jaunimą tikėjimo liudijimu būti katechetais tarp savo bendraamžių, ragino krikščioniškai išgyventi adventą, nepasiduodant šių dienų pasaulio madoms.

Gruodžio 1-ąją Telšių vyskupijoje pradėti švęsti naujieji liturginiai – bažnytiniai Šeimos metai. Tą dieną visose Telšių vyskupijos bažnyčiose ir viešose koplyčiose buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios, atidengti Tikėjimo metams atminti paveikslai, tikintieji meldėsi adoruodami Švč. Sakramentą, iškilmingai išpažino savo tikėjimą, parapijos ir jų šeimos paaukotos Švč. Jėzaus Širdžiai.

Telšių katedroje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Koncelebravo Telšių vyskupo sekretorius kun. Haroldas Šneideraitis ir Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas. Šv. Mišiose patarnavo Telšių kunigų seminarijos klierikai, giedojo Telšių katedros didysis sumos choras. Šv. Mišių pradžioje tikintiesiems buvo perkaitas Lietuvos vyskupų laiškas, kuriuo iškilmingai patvirtinama, jog šie liturginiai – bažnytiniai metai yra paskelbti Šeimos metais. Sakydamas pamokslą Telšių ganytojas J. Boruta SJ ragino tikinčiuosius adventą praleisti susikaupus, nesusivilioti šio pasaulio dvasia ir tinkamai pasitikti Kūdikelio Jėzaus atėjimą. Vyskupas pabrėžė, jog Šeimos metais šeimos pakviestos iš naujo apmąstyti savo pašaukimą, atnaujinti tikėjimą ir bendrystės dvasią. Po Mišių vyko Švč. Sakramento adoracija, buvo meldžiamasi Švč. Jėzaus Širdžiai, kalbėtas pasiukojimo aktas, meldžiant, kad Viešpats laimintų naujuosius Šeimos metus.

-kasab-

Klierikų įvilktuvės

Lapkričio 23 d. trys Kauno kunigų seminarijos klierikai buvo įvilkti į kunigišką drabužį – sutaną. Kristaus Karaliaus iškilmės išvakarėse trečiakursiai Raimondas Šnapštys ir Karolis Valskis bei antrakursis Laimonas Mituzas po iškilmingo Eucharistijos šventimo, kuriam vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ, gavo teisę dėvėti sutanas. Teisė dėvėti šį kunigiškosios tarnystės drabužį liudija tai, kad ją dėvintys klierikai yra kandidatai į kunigystę. Eucharistijos šventimo metu pasakytoje homilijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ ragino įvelkamuosius tapti gerais Kristaus Karaliaus kariais. Šioje gražioje šventėje taip pat dalyvavo įvelkamųjų artimieji, draugai, parapijų klebonai, parengiamojo kurso klierikai ir vadovybė. Pasveikinti savo vyskupijos klieriko Laimono atvyko ir Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Įvilktieji klierikai susirinkusiems svečiams parodė trumpą vaidinimą apie Emauso mokinius, kuriam pasirengti padėjo aktorė Inesa Paliulytė. Po vaidinimo ir sveikinimų bendrauta prie vakarienės stalo. -kks-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 18 d. Telšiuose vyko kasmėnesinis Telšių vyskupijos dvasininkų susirinkimas. Jame kartu su kunigais, diakonais dalyvavo ir Telšių kunigų seminarijos klierikai. Tos dienos rytą į Telšių katedrą susirinkusius dvasininkus pasveikino Telšių vyskupas J. Boruta SJ ir visiems priminė, jog lapkričio 18-oji yra diena, kai 1946 m. buvo žiauriai nužudytas antrasis Telšių vyskupijos ganytojas vyskupas kankinys Vincentas Borisevičius. Vyskupas kvietė nunistoti melstis, kad Dievo tarnas vyskupas kankinys V. Borisevičius kuo greičiau būtų iškeltas į altorių garbę. Telšių ganytojas vadovavo Valandų liturgijai – Rytmetinei. Po maldos buvo aptarti svarbūs einamieji Telšių vyskupijos reikalai.

Telšių vyskupas J. Boruta SJ susirinkusiems pristatė naujajį Telšių vyskupijos

kūrėjams – jaunimui. Arkivyskupas išreiškė viltį, kad bendras Lietuvos krikščionių balsas bus pakankamai girdimas.

Evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis, Lietuvos Biblijos draugijos vicepirmininkas, papasakojo, kaip neseniai vykusiame Biblijos draugijos posėdyje spontaniškai kilo mintis paskelbti bendrą Lietuvos krikščionių iniciatyvą – Šeimos metus. Liuteronų vyskupas kalbėjo apie pamatinę šeimos svarbą ne tik mūsų tautai, valstybei, bet ir visai krikščioniškajai Europos civilizacijai. Priminęs svarbių apsisprendimų momentus Lietuvos istorijoje, jis ragino „nenuleisti vertybių kartelės“. Ortodoksų Bažnyčios arkivyskupas Inokentijus sakė, jog krikščioniškų vertybių pagrindu sukurtos Europos visuomenėje pastebima labai pavojingų tendencijų, todėl tokiomis sąlygomis Bažnyčios balsas turi skambėti ypač garsiai: Bažnyčios pareiga liudyti Dievo įsakymų tiesą. Krikščionys gyvenimu turi parodyti savo krikščioniškumą mylėdami Dievą ir žmones. Pasak Evangelinių tikėjimų krikščionių sąjungos vyskupo Rimanto Kupščio, Lietuvos krikščionių iniciatyva ne vienintelė: Europos sekmininkų Bažnyčios taip pat skelbia 2014-uosius Šeimos metais. Bendrijos „Tikėjimo žodis“ vyresnysis pastorius Gabrielius Lukošius akcentavo apsauginį įstatymų vaidmenį ginant tėvų teisę auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus.

Spaudos konferencijoje Bažnyčių vadovai dalijosi bendruomenėse vykdomomis rengimo santuokai ir šeimos stiprinimo bei konsultavimo programomis.

-kl-

Mokslo ir krikščioniškojo tikėjimo sąsajos

Gruodžio 9–10 d. Vilniuje ir Kaune vyko renginiai, kuriuose svarstyta mokslo ir krikščioniškojo tikėjimo sąsajų tema. Jų prelegentas buvo Oksfordo universiteto profesorius, teologas, knygų apie mokslo ir religijos santykį autorius Alisteris McGrathas.

Gruodžio 9 d. Vilniuje, Seimo III rūmų Konferencijų salėje, surengta konferencija „Mokslo ir krikščioniškojo tikėjimo sąsajos“. Renginį pradėjo Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas, maldos invokacija kviesdamas dėkoti Viešpačiui už kūrinių. Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius tarė sveikinimo žodį kaip šią konferenciją organizavusio VDU Katalikų teologijos fakulteto didysis kancleris. Jis pasidžiaugė Seime vykstančios konferencijos simboliniu reikšmingumu, palygindamas tai su savo jaunystės patirtimi sovietmečiu, kai teko savarankiškai ieškoti argumentų atsispirti ateistinei propagandai. Jis pabrėžė, kad Bažnyčia „nėbijo mokslo“ ir anaipol nevengia nagrinėti tikėjimo ir mokslo sąsajų – prieš trejus metus Seime taip pat vyko konferencija panašia tema. Vyskupas Kęstutis Kėvalas išangos žodyje pastebėjo, kad išivyrąja tariamo priešiško tarp mokslo ir religijos paradigma. Jis priminė, jog būtent krikščioniškosios pasaulėžiūros erdvėje mokslas įsitvirtino ir „įgijo pagreitį“ ir ne tik religinė, bet ir mokslinė pasaulėžiūra suponuoja pasaulyje esančią tvarką: mokslinių tyrinėjimų hipotezės yra savotiškas tikėjimo atitikmuo.

Vienas iš konferencijos organizatorių, VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas doc. Benas Ulevičius pristatė pagrindinį konferencijos prelegentą dr. Alisterį McGrathą, pasidžiaugdamas jam Oksfordo universitete suteiktu mokslo ir religijos profesoriaus statusu. Prof. A. McGrathas pirmiausia pasidalijo savo nuo jaunystės išgyventu troškimu tyrinėti nuostabias gamtos paslaptis; tai navedė jį ir į „meilės romaną“ su mokslu – akademines studijas ir molekulinės biofizikos tyrinėjimus, o vėliau nukreipė į teologijos studijas. Anksčiau pats

laikęsis ateistinio požiūrio, esą religijos ir mokslo priešybė neišvengiama, jis teigė įsitikinęs, kad mokslas ir religija gali praturtinti vienas kitą. Beje, religijos ir mokslo priešybės idėjos ypač plėtotos XIX a. pabaigoje, vėliau jomis nekritiškai naudojosi XX a. ateistinių pažiūrų mąstytojai (Bertrandas Russelas). Reikia suvokti, kad mokslas iš esmės nesiekia ir negali atsakyti į prasmės ir vertybės klausimus, kuriuos sprendžia religija. Etikos, religijos ir politikos srityse mokslui dera laikytis neutralumo. A. McGrathas kalbėjo apie pavojus, gresiančius mokslui, jei jį „užgrobia“ ideologija: taip atsitiko naujojo ateizmo, kuriam atstovauja Richardas Dawkinsas, atveju. Tuomet toks „mokslas“ tampa „religija“. Nepageidautinas ir priešingas vaidmenų apsiskeitimas, kai religija pretenduoja tapti mokslu (kreacionizmo pavyzdys). Mokslininkas ir teologas kalbėjo apie nesibaigiančią mokslo paiešką, mokslo istorijoje buvusius klaidingus, vėlesnių tyrinėjimų atmestus įsitikinimus.

VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas doc. dr. Beno Ulevičiaus pranešimas „Teologinė idėja ir gamtamokslio kalba“ dėl gyvo ir kiek žaismingo dėstymo buvo ypač šiltai sutiktas klausytojų auditorijoje. Jis akcentavo svarbų teologinės kalbės ypatumą: kalbėjimą analogijomis ir metaforomis. Prelegentas parodė, kad ir mokslinėje kalbėsenoje taip pat dažnai pasitelkiamas analogijų metodas kuriant Visatos, medžiagos sandaros schemas bei modelius. Pasak jo, šiandienos moksliniai tyrinėjimai teikia teologijai ypač daug įkvepiančios medžiagos analogijoms. Gamtos mokslų teorijos gali būti vaisingai „įtraukiamos“ į teologiją (pavyzdžiui, kard. Christopho Schönborna katechezėse apie evoliuciją). Teologas žadino klausytojų fantaziją analogijomis apie daugiamatį pasaulį, pasitelkdamas E. Abboto novelės *Flatland* vaizdinius.

Vienas iš konferencijos organizatorių, Seimo narys prof. Arimantas Dumčius skaitė pranešimą „Mokslininko požiūris į gyvybės ir žmogaus kilmę“. Jis rėmėsi savo kaip gydytojo kardiologo patirtimi ir liudijo ilgainiui prieitą įsitikinimą Dievo Kūrėjo buvimu, taip pat peržvelgė praėjusiais amžiais mokslininkų suformuluotas Visatos, biologinės gyvybės ir žmogaus atsiradimo teorijas. Prelegentas ypač įtikinamai kalbėjo apie žmogaus smegenų, širdies, regos organų unikalumą ir tobulumą, nepaaiškinamą vien evoliucijos modeliu. Jis kalbėjo ir apie nepriimtinas ezoterines *New Age* pasaulėžiūros nulemtas mokslo atradimų interpretacijas.

Dr. Valdas Mackela aptarė „naujojo ateizmo dogmas“ R. Dawkinso knygoje „Dievo iliuzija“. Ši tema gvildenta pernai lietuvių kalba išleistoje Alisterio McGratho knygoje „Dawkinso iliuzija? Ateistinis fundamentalizmas ir dieviškumo neigimas“. Prelegentas parodė, kad naujojo ateizmo atstovai kritikuoja ne tikros, bet iškreiptos religijos vaizdinį; jie naudojami senais informacijos šaltiniais ir nesivargina atnaujinti savo žinių apie konkrečią religiją (pvz., katalikybę). Aptardamas vieną iš „dogmų“, esą religija yra žalinga, V. Mackela pateikė prievartinio ateizmo ideologiją išgyvenusios Lietuvos pavyzdį, kur žala patirta ne dėl religijos, bet dėl ateizmo brukimo. Pasak prelegento, atkirtį naujojo ateizmo pažiūroms gali duoti protu besivadovaujančios naujos krikščioniškosios apologetikos atgimimas.

Seimo narys dr. Mantas Adomėnas pranešime „Ar egzistuoja krikščioniškas politikos mokslas?“ pabrėžė būtinybę grąžinti žmogiškosios prigimties sąvoką kaip atskaitos pamatą į viešąjį politikos diskursą.

Vygantas Malinauskas pristatė prieš konferenciją lietuvių kalba išleistą prof. Alisterio McGratho knygą „Mokslas ir religija“. Jis gyrė populiarų

Caritas direktorių, Rietavo, Medingėnų ir Spraudės parapijų kleboną Antaną Gutkauską ir įteikė jam paskyrimo dekretą. Kun. A. Gutkauskas pareigas perims iš ilgamečio Telšių vyskupijos *Caritas* direktoriaus kun. Sauliaus Damašiaus, kuris iš šių pareigų atleistas jo paties prašymu. Taip pat vyskupas pristatė naujai įkurtą Telšių vyskupijos parapijų tarybą *Caritas* veiklai koordinuoti. Į tarybą paskirti šie kunigai: Telšių vyskupo vikaras Klaipėdos kraštui, Klaipėdos dekanato dekanas, Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės klebonas kan. Vilius Viktoravičius, Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko parapijos klebonas kan. Vladas Gedgaudas, Tauragės dekanato dekanas, Tauragės ir Dauglaukio parapijų klebonas kan. Alvydas Bridikis. Jiems buvo įteikti paskyrimo dekretai.

Telšių vyskupas kalbėjo apie besiarštinę adventinę vizitaciją, kai bus susitinkama su parapijose dirbančiais *Caritas* organizacijos nariais, pristatė vizitacijos gaires, susitikimo turinį ir kvietė kunigus kuo aktyviau plėtoti parapijose karitatyvinę veiklą, ypač laikantis popiežių Benedikto XVI ir Pranciškaus mokymo šiuo klausimu. Kalbėdamas apie advento laikų organizuojamas rekolekcijas Telšių vyskupas pabrėžė, jog labai svarbu, kad visose parapijose vyktų trijų dienų rekolekcijos, kurios skirtingomis dienomis būtų skirtos jaunimui ir moksleiviams, moterims ir jų šeimoms bei vyrams ir jų šeimoms. Vyskupas taip pat aptarė kai kurias itin aktualias liturgines normas, kalbėjo apie praktinį tų normų vykdymą vyskupijos parapijose. Buvo kalbama apie bendradarbiavimą prognoje „Kultūros ir gamtos paveldo išsaugojimas ir atgaivinimas“. Telšių ganytojas kvietė parapijų klebonus kartu su parapijų bendruomenėmis aktyviai įsitraukti į šį projektą ir taip prisidėti prie bažnytinių pastatų išsaugojimo. Aptartas dokumentas „Prevencijos gairės dėl Katalikų Bažnyčioje dirbančių dvasininkų, vienuolių, savanorių ir kitų darbuotojų elgesio su nepilnamečiais“. Analižuota, kaip šio dokumento nuostatas taikyti praktikoje. Baigdamas susirinkimą Telšių vyskupas J. Boruta SJ para-

gino kunigus aktyviai įsitraukti į *Caritas* organizuojamą akciją „Gerumas mus vienija“, taip pat organizuojant rinkliavas aktyviai prisidėti prie paramos po didžiulės katastrofos nukentėjusiems Filipinams.

Telšių katedroje vyskupas J. Boruta SJ, koncelebruojant Telšių vyskupijos kunigams, vadovavo šv. Mišioms. Jų pradžioje priminė tikintiesiems Dievo tarno vyskupo kankinio V. Borisevičiaus gyvenimo faktus ir jo žiauraus nužudymo už tikėjimą ir Bažnyčią aplinkybes. Kvietė visus melstis, kad jis būtų kuo greičiau iškeltas į altorių garbę. Šv. Mišių metu vyskupas kunigystės kandidato skyrimus suteikė Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos I teologijos kurso klierikui Feliksui Špokui. Per pamokslą Telšių vyskupijos kurijos kancleris, Telšių kunigų seminarijos vicerektorius kan. Remigijus Saunorius, remdamasis vyskupo kankinio V. Borisevičiaus laiškais ir pamokslais, kalbėjo ir apie šių dienų pasaulyje aktualius dalykus – teisingą sąžinę bei artimo meilės darbus. Analizavo būdus, kaip kovoti su blogybėmis: alkoholizmu ir netikėjimu. Pamokslininkas kvietė įsiklausyti į vyskupo kankinio paliktą mokymą ir, sekant jo dorybėmis, siekti šventumo ir kilnaus gyvenimo. Po šv. Mišių buvo meldžiamasi prie Dievo tarno vyskupo kankinio V. Borisevičiaus kapo katedros kriptoje. -kasab-

Seminaras tikybos mokytojams

Gruodžio 6 d. Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre Marijampolėje į Katechetikos centro organizuotą seminarą apie kūno teologiją susirinko gausus būrys tikybos mokytojų.

Seminaro lektorė, šeimos ir santuokos teologinių studijų magistrė Lilijana Marcinkevičiūtė pirmiausia priminė kūno teologijos ištakas, kurios nediskutuotinai susijusios su pal. popiežiumi Jonu Pauliumi II. Vėliau buvo aiškiai suformuluoti ir pristatyti kūno teologijos išieities taškai remiantis Pradžios knyga, Adomo ir levos sukūrimu. Laisvas savęs

autorius dėstymo stilių, darantį nagrinėjamas temas prieinamas plačiam ratui skaitytojų, neturinčių specializuotų gamtos mokslų žinių.

Prasidėjus diskusijoms ir komentarams evangelikų teologas Holgeris Lahayne papildė prelegento Alisterio McGratho pristatymą, išskeldamas jo svarų indėlį teologijos srityje, taip pat tyrinėjant rašytojo C. S. Lewiso kūrinis. Atsakydamas į klausimą, ar diskutuojant su ateistinės pasaulėžiūros atstovais paliekama vietos abejonės galimybei, dr. A. McGrathas atkreipė dėmesį, kad abejonės nereiškiamos viešųjų debatų metu; atviresnis ir gilesnis pokalbis galimas privačiuose asmeniniuose susitikimuose. Į klausimą, kuo ateistinis požiūris pragmatiškai naudingas, kuo gali atsverti tikėjimo siūlomą paguodą, prelegentas sakė, kad polemizuodamas su ateistais negavęs įtikinamo atsakymo, – jų argumentacija kreipdavo į „auksinius“ XVIII a. Apšvietos laikus. Konferencijoje taip pat tarė žodį Seimo nariai Irena Degutienė, Rimantas J. Dagys, Vilija Aleknaitė Abramičienė, signatarė Romualda Hofertienė.

Gruodžio 9 d. 18 val. Bernardinų bažnyčioje, Šv. Mykolo koplyčioje, Oksfordo universiteto profesorius Alisteris E. McGrathas skaitė viešą paskaitą „C. S. Lewis – pranašas mūsų laikams“.

Gruodžio 10 d. Kaune, pilnutėlėje Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje auloje, profesorius Alisteris E. McGrathas skaitė viešą paskaitą „Mokslas ir religija. Didieji klausimai“. VDU Katalikų teologijos fakulteto kvietimu Lietuvoje viešintis Oksfordo universiteto profesorius – vienas žymiausių šių laikų teologų, teologijos istorikas, populiarių knygų apie mokslą ir religiją, teologiją bei rašytoją C. S. Lewisą autorius, krikščionybės apologetas. Prieš šią viešnagę pasirodė jau antroji į lietuvių kalbą išversta jo knyga „Mokslas ir religija. Naujasis įvadas“ (leidykla „Vox altera“ 2012 m. yra išleidusi ir pirmąją Alisterio E. McGratho knygą „Dawkinso iliuzija? Ateistinis fundamentalizmas ir dieviškumo neigimas“).

„Tai šventė intelektui, neabejotinai būsime jo įkvėpti“, – sakė VDU KTF dekanas dr. Benas Ulevičius, garbųjį svečią pristatydamas gausiai dėstytojų ir studentų, mokytojų ir moksleivių auditorijai.

Svečias pasidžiaugė šio susitikimo proga kalbėti apie didžiuosius mokslo ir tikėjimo klausimus. Jie kai kam atrodo esantys mirtinoje priešpriešoje, kiti tiki geranoriško bei vaisingo tikėjimo ir mokslo dialogo galimybe. Prof. Alisteris E. McGrathas sakė, jog gamtos mokslai jį labai sudomino, kai devynerių metų buvo priblokštas dangaus grožio naktį. Studijuodamas jis ir pats manė, kad mokslas pašalina tikėjimą į Dievą, tačiau vėliau priėjo prie išvados, jog mokslas ir religija gali vienas kitą praturtinti. Mokslas, pasak svečio, tai ištisa didžiulė žmonijos tyrinėjimų istorija. Mokslininkai gali įrodyti tai, kas pagrįsta kruopščiais moksliniais tyrinėjimais. Tačiau mokslas, siekdamas aprašyti vykstančius procesus, nesprenžia tokių klausimų kaip prasmė ar reikšmė. Mokslas lieka neutralus sprendžiant politinius, etinius nesutarimus, mokslui gresia pavojus, kai jį užgrobia fundamentalistai (taip pat ir religiniai). Tačiau mokslas nėra, kaip teigia naujieji ateistai, ir greitkelis į ateizmą, mokslas, kaip toks, yra neutralus ateizmo atžvilgiu.

Oksfordo universiteto profesorius atkreipė dėmesį, kad mokslininkai suteikia pagrindą manyti, jog kai kurie dalykai yra teisingi, tačiau jie patys turi būti pasirengę tuo suabejoti, kai atsiras naujų faktų. Juk šiandien tikrovę matome kitaip, nei ji matyta ankstesniais amžiais, ir mokslas šiandien teigia kitaip, nei teigė

prieš 100 metų; pvz., tik XX a. viduryje pripažinta, jog Visatos pradžia buvo „didysis sprogdymas“. Mokslininkai daug dalykų laiko teisingais šiandien, nors žino, kad daug kas ateityje bus paneigta. Pvz., I. Newtonui įtarimą kėlė jo paties atrastas Žemės traukos dėsnis, tačiau kitokių paaiškinimų tuo metu jis nerado. Prof. McGrathas čia pacitavo C. S. Lewisą, sakiusį, jog tiki religija kaip saule, kurios šviesoje mato visa kita. Krikščionybė gali nušviesti pasaulį, suteikdama tikrovei prasmę, sujungdama į visumą mokslo išskaidomas jos sritis. Mokslas išskiria dalykus, kad pamatytų, kaip jie veikia, o religija vėl suveda draugėn, kad išvelgtų, kokią prasmę jie turi. Tikėjimas – žmogiškas būdas suteikti prasmę supančiam pasauliui.

Mokslas, pasak svečio, negali pasakyti kas etiška, gera, o kas bloga, bet ar dėlto mes turėtume neieškoti gėrio? Suvokdami, kad mokslas turi ribas ir negali šiandien nei ateityje negalės atsakyti į gyvenimo prasmės, vertybių klausimus, atsakymų ieškome kitur. Ar mokslas ir religija tikrai yra priešai? Naujojo ateizmo atstovai teigia, jog religija stabdo mokslo pažangą. Tai, pasak prof. McGratho, pribloškianti ištara, tapusi stereotipu ir jau seniai neturinti pagrindo. Taip, – sakė mokslininkas ir teologas prof. McGrathas, – įtampa tarp rimtų religinių mąstytojų ir rimtų mokslininkų egzistuoja, tačiau šiandien, labiau kaip niekada, matome ir dialogą, sąskambį, vieni kitų praturtinimo galiomybę. Šiandien vis daugiau mokslininkų domisi religijos klausimais. „Metas judėti pirmyn anapus nuvainikuotų praeities konfliktų“, – sakė svečias.

-kl, dg-

Konferencija „Krikščioniškųjų vertybių sklaida ir žurnalistika“

Gruodžio 4 d., minint Vatikano II Susirinkimo dekreto dėl visuomenės komunikavimo priemonių *Inter mirifica* 50-metį, Kauno arkivyskupijos kurija ir Lietuvos žurnalistų draugija surengė konferenciją „Krikščioniškųjų vertybių sklaida ir žurnalistika“. Į konferenciją kurijos salėje gausiai susirinko įvairių žiniasklaidos priemonių žurnalistų, daugiausia LŽD narių. Juos pasveikinęs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius atkreipė dėmesį, jog minėtuoju dokumentu prieš 50 metų Bažnyčia pačiu laiku pasiuntė pasauliui žinią: komunikacijos priemonės yra labai svarbios, tik jomis reikia tinkamai naudotis. Ganytojas palinkėjo žurnalistams skleisti gerą žinią, geriau ir tinkamiau išnaudoti komunikacijos priemones, nes, deja, per 20 laisvės metų Lietuvoje turime ir priešingų pavyzdžių. Be kita ko, arkivyskupas pasidžiaugė kartais pastebįs jaunų žurnalistų objektyvumą ir gebėjimą perteikti esmę.

Beje, konferencijos dalyviai turbūt pirmieji Lietuvoje viešai pasveikino arkivyskupą Sigitą Tamkevičių su išvakarėse paskelbta žinia, kad LR Seimo nutarimu 2013 metų Laisvės premija skirta būtent jam, kaip pagrindinės „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ steigėjui ir redaktoriui, Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto nariui, politiniam kaliniui ir tremtiniui. Laisvės premija bus įteikta Laisvės gynėjų dieną – 2014 m. sausio 13-ąją. Žurnalistai pasidžiaugė ir dėkojo arkivyskupui už puikią atsiminimų knygą „Viešpats mano šviesa“.

Vėliau konferencijoje kalbėjusi Stasio Lozoraičio premijos laureatė Vanda Ibińska atkreipė dėmesį į katalikiškų leidinių gausą tarpukario Lietuvoje, kunigų aktyvų dalyvavimą ir paramą jiems. Ilgametė „Artumos“ žurnalo redaktorė kėlė klausimą, kaip krikščionišką leidinį padaryti patrauklų skaitytojui, vardijo katalikiškos spaudos negeroves, tarp jų ir neprofesionalumą. „Mano galva, krikščioniškos vertybės turi būti pateikiamos labai paprastai, bet jokių būdu

dovanojimas ir laisvas kito kaip dovanos priėmimas – esminė žinia kalbant apie pagarbą kūnui, kuris negali pakliūti į dualistinio mąstymo ginas, kaip yra nutikę praeityje ir kartais nutinka šiandienų mąstytojų ištarmėse.

Aptarusi kūno teologijos kontekstą, lektorė visus pakvietė į pokalbių kavinę, kur, geriant kavą bei arbatą, kvietė pasikalbėti apie su kūno teologija susijusius ir iš dalyvių asmeninės patirties kylančius dalykus. Pavyzdžiui, iš kur ir kokiu būdu jie pirmiausia išgirdo apie lytiškumą, arba apie tai, kaip sekasi „sutarti“ su savo kūnu šiandien. Vėliau gilintasi į pirmąją vienatvę, asmens sąvoką, pirmąją vienybę, kūno sakramentalumą, dievišką slėpinį, savęs dovanojimą, pirmąją nuogumą, dvasios laisvę bei santuokinę kūno prasmę. Po pietų, antroje seminaro dalyje, daugiau kalbėta apie nupuolusį bei atpirktą žmogų bei kūną amžinybei. Seminaro dalyviai, klausydami lektorės įžvalgų bei darbuodami grupėse, prisilietė prie kiekvienam žmogui svarbių temų, kurios šiandieniam pasaulyje kartais labai sunkiai gvildenamos pozityviai. Seminaro pabaigoje L. Marcinkevičiūtė pateikė mokytojams gausių metodinių priemonių, kurias galima naudoti dirbant su mokiniais mokyklose ar su jaunimu parapajose bei įvairiose organizacijose, siekiant padėti jaunuoliams suvokti, kad kūnas yra Dievo dovana, skirta dovanojimuisi.

-krb-

Mirė kun. Dalius Tubys (1964–2013)

Lapkričio 25 d. tragiškai žuvo Biržų klebonas ir dekanas kun. Dalius Tubys. Kun. D. Tubys gimė 1964 m. gegužės 7 d. Noreikiškėse, Kauno raj. Mokėsi Kurklių vidurinėje mokykloje Anykščių rajone ir Ukmergės technikos mokykloje. 1983–1984 m. zakristijonavo Skiemonių ir Užunvėžio parapajose. Atlikęs privalomą karinę tarnybą sovietų armijoje, 1986 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. Kunigu įšventintas 1991 m. gegužės 30 d., dirbo vikaru

Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje, buvo Panevėžio vyskupijos tribunolo notaras. 1996–2000 m. klebonavo Sa-lako Švč. Mergelės Marijos Sopulingo-sios parapijoje, aptarnavo Švedriškių parapiją. 2000 m. paskirtas klebonu į Biržus. Skirtingu laiku vyskupas jam buvo patikėjęs sykiu aptarnauti įvairias mažesnes kaimynines parapijas: Geidžiūnus, Kupreliškį, Nemunėlio Radvi-liškį, Suostus. Porą metų kun. D. Tubys rūpinosi Talino lietuvių bendruomene. Nuo 2001 m. – Biržų dekanato dekanas, nuo 2002 m. priklausė Panevėžio vys-kupijos pastoracinei tarybai. Visur, kur dirbo, kun. Dalius nuoširdžiai rūpinosi gyvąja Bažnyčia, buvo artimas ir jau-niems, ir vyresniems, stengėsi, kad visų tikėjimas būtų gyvas ir džiaugsmingas. Turėjo Dievo dovaną suburti ir patraukti žmones. Jo netektis labai skaudi ne tik Biržų parapijai, bet ir visai Panevėžio vyskupijai. Kun. Dalius Tubys buvo pa-šarvotas Biržų Šv. Jono Krikštytojo pa-rapijos bažnyčioje, laidotuvių šv. Mišios aukotos lapkričio 28 d. Palaidotas Biržų bažnyčios šventoriuje. -P-

SOLIDARIZUOJAMĖS SU UKRAINOS ŽMONĖMIS

Ukraina – viena seniausių krikščioniškų valstybių Rytų Europoje – šiandien vėl yra pasaulio visuomenės dėmesio centre. Šios šalies žmonės drąsiai kelia savo balsą ir prašo būti išgirsti. Lietuvos vyskupai maldoje solidarizuojasi su Ukrainos piliečių troškimu gyventi laisvoje, nepriklausomoje ir demokratiškoje Ukrainos valstybėje, kurioje vadovaujamosi europietiškais krikščioniškais principais. Remiame Ukrainos piliečių laisvės troškimą ir kviečiame visus Lietuvos tikinčiuosius jungtis į maldą, solidarizuojantis su Ukrainos žmonėmis.

Lietuvos vyskupai

2013 m. gruodžio 13 d.

nesakau, kad primityviai. Argi galima kalbėti apie Dievo meilę įmantriai? Tai jau būtų jos sumenkinimas“, – sakė V. Ibianska.

Apie krikščioniško dialogo kultūrą žiniasklaidoje kalbėjo VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas doc. dr. Benas Ulevičius. Savo pranešime jis teigė, jog krikščionybės esmė yra bendrystė. O komunikacija, tai yra bendrystė, susitikimas su kitu, – tai ir žiniasklaidos pagrindas, todėl žurnalistai turėtų būti dialogo kultūros visuomenėje entuziastai bei virtuozai. „Žiniasklaidos pašaukimas – būti tarpininkais tarp visuomenės ir tiesos“, – pabrėžė KTF dekanas. Komunikacijos priemonės, pasak aptariamo dekretu *Inter mirifica*, yra labai galingos, nes jos gali pasitarnauti žmogaus dvasiai. Tačiau žiniasklaida, būdama galinga priemonė, savo galių neturi naudoti tiesos nutylėjimui, manipulavimui žmogui. Ji negali siekti, kad žmogus nebegyventų savo, autentiško gyvenimo, bet būtų pagautas ragavimo, smalsavimo priklausomybės žiniasklaidos erdvėse, ugdytųsi „ragautojo“ mentalitetą.

Konferenciją kartu su LŽD pirmininke Gražina Viktorija Petrošienė moderavęs Kauno arkivyskupijos atstovas spaudai ir žurnalo „Artuma“ vyriausiasis redaktorius Darius Chmieliauskas atkreipė kolegų žurnalistų dėmesį į dekretą *Inter mirifica* – pirmą viešą tokio pobūdžio Bažnyčios dokumentą, kuris parodė, jog Susirinkimo tėvai matė, kaip sparčiai daugėja žiniasklaidos priemonių ir auga galimybės, ir mąstė, kaip jas geriau panaudoti Gerajai Naujienai skelbti.

„Bažnyčios žodis apie komunikaciją tapo pranašiškas“, – sakė D. Chmieliauskas, atkreipdamas dėmesį, kaip toli savo dokumente žvelgė Susirinkimo tėvai – jų mintis skriejo daug toliau ir giliau, nei jie matė tuomet, prieš 50 metų, pro Vatikano langus, pasiekdama mūsų dienas ir labiausiai atsiskleisdama savo aktualumu šiandien. Susirinkimas šiame dokumente žiniasklaidai apibūdinti pavartojo „visuomenės komunikavimo priemonių“ sąvoką, kalbėdamas apie abipusį – visuomenės ir Bažnyčios – ryšį. Bažnyčia šiuo dokumentu išėjo į dialogą su pasauliu, tik tebėra atviras klausimas: ar plačioji visuomenė ir žiniasklaida visada siekia dialogo su Bažnyčia?

D. Chmieliauskas pakvietė žurnalistus domėtis kasmet skelbiama Šventojo Tėvo žinia Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos proga, paminėdamas ir tai, jog Kauno arkivyskupas šios dienos proga kasmet skiria „Bažnyčios kronikos“ fondo apdovanojimus keliems žiniasklaidos atstovams už krikščioniškųjų vertybių puoselėjimą savo darbe.

Vėliau diskusijoje kalbėjo konferencijos dalyviai – LŽD valdybos nariai Gražina Viktorija Petrošienė, Vaiva Žukienė, Marytė Kontrimaitė, Kazys Požėra ir kt. Diskusijoje pasidalyta mintimis, jog katalikiškumas plačiojoje žiniasklaidos erdvėse, deja, dar suvokiamas ir neretai pristatomas kaip regresas, krikščioniškojo pagrindo stokoja Žurnalistų etikos kodeksas, krikščioniškąsias vertybes skleidžianti žiniasklaida yra per mažai remiama net ir pačių krikščionių. Žurnalistai domėjosi, kaip jaunoji karta šiandien mokoma komunikuoti, susivokti žiniasklaidos erdvėse, mokytis atskirti joje pasitaikančias manipuliacijas – deja, konstatuota, jog bent mokyklose komunikacijos programos nevykdomos.

Žurnalistai, be kita ko, pasidžiaugė šia konferencija ir paskata susipažinti su Bažnyčios mokymu, ypač tiesiogiai jiems skiriamu dokumentu, požiūriu į žiniasklaidą, proga pamąstyti apie krikščioniškųjų vertybių sklaidos galimybes, apie gyvesnį dialogą su Bažnyčia, kuri, beje, nestato sienų tarp krikščioniškos ir pasaulietiškos žiniasklaidos ir pabrėžia dialogo pirmenybę. -kait-

Popiežius

Benediktas XVI. ŽINIA 2013 M. GAVĖNIOS PROGA	Nr. 1, p. 2
Benediktas XVI. ŽINIA 21-OSIOS PASAULINĖS LIGONIŲ DIENOS PROGA	Nr. 1, p. 4
Benediktas XVI. ŽINIA 26-OSIOS PASAULINĖS JAUNIMO DIENOS PROGA	Nr. 1, p. 5
Benediktas XVI. ŽINIA 2013 M. PASAULINĖS MIGRANTŲ IR PABĖGĖLIŲ DIENOS PROGA	Nr. 1, p. 9
Benediktas XVI. ŽINIA 2013 M. PASAULINĖS TAIKOS DIENOS PROGA	Nr. 1, p. 11
Benediktas XVI. ŽINIA 50-OSIOS PASAULINĖS MALDOS UŽ PAŠAUKIMUS DIENOS PROGA	Nr. 2, p. 3
Benediktas XVI. ŽINIA 47-OSIOS PASAULINĖS VISUOMENĖS KOMUNIKAVIMO PRIEMONIŲ DIENOS PROGA	Nr. 2, p. 5
HABEMUS PAPAM. IŠRINKTAS POPIEŽIUS PRANCIŠKUS	Nr. 3, p. 2
Pranciškus. PAMOKSLAS PER ŠV. MIŠIAS SU KARDINOLAIS SIKSTO KOPLYČIOJE	Nr. 3, p. 2
Pranciškus. KREIPIMASIS Į ŽINIASKLAIDOS ATSTOVUS PAULIAUS VI SALĖJE	Nr. 3, p. 3
Pranciškus. PAMOKSLAS PER INAUGURACIJOS ŠV. MIŠIAS ŠV. PETRO AIKŠTĖJE	Nr. 3, p. 4
POPIEŽIAUS PRANCIŠKAUS – JORGE MARIO BERGOGLIO SJ TRUMPA BIOGRAFIJA	Nr. 3, p. 5
BENEDIKTAS XVI APIE VATIKANO II SUSIRINKIMĄ	Nr. 3, p. 6
PASKUTINĖ BENEDIKTO XVI BENDROJI AUDIENCIJA	Nr. 3, p. 11
BENEDIKTO XVI ATISISVEIKINIMAS SU ROMOJE ESANČIAIS KARDINOLAIS	Nr. 3, p. 13
Pranciškus. VERBŲ SEKMADIENIO HOMILIJA	Nr. 4, p. 2
Pranciškus. KRIZMOS MIŠIŲ HOMILIJA	Nr. 4, p. 3
Pranciškus. VELYKNAKČIO HOMILIJA	Nr. 4, p. 4
Pranciškus. ENCIKLIKA LUMEN FIDEI APIE TIKĖJIMĄ	Nr. 8, p. 2
POPIEŽIUS SVEIKINA KRIKŠTO JUBILIEJŲ ŠVENČIANČIĄ ŽEMAITIJĄ IR VISĄ LIETUVĄ	Nr. 8, p. 20
Pranciškus. ŽINIA 2013 M. PASAULINĖS MISIJŲ DIENOS PROGA	Nr. 9, p. 2
Pranciškus. KĄ MUMS ŠIANDIEN LIUDIJA ŠV. PRANCIŠKUS?	Nr. 11, p. 2
Pranciškus. KLAUZŪRINĖS VIENUOLĖS PAŠAUKTOS BŪTI DIDŽIAI ŽMOGIŠKOS	Nr. 11, p. 3
Pranciškus. SANTUOKA IR ŠEIMA YRA PAŠAUKIMAS	Nr. 11, p. 3
Pranciškus. KOKS MOTERS VAIDMUO BAŽNYČIOJE?	Nr. 11, p. 5
Pranciškus. KOKS BUVO MARIJOS TIKĖJIMAS?	Nr. 11, p. 6
Pranciškus. NAUJOJI EVANGELIZACIJA: PIRMENYBĖ LIUDIJIMUI; ĖJIMAS KITŲ LINK; PASTORACINIO PLANO BŪTINYBĖ	Nr. 11, p. 7
Pranciškus. IŠGYVENTI TIKĖJIMO DŽIAUGSMĄ	Nr. 11, p. 8
Pranciškus. ŠEIMA: MALDA, TIKĖJIMAS, DŽIAUGSMAS	Nr. 11, p. 10
Pranciškus. ŽINIA 2014 M. PASAULINĖS MIGRANTŲ IR PABĖGĖLIŲ DIENOS PROGA	Nr. 12, p. 2
Pranciškus. KRISTUS YRA CENTRAS	Nr. 12, p. 4
Šventojo Tėvo Pranciškaus apaštališkasis paraginimas	
EVANGELII GAUDIUM APIE EVANGELIJOS SKELBIMĄ ŠIANDIENIAME PASAULYJE (<i>Pradžia</i>)	Nr. 12, p. 15

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI. APIE DIEVO VEIKIMĄ ISTORIJOJE	Nr. 1, p. 15
Benediktas XVI. MERGELĖ MARIJA – KLUSNAUS TIKĖJIMO PAVEIKSLAS	Nr. 1, p. 16
Benediktas XVI. APIE JĖZAUS PRADĖJIMĄ ŠVENTOSIOS DVASIOS VEIKIMU	Nr. 1, p. 18
Benediktas XVI. APIE ŽODŽIO TAPIMĄ KŪNU	Nr. 1, p. 19
Benediktas XVI. JĖZUS KRISTUS – „VISO APREIŠKIMO TARPININKAS IR DRAUGE PILNATVĖ“	Nr. 1, p. 21
Benediktas XVI. „TIKIU Į DIEVĄ“	Nr. 2, p. 7
Benediktas XVI. „TIKIU Į DIEVĄ TĖVĄ VISAGALĮ“	Nr. 2, p. 8
Benediktas XVI. TIKIU Į DIEVĄ, DANGAUS IR ŽEMĖS KŪRĖJĄ, ŽMOGAUS KŪRĖJĄ	Nr. 2, p. 11
Benediktas XVI. APIE JĖZAUS GUNDYMĄ	Nr. 2, p. 13
Pranciškus. PRISIKĖLIMĄ LIUDIJA MOTERYS	Nr. 5, p. 2
Pranciškus. ESAME DIEVO VAIKAI	Nr. 5, p. 3
Pranciškus. ĮŽENGĘS DANGUN JĖZUS UŽTARIA MUS	Nr. 5, p. 4
Pranciškus. APIE TALENTUS IR PASKUTINĮ TEISMĄ	Nr. 5, p. 5
Pranciškus. ŠVENTOJI DVASIA – VIEŠPATS GAIVINTOJAS	Nr. 6, p. 2
Pranciškus. TIESOS DVASIA	Nr. 6, p. 3
Pranciškus. DVASIA RAGINA EVANGELIZUOTI	Nr. 6, p. 4
Pranciškus. BAŽNYČIA – DIEVO ŠEIMA	Nr. 6, p. 5
Pranciškus. BAŽNYČIA – DIEVO TAUTA	Nr. 7, p. 2
Pranciškus. BAŽNYČIA – KRISTAUS KŪNAS	Nr. 7, p. 3
Pranciškus. BAŽNYČIA – DVASIOS ŠVENTOVĖ	Nr. 7, p. 4
Pranciškus. BAŽNYČIA – MŪSŲ MOTINA	Nr. 10, p. 2
Pranciškus. MOTINŲ UNIVERSITETAS – ŠIRDIS	Nr. 10, p. 3
Pranciškus. BAŽNYČIA YRA VIENINTELĖ	Nr. 10, p. 4
Pranciškus. BAŽNYČIA YRA ŠVENTA	Nr. 10, p. 5
Pranciškus. VISUOTINĖ BAŽNYČIA	Nr. 11, p. 11
Pranciškus. APAŠTALIŠKOJI BAŽNYČIA	Nr. 11, p. 12
Pranciškus. MARIJA – BAŽNYČIOS PAVYZDYS	Nr. 11, p. 13
Pranciškus. ŠVENTŲJŲ BENDRYSTĖ	Nr. 11, p. 14

Popiežius atsistatydina

POPIEŽIAUS BENEDIKTO XVI PRANEŠIMAS APIE ATSIŠTATYDINIMĄ	Nr. 2, p. 2
LIETUVOS VYSKUPŲ LAIŠKAS POPIEŽIUI BENEDIKTUI XVI	Nr. 2, p. 2
KAUNO ARKIVYSKUPAS METROPOLITAS SIGITAS TAMKEVIČIUS SJ APIE POPIEŽIAUS BENEDIKTO XVI SPRENDIMĄ	Nr. 2, p. 3

Šventasis Sostas

Benediktas XVI. Apaštališkasis laiškas <i>motu proprio</i> forma INTIMA ECCLESIAE NATURA apie meilės tarnystę	Nr. 3, p. 14
TARP ATSAKOMYBĖS IR TARNYSTĖS <i>Intima Ecclesiae natura</i> komentaras	Nr. 3, p. 17
PASTORACINIAI IŠŠŪKIAI ŠEIMAI EVANGELIZACIJOS KONTEKSTE	
Vyskupų sinodo 3-iosios neeilinės generalinės asamblėjos parengiamasis dokumentas	Nr. 12, p. 5

Dokumentai

Tarptautinė teologijos komisija
KAI KURIE ATPIRKIMO TEOLOGIJOS KLAUSIMAI Nr. 4, p. 12

Lietuvos Vyskupų Konferencija

PREVENCIJOS GAIRĖS. Dėl Katalikų Bažnyčioje dirbančių dvasininkų, vienuolių, savanorių ir kitų darbuotojų elgesio su nepilnamečiais Nr. 2, p. 15
LVK generalinio sekretoriaus vysk. Gintaro Grušo atsakymai į „Bažnyčios žinių“ klausimus dėl paskelbtų Prevencijos gairių Nr. 2, p. 16
Kreipimasis dėl ketinimo pasirašyti Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir šalinimo Nr. 5, p. 32
Lietuvos katalikų, liuteronų ir stačiatikių vyskupų pareiškimas dėl žmogaus gyvybės apsaugos Nr. 5, p. 42
Vyskupų laiškas Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai proga Nr. 7, p. 5
EKSTRAORDINARINIŲ KOMUNIJOS DALYTOJŲ DISCIPLINOS BEI APEIGŲ NORMOS Nr. 9, p. 4
Komunikatas dėl besibaigiančių Tikėjimo metų ir Šeimos metų paskelbimo Nr. 11, p. 16
Lietuvos vyskupų kreipimasis į tikinčiuosius ir visus geros valios žmones Nr. 11, p. 16
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2013 02 14) Nr. 2, p. 33
(2013 05 07–09) Nr. 5, p. 30
(2013 10 22–24) Nr. 11, p. 32;
(2013 12 12) Nr. 12, p. 28
Lietuvos vyskupų laiškas, skirtas prasidedantiems Šeimos metams ŠEIMA – TIKĖJIMO VARTAI Nr. 12, p. 7
Krikščionių Bažnyčių Lietuvoje memorandumas skelbiant 2014-uosius Šeimos metais Nr. 12, p. 8

Kauno arkikatedros jubiliejus

Kardinolo Stanisława Dziwiszo paskyrimas ypatinguoju pasiuntiniu Kauno arkikatedros jubliejaus proga Nr. 5, p. 10
Kardinolo Stanisława Dziwiszo homilija Nr. 5, p. 10
Kauno arkikatedroje Nr. 5, p. 10
Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus SJ žodis Nr. 5, p. 12
Kauno arkikatedros jubiliejų pasitinkant Nr. 5, p. 12
Kardinolas Stanisławas Dziwiszas. Palaimintasis Jonas Paulius II ir Lietuva Nr. 5, p. 13

Ganytojų žodis

Telšių vyskupijos ganytojų laiškas. Žemaičių Krikšto 600 metų jubiliejui artinantis. Eucharistiniai kongresai ir Švč. Sakramento adoracija Nr. 4, p. 6
Kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Homilija Gerojo Ganytojo sekmadienį Vilniaus arkikatedroje Nr. 5, p. 6

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas Pamokslas Vilniaus arkikatedroje per ingresso šv. Mišias Nr. 5, p. 8
Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius Pranešimas LR Seime minint Gedulo ir vilties dieną Nr. 6, p. 6
Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas Kalba Seime minint Sąjūdžio įkūrimo 25-metį Nr. 6, p. 7
Paskirtojo Panevėžio vyskupo Liogino Virbalo SJ laiškas Nr. 6, p. 9
Arkivyskupas Gintaras Grušas Kalba Vilniaus arkikatedroje minint pal. Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje dvidešimtąsias metines Nr. 9, p. 6
Kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Minint pal. popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje 20-ąsias metines Nr. 9, p. 10
Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas. Pamokslas Aušros Vartuose naujų *Marijos radijo* studijos patalpų šventinimo proga Nr. 10, p. 6
Kardinolas Joseph Ratzinger. Mažasis mažųjų pusėje Nr. 11, p. 24

Straipsniai

Baž. muz. mgr. teol. dr. kun. Vilius Sikorskas SAKRALINĖS MUZIKOS TAKAIS... Nr. 1, p. 27
PASKUTINĖ JĖZAUS SAVAITĖ Nr. 2, p. 22
Vygantas Malinauskas. BAŽNYČIA IR TURTAS Nr. 3, p. 25
Dr. Lina Šulcienė. APOLOGETIKOS GALIMYBĖ ŠIANDIENIAME PASAULYJE Nr. 4, p. 36
Mons. dr. Algirdas Jurevičius. DIAKONATAS: ISTORINĖ APŽVALGA Nr. 5, p. 21; Nr. 6, p. 16; Nr. 7, p. 12
Klier. Robertas Urbonavičius. NEKANONINIŲ V–VI A. TRADICIJŲ, PASAKOJANČIŲ APIE MERGELĖS MARIJOS ĖMIMĄ Į DANGŲ, TEOLOGINĖ PRASMĖ Nr. 7, p. 25
Kun. prof. dr. Romualdas Dulskis. PARADIGMINIS KRISTAUS KVAILELIO FENOMENAS RYTŲ KRIKŠČIONYBĖJE Nr. 8, p. 25
Thomas Wieland. POPIEŽIUS PRANCIŠKUS IR JO TĖVYNĖ ARGENTINA Nr. 9, p. 18
Bertram Meier. EDITA ŠTEIN: ATVERTI DURIS EUROPOS NAMAMS Nr. 9, p. 22
Alister E. McGrath. MOKSLAS IR RELIGIJA Nr. 10, p. 14
Mons. dr. Algirdas Jurevičius. TIKĖJIMO ŠVIESA IŠ KRISTAUS PRISIKĖLIMO: ŽVILGSNIS Į TIKĖJIMO METŲ DINAMIKĄ Nr. 11, p. 27

Teologijos sąvokos

KAI KURIOS ESCHATOLOGIJS SĄVOKOS Nr. 10, p. 25

Mintys

Diak. Nerijus Pipiras. Popiežiaus Pranciškaus pontifikato pastoracinės kryptys remiantis bendrųjų audiencijų katechezėmis Nr. 12, p. 25

Homilijos

IRKIS Į GILUMĄ! / 5 eilinis sekmadienis (C) Nr. 1, p. 23
ATKAKLI KOVA / I gavėnios sekmadienis (C) Nr. 1, p. 24
KRIKŠČIONIŠKOJI MISTIKA / II gavėnios sekmadienis (C) Nr. 1, p. 25

GAL DAR DUOS VAISIŲ? / III gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 1, p. 26
LAISVI PASIRINKTI / IV gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 2, p. 18
RAŠYTI ANT ŽEMĖS / V gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 2, p. 19
IŠSAUGOTI VILTĮ / Verbų sekmadienis (C)	Nr. 2, p. 20
SVARBIAUSIAS ISTORIJOS ĮVYKIS / Velykų sekmadienis	Nr. 2, p. 21
GAILESTINGUMAS IR TIKĖJIMAS / II Velykų sekmadienis (C)	Nr. 3, p. 21
RYTUI AUŠTANT / III Velykų sekmadienis (C)	Nr. 3, p. 22
PASTORACINĖS TEOLOGIJOS IŠTAKOS / IV Velykų sekmadienis (C)	Nr. 3, p. 23
ŠLOVĖS DIENA / V Velykų sekmadienis (C)	Nr. 3, p. 24
RAMYBĖS ŠALTINIS/ VI Velykų sekmadienis (C)	Nr. 4, p. 7
ŠEŠTINIŲ ŠVENTĖ / Šeštinės (C)	Nr. 4, p. 8
VELYKŲ UŽBAIGA / Sekminės (C)	Nr. 4, p. 9
PAŽINTI TIKĖJIMU / Švč. Trejybė (C)	Nr. 4, p. 10
ALTORIAUS SAKRAMENTAS / Devintinės (C)	Nr. 4, p. 11
VAIKINAS IŠ NAJINO / 10 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 5, p. 16
PIETŪS FARIZIEJAUS NAMUOSE / 11 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 5, p. 17
ATSAKYMAS KASDIENIU GYVENIMU / 12 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 5, p. 18
PAKELIUI Į JERUZALĘ / 13 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 5, p. 19
SEPTYNIASDEŠIMT DU MOKINIAI / 14 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 6, p. 10
O KAS GI MANO ARTIMAS? / 15 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 6, p. 11
GERIAUSIOJI DALIS / 16 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 6, p. 12
MALDOS GYVENIMAS / 17 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 6, p. 13
PALIKIMO DALYBOS / 18 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 6, p. 14
BUDĖKITE IR BŪKITE PASIRENGĘ! / 19 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 7, p. 6
ŽOLINĖS IŠKILMĖ / Žolinė (C)	Nr. 7, p. 7
NESANTARVĖ DĖL JĖZAUS / 20 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 7, p. 8
ANKŠTI VARTAI / 21 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 7, p. 9
VIETOS PRIE STALO / 22 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 7, p. 10
Josef Weber. MIRTIS BUS SUNAIKINTA! / Žolinė (C)	Nr. 7, p. 11
ŠILINIŲ IŠKILMĖ / Švč. Mergelės Marijos Gimimas	Nr. 8, p. 21
TRYS GAILESTINGUMO PALYGINIMAI / 24 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 8, p. 22
SKOLOŠ RAŠTAS / 25 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 8, p. 23
MIRĖ NE ABU / 26 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 8, p. 24
TIKĖJIMO IŠŠŪKIS / 27 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 9, p. 13
TIKĖJIMAS SKLEIDŽIASI DĖKOJANT / 28 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 9, p. 14
AR IŠLIKS TIKĖJIMAS? / 29 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 9, p. 15
MALDA ŠVENTYKLOJE / 30 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 9, p. 16
AMŽINASIS GYVENIMAS / Visi Šventieji	Nr. 9, p. 17
ĮLIPTI Į ŠILKMEDĮ / 31 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 10, p. 8
MIRUSIŲJŲ PRISIKĖLIMAS / 32 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 10, p. 9
IŠTVERMĖS DORYBĖ / 33 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 10, p. 10
MALONĖS AKIMIRKA / Kristus Karalius (C)	Nr. 10, p. 11
GYVENIMAS DIEVO ARTUMOJE / I advento sekmadienis (A)	Nr. 10, p. 12
DVI DYKUMOS / II advento sekmadienis (A)	Nr. 11, p. 17
KLAUSIMAS IŠ KALĖJIMO / III advento sekmadienis (A)	Nr. 11, p. 18
EMANUELIS / IV advento sekmadienis (A)	Nr. 11, p. 19
KALĖDŲ ISTORINĖ KILMĖ / Kristaus Gimimas	Nr. 11, p. 20
KELIAUJANTI ŠEIMA / Šventoji Šeima (A)	Nr. 11, p. 21
KALĖDŲ AŠTUNTOJI DIENA / Švč. M. Marija, Dievo Gimdytoja	Nr. 11, p. 22
ŠVIESOS KELIAS / Viešpaties Apsireiškimas (Trys Karaliai)	Nr. 12, p. 9
PRIE JORDANO UPĖS KRANTŲ / Kristaus Krikštas (A)	Nr. 12, p. 10
JONO LIUDIJIMAS / 2 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 12, p. 11
IŠGELBĖTI TIKĖJIMU / 3 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 12, p. 12
SUSITIKIMO ŠVIESA / Kristaus Paaukojimas (Grabnyčios)	Nr. 12, p. 13

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

arkivyskupas Gintaras Grušas
kun. Darius Trijonis

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 710 egz.

ISSN 1392-6098